

In memoriam
Vicent Vayà i Pla

Edita

AC Falla Penya El Mocador

Coordinació

Hugo Morte

Anna Lluesma

Rosa Benet

Portada

© @miguel__hache

Maquetació

Yogur de Fresa

Llibret digital

fallaelmocador.org/mocador-24

Àudiollibre

fallaelmocador.org/accessible-24

Depòsit legal

V-214-2011

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2024.

Aquest llibret participa en el Premi Punt Volat.

La nostra llengua ha estat revisada i estimada pel Gabinet de Promoció del Valencià de l'Ajuntament de Sagunt.
@avivasagunt (AVIVA Sagunt).

L'AC Falla Penya El Mocador és orgullós membre fundador de la Federació de les Lletres Falleres i la Federació de Falles I+E, Innovadores i Experimentals.

L'AC Falla Penya El Mocador no es fa responsable de les opinions expressades pels seus col·laboradors i col·laboradores.

PRÒLEG

- 014 ● **Esther Ferrer**
*Business Relations Manager
United Nations International
Computing Center*

● **Explicació
i relació
de la falla**

Lema

#ODS

Artista faller

**Vicente
Julián García**

Guió

**Anna
Lluesma**

Explicació i relació de la falla

**Rosa
Benet**

INTRODUCCIÓ

- 018 ● Els indicadors ODS en l'àmbit
de la Comunitat Valenciana
**David
González**
Sociòleg

#ODS AL MÓN

026 ● Parlem de solucions Cristina Ramón Lupiañez <i>Presidència de la Coordinadora Valenciana d'ONGD</i>	ODS 1 Fi de la pobresa
030 ● Agenda 2030. ODS 2 fam zero i seguretat alimentària Vicente Tejedo <i>Funcionari de carrera del cos d'enginyers agrònoms de la Generalitat Valenciana. Ex-Director General de Qualitat Ambiental. Portaveu de la Comissió del Senat de l'Agenda 2030</i>	ODS 2 Fam zero
034 ● Desenvolupament Sostenible a la Comunitat Valenciana María Gaspar <i>Farmacèutica. Fallera AC Falla Penya el Mocador</i>	ODS 3 Salut i benestar
038 ● Camí cap a la sostenibilitat a la Universitat de València Pilar Serra <i>Vicerektorat de Sostenibilitat, Cooperació i Vida Saludable (Universitat de València)</i>	ODS 4 Educació de qualitat

- 042 ● El gènere no defineix sinó que enriqueix la nostra diversitat

Davinia Bono Pozuelo

Directora General d'Igualtat i de l'Institut de les Dones de la Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge

- 046 ● La importància de l'accés a l'aigua, el sanejament i la higiene

Teodoro Estrella Monreal

Director general de l'Aigua. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic

- 050 ● Energia verda a Maramureș

Cristina Timis

Professora de Ciències a l'IES Borsa (Romania)

- 054 ● Projecte energies renovables

Guillaume Marty i Pascal Laissac

Professors de física i química del Lyce Pablo Picasso a Perpinyà (França)

- 058 ● Treball decent i creixement econòmic

Raquel Martín López

Directora Clínica de Sostenibilitat UEV

ODS 5 Igualtat de gènere

ODS 6 Aigua neta i sanejament

ODS 7 Energia neta i assequible

ODS 7 Energia neta i assequible

ODS 8 Treball digne i creixement econòmic

- 062** ● 17 objectius per a transformar el nostre món

Francisco Navarro Gabaldón

Responsable de Desenvolupament Industrial Llatinoamèrica. Holcim

- 066** ● Els ODS i les persones amb discapacitat

Santiago Dacal Torrado

Tècnic de comunicació de canals interns DKV. Departament de Comunicació i Negoci Responsable

- 072** ● Capital Verda Europea 2024: un viatge col·lectiu

Francisca Mª Hipólito Bonet

Fallera de Borrull Socors (València). Tècnica innovació Las Naves. Membre equip coordinació Capitalitat Verda Europea 2024

- 076** ● València, Capital Verda Europea 2024

Natxo Lacomba

Àrea de parcs, jardins i espais naturals. Cap de servici de parcs i jardins. Ajuntament de València València, Capitalitat Verda Europea 2024

- 082** ● Transformant les Falles: un viatge cap a la sostenibilitat amb l'ODS 12

Sergio Rodríguez

Doctor en economia social Especialista en temes de banca cooperativa i sostenibilitat. Banc de Crèdit Cooperatiu (BCC). Universitat de València

ODS 9 Indústria, innovació i infraestructures

ODS 10 Reducció de les desigualtats Ciutats i comunitats sostenibles

ODS 11 Ciutats i comunitats sostenibles

ODS 11 Ciutats i comunitats sostenibles

ODS 12 Consum i producció responsables

086 ● Acció pel clima

César Azorín Molina

*Laboratori de Clima, Atmosfera
i Oceà (Climatoc-Lab)
Centre d'Investigacions sobre
Desertificació (CIDE, CSIC-UV-GVA)*

ODS 13 Acció climàtica

090 ● La mar, un tresor en perill,
la conservació del qual demana
el compromís de tota la societat

Pepa Ferrando

*Responsable Departament
d'Educació. Fundació Oceanogràfic*

ODS 14 Vida submarina

096 ● Ecosistemes terrestres

Carlos Javier Durá Alemañ

*Centre Internacional d'Estudis en
Dret Ambiental. CIEDA-CIEMAT*

ODS 15 Vida terrestre

100 ● Els objectius de desenvolupament
sostenible: el futur del planeta,
el nostre futur

Dr. Frédéric Mertens de Wilmars

*Professor Titular de Dret
Constitucional i Ciències Polítiques.
Director del Departament Jurídic.
Codirector Càtedra de Cultura
de la Seguretat Euro Atlàntica.
Coordinador del Grau de Relacions
Internacionals. Coordinator
of the International Relations Degree.
Universitat Europea de València*

ODS 16 Pau, justícia
i institucions
sòlides

106 ● Paternariat

Víctor Benet

*Coordinador de programes
i projectes en UNICC*

ODS 17 Aliança
pels objectius

#ODS A LES FALLES

- 112** ● OBS
**Sebas
Marín**
*Presidència de les Falles
Innovadores i Experimentals (I+E).
Faller de Borrull-Socors*
- 116** ● Falles sostenibles:
una realitat al nostre abast
**Vicente
Julián García**
Artista Faller
- 120** ● Esfera de la prosperitat
**Miguel
Arraiz**
Arquitecte
- 126** ● Les falles, per la pau!
**Toni
Gil Trilles**
*Coordinador general de les Proves
d'Accés a la Universitat (PAU)
del Sistema Universitari Valencià*
- 130** ● De les falles com a monocultura
a unes falles ecològiques
**Gil-Manuel
Hernández
i Martí**
*Director del Museu Faller de València.
Professor de la Universitat
de València en excedència.
Associació d'Estudis Fallers*

#ODS AL CAMP DE MORVEDRE

- 144 ● La Tenda de Tot el Món:
més de 25 anys treballant al Camp
de Morvedre pel Comerç Just
**La Tenda
de Tot el Món**
- 148 ● Els Objectius de Desenvolupament
Sostenible i l'Agenda 2030
**Acció
Ecologista Agró**
- 152 ● Centre d'Estudis
del Camp de Morvedre
**Antoni
Espinosa Pallarès**
*Vicepresident del Centre d'Estudis
del Camp de Morvedre*
- 158 ● ODS i CEACV. Aliances de futur
**Víctor
Benlloch**
Biòleg. Tècnic del CEACV
- 164 ● Camp de Morvedre Sostenible
**Cristina
Plumed**
*Empresària, mare i feminista.
Administradora de Pérez Plumed,
S.L. Presidenta de ASECAM.
Vicepresidenta de CEV València
i membre del comitè executiu de CEV
CV. Consellera de Umivale Activa.
Presidenta d'AFÍ SGR*
- 168 ● Erradicar la fam i la pobresa del món
**Concha
Cañete**
Presidència Morvedre Acull
- 174 ● ODS a Sagunt
**Darío
Moreno Lerga**
Alcalde de Sagunt

FEM FALLA, FEM MOCADOR

182 ● Fallera Major Infantil
Sofía
Espuig Caballero

184 ● La Xicalla

● Explicació
i relació
de la falla

Lema

#O2

Artista faller

Miguel Hache

Explicació i relació de la falla

Rosa Benet

● Gaia elimina els monstres
malvats de l'aire
Marta
Marqués
Professora de Física i Química
IES Clot del Moro (Sagunt)

● Gaia i els guardians del bosc
Ana
Lluesma
Professora de Biologia
IES Clot del Moro (Sagunt)

● El futur en les nostres mans
Estíbaliz
Sáez Moreno
Mestra del CC San Vicent Ferrer
FESD (Sagunt)

Pèsol O2

Pèsol
Guardabosc

Pèsol H2O

- Gaia! Desperta! Vinga!
Anabel Forte
Directora de la Càtedra de Bretxa Digital de Gènere (GenCaTIC). Codirectora del Màster en Bioestadística. Presidenta de la Societat Espanyola de Bioestadística (SEB). VaBaR Valencia Bayesian Research group Departament d'Estadística I.O. (Universitat de València)

Pèsol ISOS

- Una segona vida
Pep Fuertes Tarazona
Enginyer informàtic nascut i criat a l'ombra del castell de Sagunt i del Forn Alt

Pèsol Cosidor

- Erra que erra
Rosa Benet Carot
Científica de dades

Pèsol Erra que Erra

- Marina, Pau i la Falla Màgica de la Salut
Montse Tormo Pardo
Departament de Sostenibilitat Grup Cajamar

Pèsol Verd

- Gaia i Lux: Protegint Morvedre
Albert LLueca
L'Arxiu Camp de Morvedre

Pèsol Energia

185 ● Fallers d'Honor

186 ● Salutació de la presidència
Sergio Espuig Pageo

188 ● Executiva

190 ● Activitats culturals

204 ● Premis Mocador i Emili Llueca

208 ● Premi ViP, Valors i Professionalitat

214 ● Publicitat

Accessibilitat: El llibret a l'abast de tothom

L'AC Falla Penya el Mocador treballa per millorar l'accés a la informació de totes les persones amb diversitat funcional i amb aquest objectiu s'ofereixen diferents recursos de suport a l'accessibilitat del llibret, donant resposta a les necessitats puntuals de totes les persones.

Així mateix, disposem de materials adequats perquè totes i tots puguem ser partíceps del nostre llibret.

- Àudiollibre. Utilitzem la Intel·ligència Artificial per adaptar el llibret a persones amb diversitat funcional.
- Llibret digital obert, multimodal, accessible i de senzilla usabilitat.

Àudiollibre

fallaelmocador.org/accessible-24

Llibret digital

fallaelmocador.org/mocador-24

Pròleg

Esther Ferrer

Business Relations Manager – United Nations International Computing Center

En el moment en què escric aquestes línies, tinc sentiments oposats. D'una banda em turmenten les sengles guerres que tan a prop tenim, i que m'han fet perdre admirats companys de treball i amics. Però per una altra, ací em trobe, participant en la meravellosa iniciativa d'aquesta Falla i els seus fallers, que apaivaguen el meu fosc diàleg intern i són com una llum que em fa calor i esperança en aquest temps regirat.

Com a treballadora de les Nacions Unides vull agrair a cadascun dels autors d'aquest llibret la seua participació però, més que a ningú, gràcies als fallers i falleres d'”El Mocador”, els qui abracen amb passió una causa que va més enllà de la pirotècnia, la festa i els monuments efimers. La vostra implicació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible demostra que la flama de la solidaritat i el compromís crema més fort que mai en els nostres cors fallers.

Com a valenciana emigrada que ha tornat a les arrels que la van veure créixer, sent una connexió profunda amb aquesta terra i les seues tradicions. Des de les entranyes de les Nacions Unides, on dia a dia treballem per un món més just, he portat amb mi la calor de València i la consciència que, encara que estiguem dispersos pel món, les nostres arrels sempre ens telefonen a casa. Tant de bo que les meues humils paraules en aquest pròleg siguen capaces de transmetre les meues experiències, els meus somnis i el meu amor per la terra que em va veure nàixer.

Et convida, benvolgut lector/a, a submergir-te en les pàgines d'aquest llibret. Descobreix les cinc esferes en les quals es classifiquen els ODS aplicades a les Falles i, junts, a través de la lectura i l'acció, construïrem un futur sostenible.

Que cada paraula siga una espurna que encenga la flama de la consciència i ens guie cap a un demà més brillant.

@miguel__hache

Lema

#ODS

Artista faller

Vicente Julián García

Guió

Anna Lluesma

Explicació i relació de la falla

Rosa Benet

Amb dades de l'Institut Valencià d'Estadística (IVE), l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i EUROSTAT.

Els OBJECTIUS...

Hi ha prioritats al món,
tot no ha de ser la festa,
tindre respecte amb l'entorn
no ha de portar de culera.

Tampoc és un gran sacrifici
un cert desenvolupament
que mire cap endavant
i es prioritze en el temps.

Per això, ix Nacions Unides,
enguany farà uns vuit anys
i ens marca metes sostenibles
com a una guia fonamental.

Unes metes per complir-les,
marcades com a objectius,
dèsset metes sostenibles
per un futur equitatiu.

Estan interconnectades
i aborden problemes globals,
la fam, la salut i la igualtat,
són metes fonamentals.

També parlen de la pau,
i, com no, del paternatjat,
l'educació i l'aigua neta,
no els podem deixar a part.

Estos objectius promouen
cert desenvolupament social
i, com no, també econòmic,
sense oblidar l'ambiental.

I per què enguany la falla,
parla de sostenibilitat?
Perquè s'han de retre comptes
en un futur poc llunyà.

Necessitem seguiment
per conèixer els avanços,
margs sòlids d'avaluació
per evitar els romanços.

Per això tenim les dades
i un marc d'indicadors
que marca Nacions Unides
per a fer avaluacions.

Avaluacions amb rigor
amb EUROSTAT posant ordre,
adaptant certs indicadors
a les comunitats autònomes.

I gràcies a l'IVE inclòs
que ens desenvolupa un portal,
complint les regles del joc
de tots els òrgans centrals.

L'IVE calcula els indicadors
amb dades de fonts oficials,
utilitzant el rigor
que li marca EUROSTAT.

Per això pot comparar
què es fa a la Comunitat,
si estem millor o pitjor
que la mitja nacional.

I si més voleu saber,
visita la nostra falla,
segueix llegint el llibret
i et contem la batalla.

... de DESENVOLUPAMENT...

I vosaltres no em negareu
que el futur de la nostra festa
és la xicalla actual
que té una gran solera.

Però si es pareu un moment
i penseu una miqueta,
dieu quin món els deixem
al teu xiquet i xiqueta.

Carregaran amb motxilles
del que no fem bé avui,
un repte per a nosaltres
i per als nostres veïns.

Un repte per a deixar-los
un futur millor a tots,
i per això decidim
plantar al carrer un bosc.

Però hi ha una peça
que en la falla també està
que vigila i fa justícia
i t'envia a fer la mà.

Una peça misteriosa
que sap de sostenibilitat,
una peça que l'ONU
a la falla ha enviat.

Ha enviat a vigilar-vos
a nosaltres i als germans,
un món millor per a tots,
si ho vols alça la mà.

al bosc SOSTENIBLE...

A la falla hi ha un bosc
on plantem els ODS,
dèsset arbres fets a mà
per més que a algú li pese.

I ara vos expliquem
amb les dades oficials,
amb el rigor oportú
que res està inventat.

ODS 1

I si parlem de pobresa
em tire les mans al cap,
segons dades oficials,
estem entre regular i mal.

Més d'un vint-i-cinc per cent
de la població valenciana
està en risc de pobresa,
més que la mitjana d'Espanya.

Encara que la despesa
que hem fet els valencians
en salut i educació
és major que en l'Estat.

ODS2

I què passa amb la fam
que es pateix a tot el món,
este objectiu vol combatre
la mala alimentació.

Hi ha persones desnodrides
sense abast per a menjar,
majors i nens no es diferencien,
i fins i tot hi ha lactants.

Ja podeu fer polítiques
que alimenten els infants,
unes polítiques fermes
que erradiquen esta fam.

ODS 3

En salut i benestar,
els resultats són prou dispars,
i sempre es pot destacar
que vacunem més infants.

Però tenim menys metges
que la mitjana de l'estat,
poc més del cinquanta per cent
per cada deu mil habitants.

En infermers tampoc ressalta
la nostra comunitat,
en professionals sanitaris
estem per baix de l'estat.

ODS 4

Garantir una educació inclusiva,
equitativa i de qualitat,
és l'objectiu d'este ODS,
amb cert grau de dificultat.

Milions de persones al món
no estan alfabetitzades,
més dones que homes, com no,
em dona greus esgarrifades.

L'educació és primordial
per crear un món millor,
no podem tapar-se els ulls
o mirar a l'altre cantó.

ODS 5

Empoderar les dones
és el cinquè objectiu,
les dones i les nenes,
vos parle en imperatiu.

I eliminar la violència
que dones pateixen al món,
eixa violència de gènere
per la lluitar tothom.

I la bretxa salarial
que encara és qüestió de gènere,
una forma de discriminar,
perquè soc de l'altre sexe.

ODS 6

La gestió sostenible de l'aigua
és punt clau de desenvolupament,
un recurs imprescindible
en la vida de la gent.

Aigua dolça per a tots
i instal·lacions sanejades,
és un repte primordial
prendre dutxes adequades.

Fes un ús més responsable,
no malgastes el recurs,
promou el seu reciclatge
i potencia el seu ús.

ODS 7

Tindre accés a l'energia,
perquè és un dels cabdals
del desenvolupament sostenible
amb accés universal.

El seu mal ús contamina
i incideix directament
sobre el nostre ecosistema,
heu de tindre-ho en la ment!

No malgastes energia,
hem d'usar-la eficientment,
i si pot ser de la verda...
No et conte romanços la gent!

ODS 8

El creixement econòmic
pareix ser fonamental,
perquè si no tenim "duros"
no podem anar al ball.

Ni ballar ni plantar la falla,
perquè on volem arribar
és a l'ocupació plena
en tota la societat.

Plena i digna, sense traves,
i sense ser explotats,
per tindre els quatre duros
i poder anar al ball.

ODS 9

Promoure la industrialització,
inclusiva i sostenible,
és el nové objectiu
que sembla prou intangible.

Però la indústria valenciana
contribueix al PIB global
per damunt de la mitjana
de la indústria nacional.

I també estem per damunt
de la mitjana de l'estat
en ocupació industrial,
uns tres punts percentuals.

ODS 10

Un principi transversal
de l'Agenda de 2030
és no deixar ningú enrere
i per això cal alguna espenta.

Reduir desigualtats
en un món prou capgirat
ha de ser un gran repte
per tota la societat.

I per la inclusió social,
que este objectiu també vetle,
un repte a potenciar,
no podem anar enrere!

ODS 11

En un món urbanitzat,
amb cotxes amunt i avall,
s'ha de garantir uns mínims
sobretot en mobilitat.

Però en mobilitat assequible,
on garantir al vianant
una ciutat sostenible
que vetle per la seguretat.

Una ciutat amigable
on gaudir d'anar a peu,
amb bicicleta de dos rodes,
i també amb patinet.

ODS 12

I sabeu quant es recicla
en residus municipals?
Un cinquanta-tres per cent
a la nostra comunitat.

Lluny de ser acceptable
este percentatge regional,
vos he de dir que a Espanya
reciclen menys que al casal.

Poc més del 40 per cent
de residus municipals
és la mitjana de l'estat,
lluny de la xifra ideal.

ODS 13

I què em dieu de les emissions
de gasos amb efecte hivernacle?
Busca a Google el que són
i no esperes cap miracle!

Però la Comunitat Valenciana
està per davall de l'estat
en esta emissió de gasos
que ens pot empudegar.

Hem de seguir així
per reduir emissions
d'estos gasos prou nocius
que ens porten de cap a tots.

ODS 14

Com sabeu, els oceans
garanteixen el nostre clima,
fan un planeta habitable
on viu tota la nostra estima.

Però reben quantitats grans
de substàncies contaminants.
I este objectiu gestiona
anar amb cura amb els mars.

Protegir i gestionar
l'ecosistema coster
és una qüestió de tots
i sobretot del Govern.

ODS 15

El funcionament del planeta
és una qüestió important
i l'equilibri de tots els cicles,
sobretot els naturals.

Preservar la biodiversitat
és un tema imprescindible
per raons ambientals,
una fita ineludible.

Alguns boscos i aiguamolls
estan ja molt degradats,
incrementeu la reforestació
i no deixeu-los abandonats.

ODS16

El benestar de les persones
en una societat en pau
hauria de ser obligat
per a totes les institucions.

La pau mundial és una fita,
una fita fonamental,
no a la guerra és una crida
a la falla i al casal.

Hi ha uns mínims que les persones
no hauríem de traspassar,
uns mínims que ens permeten
lluitar pels drets humans.

ODS 17

Fer xarxa està de moda,
treballar i cooperar,
crear certes aliances
que ens ajuden plantar.

Les falles, este ODS,
l'apliquen des de fa anys,
més que moltes institucions
que no tenen ni casal.

La germanor fa xarxa
i ens ajuda a lluitar,
tots a una, indispensable,
a les falles i a la societat.

Per un món millor...

I esta explicació s'acaba,
espere que t'haja agradat,
només volia traslladar-te
un objectiu molt clar.

Si l'ONU fa vuit anys
que va alçar la seua mà
per dir senyors i senyores
no anem bé en sostenibilitat.

Per quelcom deu ser, no penseu?
No vos ho puc dir més clar.
Per això plantem la falla
i ho parlem al casal.

Poseu el granet de sorra,
el que pugueu, no més, clar,
eixes petites accions
que estan al vostre abast.

Eixes accions s'acumulen,
i el que hui és molt poquet,
els anys tot ho engrandeixen,
i no s'ho emporta cap vent.

Vos esperem per la falla,
per veure el nostre món,
una falla sostenible
que no està a l'abast de tots.

Introducció

Els indicadors ODS en l'àmbit
de la Comunitat Valenciana

David González

Sociòleg

En el context actual, aconseguir un desenvolupament que siga sostenible en el temps i respectuós amb l'entorn s'ha convertit en una prioritat global. En este sentit, els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) establits per les Nacions Unides s'erigeixen en una guia fonamental per a orientar les comunitats cap a un futur més equitatiu i sostenible. Els ODS són un conjunt de 17 metes interconnectades que aborden problemes globals com la pobresa, la fam, la salut, l'educació, la igualtat de gènere, l'aigua neta, el sanejament i la pau, entre altres. Estos objectius ofereixen un marc integral per a promoure el desenvolupament econòmic, social i ambiental de manera equilibrada.

L'assoliment dels ODS necessita marcs sòlids de seguiment i avaluació per a conèixer els avanços i garantir la rendició de comptes. Per a fer front a este repte, les Nacions Unides han establert un marc d'indicadors mundials, el qual ha anat adaptant-se en els diferents territoris, com és el cas del proposat per la Unió Europea a través de l'oficina estadística europea (EUROSTAT). L'Institut Valencià d'Estadística (IVE), en atribució de les seues competències, du a terme l'operació **“Indicadors de l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible de la Comunitat Valenciana”**. Esta operació està inclosa en el Pla Valencià d'Estadística, aprovat per les Corts. Els indicadors són calculats amb fonts estadístiques oficials, i utilitzant una metodologia rigorosa i comuna entre tots els òrgans centrals d'estadística de les comunitats autònomes espanyoles i l'Institut Nacional d'Estadística (INE), la qual cosa garanteix la seua comparabilitat.

En desembre de 2020, per primera volta, el portal estadístic de la Generalitat Valenciana va incorporar 95 indicadors de l'Agenda 2030, els quals han anat actualitzant-se i ampliant-se posteriorment fins als 271 disponibles en l'actualitat. Les dades s'ofereixen en sèries temporals per a mostrar l'evolució. A més a més, per a facilitar la seua contextualització i comparació en relació a un marc de referència, junt amb les dades per a la Comunitat Valenciana es poden consultar les del conjunt de l'Estat Espanyol. A nivell general, la Comunitat Valenciana està igual o millor que la mitjana d'Espanya en el 56% dels indicadors disponibles, tenint en compte que les dades més actualitzades corresponen a l'any 2022, mentre que en la resta està pitjor. A tall il·lustratiu, podem posar alguns exemples més concrets:

Pel que fa a l'ODS 1, relacionat amb l'erradicació de la pobresa, el 27,8% de la població valenciana està en risc de pobresa, mentre que la mitjana de l'Estat és del 27,1%. No obstant això, cal destacar que la diferència s'ha anat reduint notablement al llarg dels últims anys. Per altra banda, la proporció de la despesa de l'administració pública valenciana en educació (23,5%) i salut (38,8%) és superior a la mitjana espanyola (23,1% i 38,4%, respectivament).

La Comunitat Valenciana també destaca positivament en alguns dels principals indicadors de l'ODS 2 (posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició i promoure l'agricultura sostenible), ja que es practica agricultura productiva i sostenible en el 20,6% de la seua superfície agrícola, 9 punts percentuals per damunt de la mitjana d'Espanya.

Quant a indicadors de l'ODS 3 relacionats amb salut i benestar, els resultats són diversos. La Comunitat Valenciana destaca sobre la mitjana en la vacunació infantil, però la proporció de professionals sanitaris (55,9% metges per cada 10.000 habitants) és menor si la comparem amb el conjunt d'Espanya (59,8%). En infermeria, hi ha 61,6% professionals per cada 10.000 habitants a la Comunitat Valenciana, mentre que a Espanya la xifra és de 69,7%.

Si ens fixem en l'ODS 5, relacionat amb la igualtat de gènere i l'empoderament de les dones, comprovem que el percentatge de dones empresàries a la Comunitat Valenciana se situa lleugerament per damunt de la mitjana de l'Estat, amb quasi el 40%. No obstant això, el nombre de dones en càrrecs directius en empreses és menor en comparació amb el conjunt d'Espanya. Quant als càrrecs de representació política, el percentatge de dones en estos rols està entre 6 i 7 punts percentuals per damunt de la mitjana.

Dintre de l'ODS 9, el qual busca promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació, cal destacar que la indústria valenciana contribueix al 14,3% del PIB, superant la mitjana de l'Estat, que és del 10,8%. A més, l'ocupació industrial representa el 15% a la regió, 3 punts percentuals per damunt de la mitjana espanyola.

Com a últim dels exemples positius més significatius, cal assenyalar que la població valenciana recicla al voltant del 53% dels residus municipals, mentre que la mitjana espanyola és de poc més del 40%. En ambdós casos, encara hi ha molt de recorregut per tal d'arribar a percentatges acceptables. Per altre costat, les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle a la Comunitat Valenciana també estan per davall de la mitjana espanyola. Estos dos indicadors formen part de l'ODS 12 i 13, respectivament.

Com veiem, els reptes que tenim al davant són enormes, però també il·lusionants. Actualment, la majoria de nosaltres vivim en societats on la tecnologia ajuda a ocultar convenientment les conseqüències de les nostres decisions i accions, i també el seu impacte real en el món. Però els problemes inherents al nostre estil de vida i a un capitalisme cada volta més violent, extractiu i basat en la falsa i il·lusòria idea del creixement infinit, no es mitiguen, sinó que se'ns fan més invisibles. És per això que cal prendre consciència i actuar. El desafiament radica en la necessitat de transformar sistemes i comportaments arrelats, superant barreres econòmiques, polítiques i culturals. L'Agenda 2030 representa una crida a l'acció col·lectiva, exigint la col·laboració de governs, empreses i la societat civil per a construir un futur més just, resilient i sostenible per a les generacions que vindran. Les falles són generadores i transmissores de valors, de manera que el seu context festiu també és un espai vàlid, i molt, per a les reivindicacions que ens porten a societats millors i més avançades.

*#ODS
AL,
MÓN*

Parlem de solucions

Cristina Ramón Lupiáñez

Presidència de la Coordinadora Valenciana d'ONGD

No anirem amb embuts per a expressar la idea essencial amb la qual volem començar aquest article: vivim amb la sensació que estem enmig d'una fallada general del sistema, i probablement tenim raó, però també vivim en un moment únic de potencial social per al canvi.

No ens molestarem a enumerar els símptomes d'esgotament del model econòmic, això ja es pregona per tots costats. El que volem és parlar de solucions, aquelles que defensem dia a dia des de la cooperació, les ONGD i molts moviments socials com l'ecologisme i el feminisme.

Des de la cooperació internacional, si alguna cosa tenim clar és que els problemes que tenim ací i els que tenen als països empobrits en els quals treballem, tenen el mateix origen: un model econòmic insolidari i injust, basat en el lucre desmesurat d'unes poques persones, i l'explotació sense límits dels recursos naturals i de gran part de la població mundial.

Enfront d'això defensem començar per l'essencial: l'apoderament de la ciutadania ací i en els llocs més exclosos, per a (re)conèixer els nostres drets i les nostres veus, i que aquelles veus compten a l'hora de canviar les regles del sistema.

Per això, la cooperació és vital. Invertim en educació, en drets bàsics com la salut, l'alimentació saludable i la participació en les decisions polítiques. Construïm solucions perquè dones i homes tinguen els mateixos drets, per a erradicar la violència i buscar eixides pacífiques als conflictes. Practiquem formes de producció que respecten la naturalesa i les pràctiques culturals de cada lloc, com el comerç just. Solucions ja provades per a un sistema que protegisca la vida, amb les persones, la cura i la solidaritat en el centre de tot.

És imprescindible: l'esperança que mobilitza enfront de la por que paralitza.

Solucions clares i concretes enfront de la idea desmovilitzadora de l'"això és el que hi ha".

Perquè sí que hi ha altres maneres de fer les coses, i els moviments socials les practiquem fa anys. És hora que les fem visibles. Ara, més que mai, és hora de cooperar.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

1. Fi de la pobresa

029

istock / Elena Chertovskikh

Agenda 2030. ODS 2 fam zero i seguretat alimentària

Vicente Tejedo

Funcionari de carrera del cos d'enginyers agrònoms de la Generalitat Valenciana

Ex-Director General de Qualitat Ambiental

Portaveu de la Comissió del Senat de l'Agenda 2030

El terme “ODS 2” fa referència a l’Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 2 de l’Agenda 2030 de les Nacions Unides. Aquest objectiu se centra en la fam zero, buscant posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària, millorar la nutrició i promoure l’agricultura sostenible. La seguretat alimentària és un element clau dins de l’ODS 2.

La seguretat alimentària implica garantir que totes les persones tinguen accés físic i econòmic a suficients aliments nutritius i assegurances que satisfacen les seues necessitats dietètiques i preferències alimentàries per a portar una vida sana i activa.

Alguns dels punts clau per a aconseguir la seguretat alimentària, en el context de l'ODS 2, inclouen:

1. **Producció sostenible d'aliments:** Fomentar pràctiques agrícoles sostenibles que augmenten la productivitat, siguen respectuoses amb el medi ambient i adaptables al canvi climàtic.
 - a. Les espècies vegetals cultivades fixen CO₂ atmosfèric per a produir les seues estructures (branques, fulles, flors i fruits), per això el sector agrícola espanyol col·labora a lluitar contra el calfament global. Les espècies de fulla perenne (cítrics, olivar, garrofera i alvocat) fixen més CO₂ que les de fulla caduca (fruïteres no cítrics). Les espècies cultivades a Espanya fixen el 21% de les emissions totals de Gasos d'Efecte d'Hivernacle (GEI) espanyoles.
2. **Accés aliments nutritius:** assegurar que totes les persones tinguen accés físic i econòmic a aliments nutritius i assegurances en quantitats suficients per a cobrir les seues necessitats dietètiques.
 3. **Resiliència davant de crisis i desastres:** desenvolupar sistemes alimentaris que siguen capaços de resistir i recuperar-se de crisis, com ara sequeres, conflictes armats o desastres naturals.
 - a. L'edició genòmica permetrà obtindre espècies vegetals cultivades amb major resistència a les sequeres i a les plagues que els afecten, amb ells s'aconseguirà cultivar de forma més sostenible i adaptades a les condicions de canvi climàtic.

4. **Promoció de la nutrició:** garantir que els aliments disponibles siguin nutritius i promoure l'educació alimentària per a millorar la nutrició de la població.
5. **Reducció del desaprofitament d'aliments:** disminuir les pèrdues i desaprofitaments d'aliments en totes les etapes de la cadena alimentària, des de la producció fins al consum final.
 - a. Les polítiques autonòmiques i nacionals, juntament amb el Sector Agroalimentari i de la distribució, han de fomentar la reducció del desaprofitament d'aliments. Que una fruita o verdura no tinga l'aspecte "adequat" no vol dir que no siga perfectament comestible i de qualitat.

Per a aconseguir l'ODS 2 i la seguretat alimentària, es requereix la col·laboració entre governs, organitzacions internacionals, sector privat, societat civil i comunitats locals per a implementar polítiques i programes que aborden estos desafiaments de manera integral i sostenible.

Desenvolupament Sostenible a la Comunitat Valenciana

María Gaspar

Farmacèutica

Fallera AC Falla Penya el Mocador

La Salut i el Benestar, com establert pel tercer Objectiu de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides, és una prioritat crucial per a la Comunitat Valenciana. Aquest ODS cerca assegurar una vida saludable i promoure el benestar per a tothom, independentment de la seva edat o condició. En aquest article, explorarem les iniciatives implementades fins ara per a abordar aquest ODS a la Comunitat Valenciana, analitzarem els èxits aconseguits i identificarem els desafiaments pendents.

Sistema de Salut Públic Eficax

La Comunitat Valenciana compta amb un sistema de salut públic eficient que ha sigut fonamental per gestionar les necessitats de la població. La infraestructura sanitària s'ha millorat constantment, amb nous hospitals i centres de salut que ofereixen serveis més accessibles i de qualitat. Però queda molta feina per fer.

Prevenió i Promoció de la Salut

S'han posat en marxa nombroses campanyes de prevenció i promoció de la salut per conscienciar la població sobre els hàbits de vida saludables. Des de campanyes anti-tabac fins a programes de vacunació, s'ha posat un èmfasi especial en prevenir malalties i millorar la salut general de la comunitat.

Collaboració entre Sectors de la Salut

La col·laboració entre els diferents actors del sistema de salut, incloent-hi professionals mèdics, investigadors i administradors, ha estat un dels punts forts. Aquesta coordinació ha contribuït a una resposta més efectiva davant de les crisis de salut i a una millora general en la qualitat dels serveis.

Investigació Mèdica i Innovació

La Comunitat Valenciana ha estat un referent en la recerca mèdica i la innovació en salut. Els centres de recerca han treballat de la mà amb hospitals i clíniques per desenvolupar nous tractaments i procediments mèdics, posicionant la regió com a líder en avanços científics aplicats a la salut.

Desafiaments Pendants

Malgrat els progressos, encara hi ha desafiaments importants que cal abordar per a garantir un futur més saludable per a la població de la Comunitat Valenciana.

- Desigualtats en l'Accés als Serveis de Salut. És necessari abordar les desigualtats en l'accés als serveis de salut, especialment en àrees rurals i zones desfavorides. Això podria implicar la millora de la infraestructura sanitària en aquestes àrees i l'implementació de programes que garanteixin que tots tinguin accés a una atenció mèdica adequada.
- Salut Mental. La salut mental és una àrea que encara necessita una atenció especial. És essencial destinar més recursos a programes de salut mental, reduir l'estigma associat i garantir que tothom tingui accés a serveis de salut mental de qualitat.

- Resistència als Antibiotics i Malalties Emergents. La resistència als antibiòtics i les amenaces de malalties emergents són reptes que requereixen una resposta global. És important invertir en investigació per al desenvolupament de nous tractaments i millorar els sistemes de vigilància per anticipar-se a possibles brots de malalties.
- Enfocament en Estils de Vida Saludable. Malgrat les campanyes existents, cal reforçar l'enfocament en estils de vida saludables. Educació alimentària, foment de l'exercici físic i la reducció de factors de risc com el consum excessiu d'alcohol són àrees clau per a millorar la salut general.
 - Per assegurar un futur més saludable i sostenible per a la Comunitat Valenciana, es requereixen accions decidides i coordinades.
- Inversió en Prevenció. És necessari augmentar la inversió en programes de prevenció de malalties, amb un enfocament especial en la promoció de la salut en llocs de treball i escoles. La detecció precoç i la prevenció poden reduir la càrrega sobre el sistema de salut a llarg termini.
- Fortaleix la Salut Mental. Dedicar més recursos a la salut mental, incloent-hi serveis de suport i programes de conscienciació, és essencial. La salut mental ha de ser integrada de manera efectiva dins el sistema de salut general per garantir un enfocament integral.
- Col·laboració amb la Comunitat Internacional. Col·laborar amb altres regions i països en qüestions de salut global és fonamental. Això inclou compartir coneixements, recursos i col·laborar en la investigació per fer front a amenaces comunes.
- Innovació Tecnològica en Salut. Aprofundir en la innovació tecnològica en salut pot millorar els serveis i fer-los més accessibles. Telemedicina, intel·ligència artificial i altres avanços tecnològics poden ser utilitzats per proporcionar atenció de salut de manera més eficient.

Tot i els èxits aconseguits fins ara, la Comunitat Valenciana enfronta desafiaments continuats en la consecució de l'ODS 3 - Salut i Benestar. Mitjançant una combinació de polítiques públiques, educació a la comunitat i inversió en investigació i innovació, es pot assegurar un futur més saludable per a tots els ciutad

Camí cap a la sostenibilitat a la Universitat de València

Pilar Serra

*Vicerectorat de Sostenibilitat, Cooperació i Vida Saludable
(Universitat de València)*

Des que l'Informe Brundtland de 1987 popularitzara la definició de desenvolupament sostenible com a aquell que *satisfà les necessites del present sense comprometre la capacitat de les futures generacions per a satisfer les seues*, la sostenibilitat ha guanyat protagonisme com a pilar fonamental de la nostra societat. Tot i que gradualment, la ciutadania ha incorporat nous conceptes com la responsabilitat social, els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) o l'Agenda 2030 a les seues converses. Amb el debat social, s'han anat despertant noves inquietuds, moltes incògnites i un creixent interès.

La Universitat de València, com a institució capdavantera en l'educació superior, té com a missió formar a l'estudiantat per a l'exercici d'activitats professionals, contribuint a la seua actualització permanent, alhora que aspira a fomentar la investigació i el desenvolupament científic i tecnològic, difondre la cultura i acollir una gran varietat d'activitats intel·lectuals i crítiques. Amb tot, la Universitat és un agent de canvi, motor de la innovació i el progrés. Per això, la Universitat té una gran responsabilitat a l'hora de promoure la responsabilitat social inherent a la condició humana; el respecte a la dignitat de les persones i a la naturalesa, i la transició efectiva cap a un model econòmic i social que aprofite els avanços del nostre segle sense oblidar la finitud dels recursos del planeta i el contracte social que ens uneix.

Per tal de promoure els valors de la sostenibilitat, la Universitat de València desenvolupa una àmplia acció de sensibilització, en constant diàleg amb la seua comunitat, per tal de projectar a la societat la responsabilitat individual i col·lectiva que ens connecta amb l'entorn que ens rodeja. Aquesta acció de sensibilització, íntimament lligada amb el paper de la Universitat com a precursora del coneixement més avançat, busca apropar a les aules les inquietuds de la ciutadania sobre la sostenibilitat, debatent en torn a noves formes de concebre el nostre dia a dia —des de l'activitat empresarial o l'emprenedoria, fins a l'educació o la igualtat d'oportunitats. En aquest sentit, la Universitat organitza nombrosos cursos, conferències i congressos però, sobretot, treballa per aconseguir la sostenibilitat curricular, una mirada transversal dels principis i valors de la sostenibilitat que s'estenga a tota la seua vessant formativa. Tanmateix, la sensibilització no sols s'emmarca en la formació. Prova d'això es l'organització dels mercats agroecològics i de proximitat o la promoció d'hàbits saludables a través de l'escola de salut en el treball.

A més, la Universitat de València promou el voluntariat entre l'estudiantat i el personal docent, investigador, tècnic, de gestió i administració, fent-los participants de l'estratègia de la institució. De fet, la sostenibilitat naix de la voluntariat però creix fruit del diàleg ininterromput amb tots els grups d'interès. En contacte constant amb la indústria, el teixit associatiu, o la societat civil, entre d'altres agents, la Universitat col·labora en tota mena de projectes d'abast nacional i internacional que, per mitjà de l'educació i la investigació, la innovació i la transferència, fan de la institució una veritable palanca d'activació del progrés cap a un demà més sostenible.

A més a més, la Universitat de València, conscient de la seua responsabilitat —i la seua capacitat d'influència— està immersa en un procés de canvi sistèmic, un camí cap a la sostenibilitat, gràcies al qual treballa per a incorporar la sostenibilitat en la seua estratègia diària com a entitat pública. D'aquesta manera, treballa per fer més sostenibles els seus processos interns i la seua relació amb els grups d'interès. Alguns exemples d'aquest plantejament estratègic són les accions que es duen a terme per a reduir la petjada de carboni o els residus així com per a proveir-se de bens i serveis de comerç just i responsable o fer una gestió eficient dels recursos.

En definitiva, la Universitat de València recorre amb fermesa un camí cap a la sostenibilitat que es nodreix de l'educació, la investigació, la gestió i la transferència de resultats a la indústria però, fonamentalment, de la dedicació desinteressada de molts dels seus membres. I ho fa conscient que la sostenibilitat és precisament això, un camí, i que els esforços han de ser continuats. Hi ha un llarg camí per recórrer.

**El gènere no defineix sinó que enriqueix
la nostra diversitat**

Davinia Bono Pozuelo

*Directora General d'Igualtat i de l'Institut de les Dones de la Vicepresidència Segona
i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge*

Es fa difícil parlar d'Igualtat de Gènere
amb tan poc d'espai però solen dir que allò
breu, si és bo, és doblement bo.

Amb la finalitat de fer real i efectiva una igualtat entre homes i dones en qualsevol dels àmbits, etapes i circumstàncies de la vida, tant el 5é Objectiu de Desenvolupament Sostenible com la Llei d'Igualtat Valenciana tenen com a objecte l'establiment i la regulació dels principis generals d'actuació dels poders públics. En el nostre cas, des de la GVA, tenim l'obligació de vetlar pel compliment tant dels drets com de les obligacions que les persones tant físiques com jurídiques, tant públiques com privades, hem de tindre per a la consecució d'aquesta finalitat.

La garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats independentment del sexe masculí o femení, la integració transversal de l'enfocament de gènere en el disseny, implantació i avaluació de totes les polítiques, accions públiques i adopció de mesures d'acció positiva així com la interseccionalitat en el reconeixement i protecció de la igualtat de tracte i d'oportunitats per a evitar la discriminació múltiple de les dones amb altres factors afegits de discriminació, com ara l'edat, la posició social, la nacionalitat, l'ètnia, la discapacitat, la identitat sexual i/o de gènere, l'orientació sexual, la ruralitat, la situació administrativa de residència en cas de dones migrants o altres circumstàncies que impliquen posicions més desavantajades, són algunes de les qüestions que des de l'administració autonòmica hem d'aconseguir.

Però no sols això. Encara queda molt camí per recórrer i, sens dubte, l'apoderament de les dones i la seua participació en totes les polítiques i accions públiques, així com l'eliminació de rols socials i d'estereotips de gènere, està permetent que a poc a poc es vaja avançant en matèria d'igualtat.

Encara tenim una assignatura pendent perquè hem de tindre en compte que: **“El gènere no defineix, sinó que enriqueix la nostra diversitat”**.

La corresponsabilitat en l'àmbit domèstic i familiar, d'acord amb els nous models de família, fomentant la conciliació de la vida personal, familiar i laboral de dones i homes és una cosa en la qual hem d'insistir.

La igualtat d'oportunitats, la conciliació i corresponsabilitat, la lluita contra la bretxa salarial i de gènere, la ruptura del sostre de cristall i la promoció de les dones és fonamental per a acabar amb les desigualtats de tota mena que, hui dia, continuen existint en la societat.

Una societat igualitària només és possible sense l'existència de barreres d'exclusions.

Una societat igualitària només serà possible si homes i dones treballem de la mà per a avançar en drets i oportunitats, per a combatre les restes del masclisme que encara perviuen.

Perquè una societat que no s'identifique amb els valors democràtics i de l'estat de dret posa en risc la convivència, la cohesió i la pau social.

Assegurar la igualtat de tracte i oportunitats entre homes i dones no sols és necessari per raons de justícia i tutela de drets fonamentals, sinó que és la garantia per al desenvolupament econòmic, amb cohesió social, de la nostra Comunitat.

La importància de l'accés a l'aigua,
el sanejament i la higiene

Teodoro Estrela Monreal

Director general de l'Aigua

Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic

La importància del compliment de l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 6 (ODS 6) *Garantir la disponibilitat d'aigua i la seua gestió sostenible i el sanejament per a tots* és innegable. Segons dades de l'ONU, a tot el món, una de cada tres persones no té accés a aigua potable salubre, dues de cada cinc persones no disposen d'una instal·lació bàsica destinada a llavar-se les mans amb aigua i sabó, i més de 673 milions de persones encara defequen a l'aire lliure.

Disposar d'una font d'aigua potable segura és una necessitat evident de l'ésser humà. Però no és l'única en relació amb l'aigua, també ha d'existir accés a un sanejament adequat i a les bones pràctiques d'higiene. L'accés a l'aigua, el sanejament i la higiene es troben interconnectats i són també essencials per a aconseguir uns altres objectius de desenvolupament sostenible (ODS), entre els quals l'eliminació de la pobresa i la fam, la reducció de les desigualtats i l'obtenció d'una bona salut i benestar. També té profundes i àmplies repercussions socioeconòmiques, amb especial impacte en la igualtat de gènere per a les dones i les xiquetes.

Aquest ODS6, com la resta d'Objectius de Desenvolupament Sostenible, es compon d'una sèrie de fites a aconseguir per a 2030.

A tall de resum, aquestes són:

- L'accés universal i equitatiu a l'aigua potable a un preu assequible per a tots.
- L'accés a serveis de sanejament i higiene adequats i equitatius per a tots i posar fi a la defecació a l'aire lliure, prestant especial atenció a les persones en situacions de vulnerabilitat.
- Millorar la qualitat de l'aigua reduint contaminació (abocaments, emissions, aigües residuals sense tractar...) i augmentar la reutilització sense riscos de l'aigua a nivell mundial.
- Augmentar l'ús eficient dels recursos hídrics en tots els sectors i assegurar la sostenibilitat de l'extracció i el proveïment d'aigua dolça.
- Implementar la gestió integrada dels recursos hídrics a tots els nivells.
- Protegir i restablir els ecosistemes relacionats amb l'aigua.
- Ampliar la cooperació internacional i el suport prestat als països en desenvolupament.
- Secundar i enfortir la participació de les comunitats locals en la millora de la gestió de l'aigua i el sanejament.

Encara que aquests objectius s'entenen molt allunyats del que cadascun de nosaltres podem contribuir en la nostra vida diària, cada gota d'aigua compta.

Energia verda a Maramureş

Cristina Timis

Professora de Ciències a l'IES Borsa (Romania)

***Al'agost de 2020, el Ministeri d'Economia,
Energia i Assumptes Mediambientals va
desenvolupar el pla d'Estratègia Energètica
de Romania 2020-2023, amb horitzó en 2050.***

El novembre passat, el Govern de Romania va aprovar l'ordre d'emergència que completa el marc legal establert segons la Llei núm. 220/2008 per a l'establiment del sistema que promou la producció d'energia procedent de fonts d'energia renovables durant el període 2021-2023. Aquest acte normatiu contribueix a la consecució dels objectius de reducció de l'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle de la manera més econòmica i eficient d'acord amb les circumstàncies particulars de Romania, la qual es realitzarà amb energies diverses i amb la capacitat específica de produir energia a partir de fonts renovables. Al mateix temps, en completar el marc legal necessari per a promoure l'ús d'energia procedent de fonts renovables durant el període de 2021-2023 s'accelera la implantació de projectes d'investigació duts a terme amb el finançament procedent del Pla de Recuperació i Resiliència Nacional - Component 6 Energia.

El 18 de març d'enguany, el Consell departamental de Maramureş va aprovar una sèrie de projectes importants destinats a capitalitzar les energies renovables existents a Romania. Segons els estudis oficials, a Maramureş hi ha hagut un increment en les inversions en el camp de les energies geotèrmica i solar. Respecte a la construcció de parcs foto voltaics, aquests representen així mateix una futura inversió, considerant el fet que la regió de Maramureş està situada en un nivell superior del mapa solar respecte a altres regions. A Maramureş hi ha aproximadament 400 hectàrees de terra en les quals existeixen en l'actualitat abocadors de rellaves i basses de residus de mineria que necessiten la seua ecologització i, sobre els quals, es construiran parcs fotovoltaics posteriorment, la qual cosa proporcionarà energia renovable a Maramureş.

La “Setmana verda” és un programa nacional que comporta la implicació d’estudiants i professors en activitats educatives que contribuïsquen a la prevenció del canvi climàtic i la protecció del medi ambient. Aquest programa va ser introduït per primera vegada l’any escolar 2022-2023 a nivell nacional. En aquest context, els estudiants es familiaritzen en la legislatura mediambiental i aprenen sobre l’explotació sostenible de recursos naturals, de la contaminació, de deixalles alimentoses, de la gestió de residus, del consum i producció sostenibles, de la biodiversitat, de la vida forestal i terrestre, de la vida aquàtica i de les aigües, dels desastres naturals, de l’energia verda i de la justícia social. En el currículum nacional els alumnes romanesos aprenen nocions relacionades amb les fonts d’energia renovables en les modalitats de les matèries de ciència, geografia, ecologia i protecció mediambiental. L’objectiu d’aquesta estratègia educativa és formar futurs ciutadans responsables, capaços de participar en el desenvolupament de polítiques públiques i de noves tecnologies que contribuïsquen a la protecció del nostre medi ambient per a combatre el canvi climàtic.

Projecte energies renovables

Guillaume Marty i Pascal Laissac

Professors de física i química del Lyce Pablo Picasso a Perpinyà (França)

**Facilitar el desenvolupament
de les energies renovables:
Per a facilitar i, sobretot, acurtar el temps
necessari per a posar en marxa projectes
d'energies renovables, s'han aprovat
recentment dues lleis:**

Des de 2021, els ajuntaments poden, d'ara en avant, definir, en concertació amb els seus ciutadans, les zones de desenvolupament accelerat en les quals desitgen veure instal·lats, de manera prioritària, projectes d'energies renovables. A més, les regions han d'elaborar un pla de desenvolupament de les energies renovables i implementar els mitjans per a aconseguir-ho.

En 2023, mesures de simplificació dels procediments mediambientals. La Llei 2023-175 de 10 de març de 2023 reduirà els terminis d'avaluació dels projectes d'energies renovables. La duració màxima de la fase d'examen d'aquests projectes situats a les zones de desenvolupament accelerat no podrà superar els tres mesos.

A França s'estan desenvolupant projectes de parcs eòlics marins al Canal de la Mànega, a la costa atlàntica així com al Mediterrani.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Projecte energies renovables
Guillaume Marty i Pascal Laissac

056

En 2022, les energies renovables representen el 57% de la producció energètica de la regió i cobreixen el 40% del consum energètic de la regió. (font: rte-france.com)

La regió d'Occitània:

Occitània és una de les regions més avançades en el camp de les energies renovables, ocupant el segon lloc a França per la grandària del parc d'energies renovables. Regió rica en fusta, sol i vent, posseeix una riquesa de recursos que s'explota cada vegada més.

Històricament, la producció d'energia renovable estava garantida per l'energia hidroelèctrica, que, amb 5,3 GW de capacitat instal·lada a Occitània, és la segona font d'electricitat de la regió (després de la nuclear) i la primera en termes d'electricitat renovable (54% de la producció d'electricitat a partir de fonts renovables a Occitània en 2022). Més recentment, la regió ha diversificat la seua producció d'energia renovable:

- La capacitat fotovoltaica ha passat de 100 MW a més de 3.090 MW en 10 anys;
- La bioenergia ha crescut un 14,9% entre 2021 i 2022;
- L'energia eòlica en particular, que continua creixent, s'accelerará amb la pròxima posada en marxa d'un parc eòlic flotant de 250 MW a la regió d'Aude i la finalització de dos parcs eòlics marins, també a la regió d'Aude.

Escola

En batxillerat, els problemes del calfament global i l'energia s'aborden en el pla d'estudis com a troncal d'estudis científics en segon de batxillerat.

Treball decent i creixement econòmic

Raquel Martín López

Directora Clínica de Sostenibilitat UEV

Entre tots els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) que guien les accions cap a un món més equitatiu, pròsper i respectuós amb el medi ambient, destaca l'ODS 8, que persegueix “promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l’ocupació plena i productiva i el treball decent per a tots”. Aquest objectiu no sols és essencial per al benestar humà, sinó que també representa un component de gran importància per a la construcció d’una societat sostenible.

L'ODS 8 reconeix la importància de garantir una ocupació plena i productiva per a tots, incloent-hi temes variats com la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, o persones amb discapacitat. El treball decent no és només un mitjà per a aconseguir ingressos mensualment, sinó un dret fonamental que dignifica les persones i els brinda una oportunitat per a contribuir activament a la societat. En un context sostenible, el treball ha de ser segur, saludable, respectuós amb els drets laborals i fomentant la inclusió.

El creixement econòmic és indispensable per al progrés, però l'ODS 8 ens insta a abraçar un enfocament sostenible d'aquest creixement. La prosperitat econòmica ha d'estar alineada amb la conservació del medi ambient, la reducció de les desigualtats socials i la promoció de pràctiques empresarials responsables. La sostenibilitat econòmica implica no sols tindre en compte els beneficis a curt termini, sinó anar més enllà, i tindre en compte les repercussions a llarg termini en els recursos naturals i l'equitat social.

El treball decent i el creixement econòmic no poden aconseguir-se sense estar plenament interconnectat amb uns altres ODS, com són l'educació de qualitat (ODS 4), la igualtat de gènere (ODS 5) i l'acció contra el canvi climàtic (ODS 13). Per la qual cosa, la relació entrelaçada de tots aquests ODS serà essencial per a l'assoliment d'un desenvolupament sostenible genuí. L'ODS 8 no sols és un punt en una llista d'objectius a complir, sinó que il·lumina el camí cap a un futur sostenible. A mesura que treballem en la consecució d'aquest, no sols generem ocupacions decents i creixement econòmic, sinó que establim les bases d'una societat més justa, inclusiva i en harmonia amb el nostre planeta. Fent que el futur no siga una qüestió d'uns pocs, sinó un dret fonamental per a tots.

En el context espanyol, la promoció del treball decent ha aconseguit avanços notables quant a la millora de condicions laborals, si bé encara existeixen desafiaments o reptes com la temporalitat laboral. Per a poder avançar en l'ODS 8, és imperatiu abordar aquestes qüestions per a garantir amb això ocupacions segures, estables i amb igualtat d'oportunitats per a tots. Però des d'un enfocament cap al desenvolupament sostenible, de tal manera que s'han de generar aquestes qualitats en les ocupacions, fent que no s'esgoten els recursos naturals, seguint la transició cap a una economia verda i circular, i així preservar l'entorn per a les futures generacions.

Per la qual cosa, en avançar cap a la consecució de l'ODS 8, estem construint no sols un present més equitatiu i pròsper, sinó que, a més, ajuda a assentar les bases per a un llegat sostenible que beneficiarà les generacions venidores. El compromís conjunt de la societat espanyola pot convertir aquest objectiu en una realitat palpable i demostrar que el desenvolupament sostenible no és només un ideal, sinó que realment és una responsabilitat compartida i assolible.

17 objectius per a transformar el nostre món

Francisco Navarro Gabaldón

Responsable Desenvolupament Industrial Llatinoamèrica, Holcim

En 2015 l'ONU va aprovar l'Agenda 2030 sobre el Desenvolupament Sostenible, una oportunitat perquè els països i les seues societats emprengueren un nou camí amb el qual millorar la vida de totes les persones, sense deixar ningú arrere. L'Agenda compta amb 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Aquests Objectius de desenvolupament sostenible són el pla mestre per a aconseguir un futur sostenible per a tots. S'interrelacionen entre si i incorporen els desafiaments globals als quals ens enfrontem dia a dia, com la pobresa, la desigualtat, el clima, la degradació ambiental, la prosperitat, la pau i la justícia

Dels 17, em vull centrar en aquest article en l'objectiu 9 (indústria, innovació i infraestructures sostenibles), ja que està alienat amb l'estratègia de l'empresa Holcim a la qual pertany, com a empresa líder el sector de la construcció la nostra visió és convertir-nos en el líder mundial en solucions de construcció innovadores i sostenibles.

Reconvertir la nostra indústria perquè siga sostenible, utilitzant els recursos amb major eficàcia i promoure l'adopció de tecnologies i processos industrials nets i ambientalment racionals és el nostre gran repte. I per això en la nostra empresa estem posant l'acció climàtica en el centre del cor de la nostra estratègia i la nostra visió és convertir-nos en el líder mundial en solucions de construcció innovadores i sostenibles per a construir progrés per a les persones i el planeta.

En Holcim estem adoptant un enfocament basat en la ciència com el camí per a convertir-nos en una empresa amb emissions netes zero. I som una de les primeres empreses del món en què els seus objectius de reducció de CO₂ per a 2030 i 2050 (emissions netes zero) foren validats per la iniciativa Science Based Targets (SBTi), els quals estan alineats amb un escenari de 1,5 °C de calfament global.

El nostre compromís d'accelerar la descarbonització en tota la cadena de valor de la construcció, i es basa en quatre eixos principals:

- Operacions verdes
- Construint millor amb menys
- Construcció circular
- Construint edificis més sustentables

Descarbonitzar les nostres operacions:

Estem descarbonitzant el nostre ús d'energia en totes les nostres operacions, des de l'ús de combustibles alternatius fins a electricitat renovable. Implementant materials descarbonitzats per a la formulació de productes amb baixes emissions de carboni, com ara argila calcinada i deixalles de construcció i demolició, al mateix temps que estem ampliant la mobilitat elèctrica, des de biocombustibles fins a flotes elèctriques, i avançant en les tecnologies de captura, utilització i emmagatzematge de carboni.

Construir millor amb menys: La descarbonització de les nostres operacions ens permet oferir a la construcció una gamma de materials de baixes emissions de carboni, com ara formigons ECO Pact i ciments ECO Planet, que ofereixen un rendiment del 100% amb almenys un 30% menys de CO₂. També estem potenciant la construcció intel·ligent amb el nostre 3D impressió TectorPrint formigó, que permet fins a un 50% menys d'ús de material en el disseny de construccions amb impressió 3D.

Construcció circular: En totes les àrees metropolitanes on operem, estem a l'avantguarda del reciclatge de residus de demolició de la construcció (CDW) i en noves solucions de construcció per a construir “una cosa nova a partir del vell”. Podem reciclar el 100% dels CDW en noves solucions de materials, abastant una varietat d'aplicacions, des de reemplaçar agregats naturals en concret fins a utilitzar-los com a matèria primera descarbonitzada en la formulació de ciment, o usar-se com a farciment per a la construcció de carreteres.

Construint edificis més sustentables: estem promovent a les ciutats una àmplia gamma de solucions i productes, d'aïllament tèrmic, millorant l'eficiència energètica de manera que els edificis siguin més sostenibles en el seu ús.

Tot això ho volem aconseguir en el marc d'una transició justa, estem compromesos a crear un impacte social positiu en les comunitats on operem. El nostre objectiu és descarbonitzar i al mateix temps proporcionar ocupacions d'alt valor, així com més habitatges assequibles.

Com un exemple del nostre compromís, a Llatinoamèrica enguany hem aprovat 41 projectes de descarbonització i ja hem materialitzat una reducció de 800.000 tn de CO₂. Aquest assoliment ha sigut possible gràcies al treball transversal de tota l'organització i desenvolupant els nostres empleats en la ràpida implementació de noves tecnologies en tota la nostra cadena de valor.

El camí de la descarbonització del planeta amb un enfocament basat en la ciència és possible!!

Els ODS i les persones amb discapacitat

Santiago Dacal Torrado

*Tècnic de comunicació de canals interns DKV
Departament de Comunicació i Negoci Responsable*

Un dels grans reptes que tenen les organitzacions del tercer sector, així com de les empreses socialment responsables amb l'entorn on desenvolupen la seua activitat, és com expliquem els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), el coneixement dels quals encara no està prou estés, o almenys no tot el que ens agradaria, per part de la ciutadania.

Per posar un exemple, un informe realitzat per la Universitat d'Oviedo destaca que el 72% dels enquestats va afirmar tindre coneixements baixos o mitjans de l'Agenda. Una xifra que demostra que encara ens queda molt de camí per recórrer i que no és només important el que fem, sinó també el com ho expliquem, com trobem un llenguatge comú que ens apelle a tots, perquè és necessari que tots, la societat en el seu conjunt, ens fem partícips dels ODS per a garantir-ne el compliment.

Necessitem posar cara i ulls al que fem, allunyar-nos de la institucionalització del discurs i explicar el que persegueixen en la seua essència, l'Agenda 2023. Ni més ni menys que millorar el món que habitem. Això és més senzill fer-ho quan les empreses aconseguen materialitzar aquests objectius en accions concretes. En el cas de DKV, va impulsar la Fundació Integralia fa 25 anys, una entitat que treballa per la inclusió laboral de persones amb discapacitat i que ja ha millorat l'ocupabilitat de més de 6.000 persones, tant a Espanya com en els seus programes de cooperació internacional al desenvolupament a Colòmbia, el Perú i l'Índia.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Els ODS i les persones amb discapacitat
Santiago Dacal Torrado

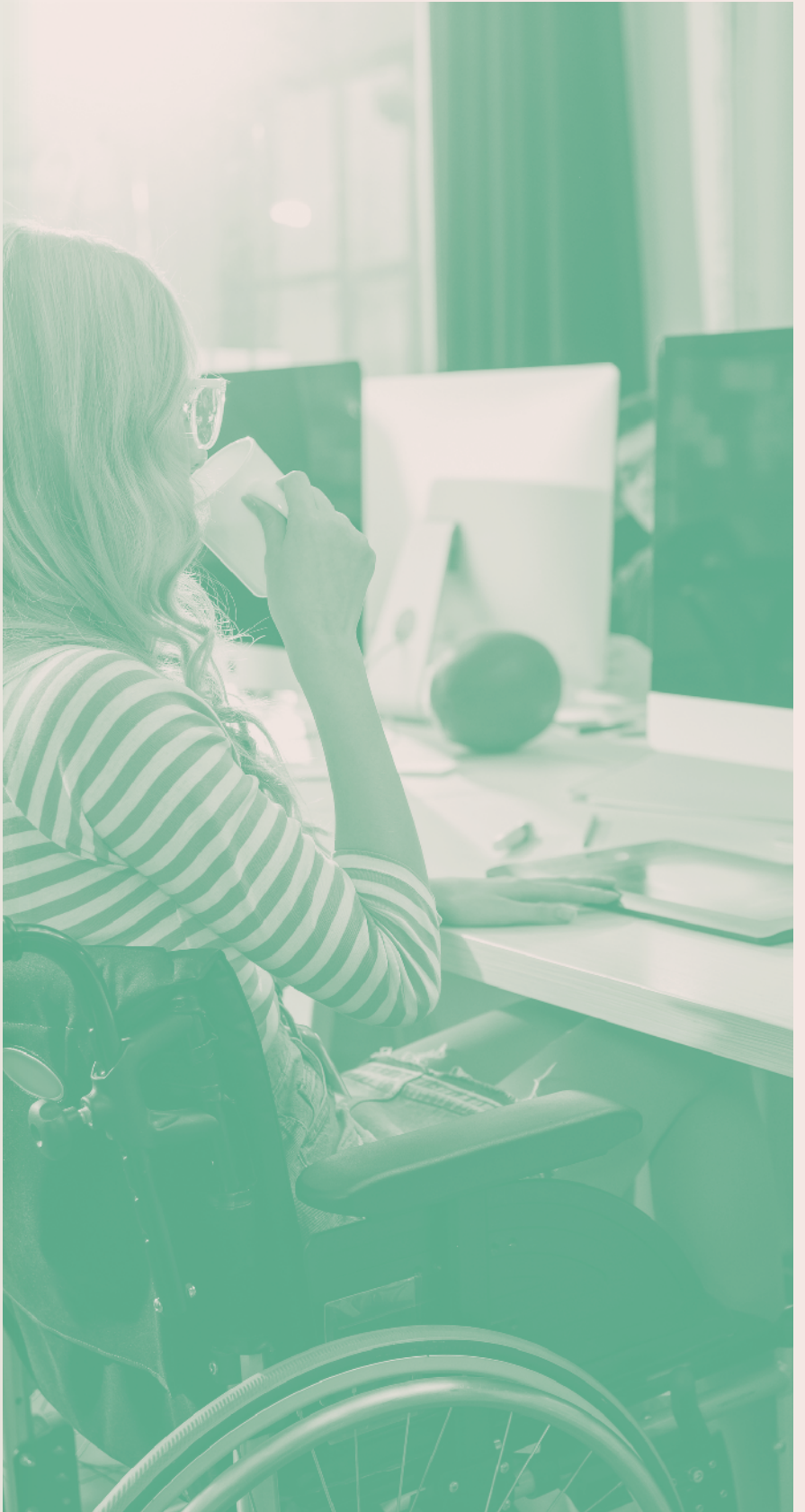
068

Entendre la magnitud d'aquest treball és més fàcil quan escoltes la història de Julius Pallo, víctima del conflicte armat de Sierra Leone en la dècada dels 90. Amb dotze anys, el Front Revolucionari Unit va assassinar la seua família en la seua presència. A ell li van amputar el braç. Després d'un llarg períple d'estigmatització al seu país va aconseguir asil polític a Espanya. En Integralia va trobar la seua primera oportunitat laboral, amb 25 anys. Però també podem parlar d'Oriol Soriano, que també va trobar la seua primera ocupació amb 35, o de Rosser Labella, que té una gran discapacitat i el treball és per a ella un eix mitjançant el qual reduir la dependència amb la seua família. El treball de la Fundació està vinculat directament amb l'ODS 10, reducció de les desigualtats, i s'entén millor la seua dimensió quan posem en primer pla la importància que té l'eliminació de les barreres en l'accés a l'ocupació, de manera que puguen construir el seu projecte de vida en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania.

Segons la Xarxa Europea de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social, una de cada tres persones amb discapacitat es troba en risc de pobresa. La labor de la Fundació, per tant, ataca directament aquest nefast indicador, fent costat a la persona amb un treball holístic que comença amb un període formatiu a través de l'Escola Integralia i que continua mitjançant l'adquisició d'experiència laboral en alguns dels seus set Centres Especials d'Ocupació. L'objectiu és que la persona, una vegada es desenvolupa professionalment en la Fundació, pugui continuar la seua trajectòria professional en altres empreses, normalitzant així la seua presència en les organitzacions que, recordem, tenen l'obligació de reservar el 2% dels seus llocs de treball a persones amb discapacitat en cas de tindre més de 50 empleats.

Una de les flaqueses en el compliment dels ODS és la dificultat que tenen moltes empreses a aterrar en accions concretes la seua voluntat de contribuir a l'Agenda 2030. El suport en l'accés a l'ocupació de les persones amb discapacitat no sols s'alinea fàcilment amb qualsevol model de negoci, sinó que millora el sentit de pertinença, permet disposar d'empleats motivats que agraeixen l'oportunitat de demostrar la seua vàlua després de moltes negatives (reduint la rotació), i, sobretot, contribueix a crear una societat més justa que respecta els drets de cadascuna de les persones que vivim en ella.

Els ODS ens brinden un fabulós marc comú per al treball conjunt, i ens orienta en els desafiaments globals als quals tots ens enfrontem. Necessitem que aquestes bones intencions es reflectisquen en mesures concretes, cadascuna des del seu àmbit d'actuació. La Fundació Integralia DKV és un exemple fantàstic d'això. Va començar amb tan sols nou empleats, i 25 anys després ja compta amb quasi 600 persones amb discapacitat en la seua plantilla. No fan falta accions grandiloqüents. A vegades és tan fàcil com mirar als costats (a Espanya hi ha cinc milions de persones amb discapacitat), i posar el nostre granet de sorra per a aconseguir reduir les desigualtats en persones com Julius, Rosser o Oriol, afavorint una cosa tan aparentment senzilla com que el seu accés a l'ocupació siga una cosa tan comuna i normalitzada com ho és per a la resta.

Capital Verda Europea 2024: un viatge col·lectiu

Francisca Mª Hipólito Bonet

Fallera de Borrull Socors (València)

Tècnica innovació Las Naves

Membre equip coordinació Capitalitat Verda Europea 2024

Des de 2010, cada any, la Comissió Europea atorga el premi Capital Verda Europea a la ciutat que, amb més de 100 mil habitants, presenta el millor projecte orientat a la sostenibilitat ambiental. Enguany el projecte guardonat amb el Premi Capital Verda Europea va ser València. La segona ciutat, de les dues úniques finalistes, va ser la italiana Cagliari.

La Capital Verda Europea no significa solament una ciutat amb més zones verdes, sinó que es relaciona amb un sentit del terme que combina la reducció de riscos ambientals i la millora ecològica amb el benestar humà i l'equitat social, és a dir, el verd com a un conjunt de polítiques de sostenibilitat i lluita contra el canvi climàtic d'una manera justa.

Per això València té un desafiament en 2024: consolidar el model de ciutat sostenible en el qual porta treballant anys i aprofitar per a ser l'aparador que acapare els flaixos, però també ser un tractor al seu voltant de polítiques públiques de lluita contra els efectes del canvi climàtic.

L'Agenda dels Objectius de Desenvolupament Sostenible ens posa un marc en el qual cal treballar i aprofundir. Fer un ús racional del sòl, conservar-lo i protegir-lo; revitalitzar la ciutat, impulsar i afavorir l'economia urbana, fent una gestió sostenible dels recursos, afavorint l'economia circular; fomentar la cohesió social i buscar l'equitat, perquè ningú no es quede enrere d'estos reptes; millorar els instruments de governança i de transparència, liderant la transició digital.

La Capital Verda Europea 2024 no pot ser un seguit d'esdeveniments que celebren el guardó, sinó que les ciutadanes i ciutadans estem esperant que això marque un rumb, un camí sense tornada per millorar les nostres vides fent de la ciutat un entorn millor i amb més qualitat de vida a tots els barris.

La ciutat està assolint reptes que donen pistes sobre aquest futur: la Missió Climàtica 2030 recolzada per la majoria del Ple municipal o el distintiu “missió climàtica” atorgat per la Unió Europea en octubre 2023, que reconeix els compromisos i l’ambició de València de reducció del 80% de les emissions de CO₂ en 2030. Però també hi ha entrebancs a l’horitzó, com ara l’ampliació del port de València, que pot fer desaparèixer les platges del sud de la ciutat i posar en perill l’Albufera i el parc natural. No obstant, a València som gent de lluitar pel que volem sense fer-nos enrere, i ací estan les lluites ciutadanes per aconseguir un riu verd contra la projecció de megautopistes (*El llit del Túria és nostre i el volem Verd*), o contra l’especulació urbanística al Saler (*El Saler per al poble!*), o més recentment contra l’hotel de Jesuïtes que posava en perill el Jardí Botànic (*Salvem el Botànic*) i que serà el nou jardí de Trini Simó, un espai emblemàtic inspirat en l’horta.

És per això que la Capitalitat Verda Europea 2024 també és una oportunitat per posar de relleu la ciutadania, perquè res es podrà fer sense les valencianes i els valencians. Estarem alerta, perquè això també és una conquesta nostra i no deixarem que ens la malbaraten reduint-la a flaixos de càmera i fotos d’Instagram. Estem embarcats en una aventura col·lectiva que l’Ajuntament ha sabut encapçalar, però de la qual som còmplices, perquè volem una ciutat millor, un entorn millor per a viure, una vida més mediterrània i més saludable, en els nostres barris, en els nostres carrers. Les falles també haurem de prendre bona nota i no girar l’esquena, fent-nos responsables de la nostra activitat i sabent adaptar-la a les exigències de sostenibilitat que el futur, que es ja, ens demana. Som part d’eixe viatge col·lectiu.

València, Capital Verda Europea 2024

Natxo Lacomba

Àrea de parcs, jardins i espais naturals

Cap de servei de parcs i jardins

Ajuntament de València

València, Capitalitat Verda Europea 2024

València serà la pròxima Capital Verda Europea 2024, un guardó que anualment ve atorgant la Comissió Europea des de 2010 a fi de reconèixer els esforços de les ciutats europees en matèria de sostenibilitat urbana. I serà la primera ciutat mediterrània a aconseguir aquest reconeixement, que és alhora un motiu d'orgull i una responsabilitat per a tots nosaltres.

València serà la pròxima Capital Verda Europea 2024, un guardó que anualment ve atorgant la Comissió Europea des de 2010 a fi de reconèixer els esforços de les ciutats europees en matèria de sostenibilitat urbana. I serà la primera ciutat mediterrània a aconseguir aquest reconeixement, que és alhora un motiu d'orgull i una responsabilitat per a tots nosaltres.

València se situa en una cruïlla irrepitable entre quatre grans sistemes –el Mediterrani, el riu Túria, l'Albufera i l'horta– que donen lloc a extraordinaris actius de salut i serveis ambientals, i que són senyal de la seua identitat històrica i de la pròpia essència de la seua gent. I va ser gràcies a la mobilització ciutadana que hui podem sentir-nos orgullosos d'haver sigut capaços de salvar i protegir espais tan valuosos com l'Albufera, els Jardins del Túria o la mateixa Horta de València, una herència única que llegar a les generacions futures.

València té vocació de ciutat del segle XXI, una ciutat neta i saludable, lliure d'emissions i de contaminació, verda i natural, participativa, solidària i inclusiva, a la mesura de les persones. Aquest és el principi que guia les polítiques públiques municipals i els plans i estratègies en desenvolupament, un full de ruta que aposta per la sostenibilitat urbana i la millora constant de la qualitat de vida de la seua ciutadania.

I per a aconseguir eixa visió de ciutat, València va aprovar plenàriament al 2022 un Marc Estratègic dissenyat en sintonia amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Agenda Urbana Europea, un document estratègic i participatiu que aborda reptes de ciutat i defineix les línies d'actuació que guiaran la seua Agenda Urbana 2030; una agenda que situa les persones en el centre de l'acció i s'articula entorn de sis mirades de ciutat, sis principis inspiradors dels quals emanen els seus objectius estratègics: la ciutat saludable, la ciutat sostenible, la ciutat emprenedora, la ciutat compartida, la ciutat creativa i la ciutat mediterrània.

A més, l'Agenda Urbana 2030 incorpora la innovació en una política de missions com proposa la Unió Europea per a donar lloc a projectes transformadors codissenyats amb tots els sectors socials i econòmics de la ciutat, de manera que tots els esforços públics i privats es conjuguem darrere de metes comunes i objectius compartits.

La societat valenciana ha vingut fent progressivament grans esforços en matèria de sostenibilitat urbana, sent especialment notoris els relacionats amb la seua infraestructura verda, la mobilitat alternativa i la recuperació i la conversió en zones de vianants d'espai públic, l'estalvi i eficiència energètica o la governança i participació pública; i aquests són, precisament, alguns dels indicadors que han portat la ciutat a guanyar la competició per la Capitalitat Verda Europea 2024 i han convertit València en un referent per a Europa. No debades va ser Capital Mundial del Disseny 2022, dues vegades finalista per a la Capitalitat Europea de la Innovació i una de les 100 ciutats seleccionades per la Comissió Europea per al repte d'aconseguir la neutralitat climàtica en 2030, entre altres coses.

I en guanyar i acceptar el guardó, que ja serà nostre per sempre, ens hem compromés a desenvolupar un programa d'actuacions i esdeveniments que visibilitzen eixe paper de model de sostenibilitat per a les ciutats europees al llarg de 2024. Un programa que es recolza en eixes fortes i bones pràctiques que han portat València a guanyar: els seus espais verds i la seua biodiversitat, la seua acció i compromís climàtic, l'aposta per la mobilitat sostenible i la recuperació de l'espai públic per a les persones i, un altre dels seus senyals d'identitat exclusiva, l'horta i l'alimentació sostenible.

I per damunt d'aquests quatre eixos temàtics que articulen el programa de Capitalitat Verda de València 2024, hi ha un altre transversal que els engloba, la generació d'aliances i la participació; perquè ser Capital Verda Europea no és un assoliment i un projecte d'ajuntament o de govern, és un projecte de ciutat que ha de servir per a unir tota la ciutadania entorn d'eixe full de ruta per a construir entre tots la València que volem.

La Comunitat Europea es troba hui en una situació complicada i enfronta una crisi energètica les conseqüències econòmiques de la qual encara desconeixem; els objectius de sostenibilitat, adaptació, resiliència i solidaritat cobren encara major vigència i Europa, conscient del paper crucial de les ciutats a l'hora d'abordar la imprescindible transició ecològica, vol oferir-nos exemples, models de bones pràctiques i de ciutats en les quals mirar-se per a identificar el camí a seguir.

València ja és una ciutat que camina en aquesta senda i hui, més que mai, ha d'aliar-se com a societat en aquest objectiu d'una manera integradora i solidària per a ser un refugi en el més ampli sentit de la paraula.

Necessitem ciutats acollidores amb capacitat de resposta enfront de nous reptes i escenaris d'incertesa per a poder caminar junts cap a un futur d'esperança i benestar amb optimisme i sense deixar a ningú arrere.

Transformant les Falles: un viatge cap a la sostenibilitat amb l'ODS 12

Sergio Rodríguez

Doctor en economia social

Especialista en temes de banca cooperativa i sostenibilitat

Banc de Crèdit Cooperatiu (BCC)

Universitat de València

Les Falles de València, on la bullícia i la tradició convergeixen, són un bon altaveu per a mostrar un missatge urgent per a tots: el compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Aquesta iniciativa global, plasmada en l'Agenda 2030 de les Nacions Unides, transcendeix fronteres i se'ns mostra com un far cap a un futur més sostenible.

L'Agenda 2030, nascuda de la preocupació pel benestar global, estableix 17 ODS per a abordar desafiaments com la pobresa, la fam, la igualtat de gènere i, destaquem l'ODS 12, el consum i la producció responsables. És un full de ruta ambiciós que busca conscienciar i mobilitzar governs, empreses i ciutadans per a crear un món més just i equitatiu.

L'ODS 12 destaca pel seu enfocament en el consum i la producció responsables. Cerca canviar la forma en què produïm i consumim béns i servicis, impulsant l'eficiència en l'ús de recursos, la reducció de residus i l'adopció de pràctiques comercials ètiques. Ací és on entra en joc la connexió entre empreses, consumidors i, per descomptat, també les Falles.

Al nostre país són moltes les empreses que, conscients de l'impacte ambiental de la seua activitat, estan enfocant la seua producció cap a un consum més sostenible. Adopten pràctiques ecoamigables, promouen la transparència en les seues cadenes de subministrament i desenvolupen productes que minimitzen l'impacte ambiental. D'altra banda els consumidors tenim la possibilitat de modelar el mercat mitjançant eleccions informades que facen costat a empreses amb valors alineats a l'ODS 12.

Des del cor de la festa, els fallers exerceixen un paper crucial. Imaginem monuments construïts amb materials sostenibles, no sols com a expressió artística, sinó com a testimoniatge d'un compromís palpable amb l'ODS 12. L'elecció de materials reciclats, la transparència en els processos de construcció i la promoció de pràctiques sostenibles es converteixen en missatges per a totes les persones. Aquest missatge de sostenibilitat de la festa fallera ressonarà juntament amb l'ambient festiu als carrers.

Al taller faller la sostenibilitat implica reconèixer la importància dels artesans, reflectint el seu talent en condicions que promouen el seu benestar i dignitat. I el compromís d'ells mateixos amb l'ODS 12 implica proporcionar entorns segurs, respectar drets laborals i assegurar salaris justos.

Les nostres festes, les falles, posen en valor des dels seus orígens com poques altres celebracions, els valors que promulga el desenvolupament sostenible; la necessitat d'equilibri entre l'èfimer i el perdurable, la necessitat de creativitat i consciència sobre l'impacte a llarg termini, la reivindicació de la tradició i la cultura local enfront de l'homogeneització global i la falta de diversitat i per descomptat la necessitat de la cooperació, la unió col·lectiva i la responsabilitat compartida, valors clau també en la cerca d'un món sostenible i equitatiu.

Per unes falles cada vegada més sostenibles
i un món cada vegada més faller!

Els fallers, en el seu dia a dia, poden adoptar pràctiques sostenibles, des de la gestió de residus fins al foment d'un consum conscient. Programes de reciclatge als casals, reducció de residus durant les celebracions i eleccions responsables en la compra de productes per a les comissions són només alguns exemples. Aquesta transformació en les pràctiques quotidianes no sols contribuirà a les metes de l'ODS 12, sinó que també demostrarà que les Falles estan compromeses amb un futur més sostenible.

També les Falles poden ser vehicles per a conscienciar la societat sobre l'ODS 12. Per mitjà d'activitats educatives, xarrades i programes de sostenibilitat, les comissions falleres poden ser agents de canvi, i sembrar la llavor de la responsabilitat en cada racó de la comunitat fallera. Aquest paper d'educador no sols reforça el sentit de pertinença fallera, sinó que també il·lustra com xicotetes accions poden tindre un impacte social molt significatiu.

Acció pel clima

César Azorín Molina

Laboratori de Clima, Atmosfera i Océa (Climatoc-Lab)

Centre d'Investigacions sobre Desertificació (CIDE, CSIC-UV-GVA)

Canvi climàtic global

El canvi climàtic és un fenomen inequívoc.

Si bé existeixen canvis naturals a causa de l'activitat solar o de les erupcions volcàniques, la comunitat científica té absoluta certesa que el calfament global ha sigut provocat per l'acció antròpica i, principalment, per l'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle.

Aquestes emissions de gasos contaminants no paren de créixer, i cada any se superen rècords en els nivells de concentració en l'atmosfera. Com a conseqüència, la radiació que absorbeix el planeta és hui major respecte a dècades passades.

Això no sols es tradueix en un augment de la temperatura de l'aire i els seus extrems (onades calor), sinó també en sequeres més severes, pluges torrencials i inundacions més intenses, acceleració del desglaç glacial i dels pols, l'augment de les temperatures de mars i oceans, l'elevació del nivell de la mar, la formació d'huracans més violents, entre molts altres. Cadascun d'aquests canvis en el sistema climàtic repercuteixen molt directament en la societat, en l'economia i en la degradació del medi ambient (pèrdua de biodiversitat). Sense la naturalesa i els seus recursos perdem allò essencial per a sobreviure com a espècie. Per tant, hem de passar a l'acció pel clima.

Acció pel clima

L'acció pel clima és l'eina primordial de l'Organització de les Nacions Unides per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes. L'ODS#13 té com a propòsit principal remarcar la rellevància del canvi climàtic com un problema prioritari per les seues implicacions socioeconòmiques i ambientals. Les polítiques, plans i estratègies governamentals, empresarials i de la societat civil en el seu conjunt passen per reduir la nostra petjada de carboni. Sens dubte tenim eines per a evolucionar sent sostenibles. Potser fins i tot hem de reflexionar sobre la viabilitat del ritme de creixement actual, plasmat en un món extraordinàriament globalitzat i consumista. Associar aquest desig per consumir els recursos és clau per a reduir la nostra petjada de carboni, si bé també existeix l'alternativa a un sistema socioeconòmic sostenible basat en les energies netes i l'electrificació per a revertir la situació actual de crisi climàtica. Amb independència d'aquests dos camins, és fonamental educar i conscienciar la població en el seu conjunt que l'acció pel clima i la presa de mesures urgents són objectius clau per a frenar el calfament global i reduir els seus impactes.

La ciència com a instrument per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes

La ciència és una eina poderosa per a donar resultats que resolguen problemes vinculats als Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Organització de les Nacions Unides (#13 Acció pel Clima), i l'Estratègia Espanyola de Ciència, Tecnologia i Innovació 2021-2027 (desafiament #7 Canvi Climàtic). Actualment, el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) ha articulat l'acció climàtica sobre la base de la Plataforma Temàtica Interdisciplinària (PTI+) "Clima i Serveis Climàtics", una eina de generació d'informació climàtica per a donar resposta al desafiament del canvi climàtic. En el marc de l'ODS#13, la investigació bàsica fonamentada en la generació de coneixement es transforma en investigació orientada a desenvolupar serveis climàtics útils per a la societat, l'economia i el medi ambient. Amb ells, la missió de la PTI+ del CSIC és aportar una major capacitat d'adaptació als riscos climàtics que ja ens afecten, d'alertar de manera primerenca, i d'informar sobre les greus conseqüències del canvi climàtic si no passem des d'ara mateix a l'acció.

La mar, un tresor en perill, la conservació del
qual demana el compromís de tota la societat

Pepa Ferrando

*Responsable Departament d'Educació
Fundació Oceanogràfica*

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) establits per les Nacions Unides són un full de ruta crucial per a abordar els desafiaments globals i construir un futur sostenible. Entre aquests objectius, l'ODS 14, centrat en la Vida Submarina, destaca la importància de conservar i utilitzar sosteniblement els oceans, mars i recursos marins per al desenvolupament sostenible.

L'oceà, vast i insondable, ha sigut font d'inspiració i misteri al llarg de la història humana. No obstant això, en l'actualitat, aquest tresor blau s'enfronta a una sèrie d'amenaques que requereixen la nostra atenció i acció immediata. La problemàtica ambiental marina és diversa i molt complexa, per la qual cosa urgeix adoptar pràctiques ambientals responsables de manera immediata amb la finalitat de preservar la salut i la vitalitat d'aquests ecosistemes que han patit en silenci durant dècades i que, actualment, ens mostren els senyals de la seua deterioració i les seues negatives conseqüències.

Els oceans cobreixen aproximadament el 71% de la superfície de la Terra i són el bressol d'una biodiversitat única. No obstant això, aquesta riquesa submarina està amenaçada per la contaminació, la pesca no sostenible, el canvi climàtic i la degradació de l'hàbitat. L'ODS 14 és una crida urgent a l'acció global per a revertir aquests danys i preservar la vida submarina per a les generacions futures.

Pesca insostenible, un desafiament per a la sostenibilitat marina. La sobreexplotació pesquera és un dels principals desafiaments que enfronta l'ODS 14. La creixent demanda de productes de la mar ha portat a pràctiques de pesca insostenibles que esgoten les poblacions de peixos i degraden els hàbitats marins. La implementació de quotes de pesca basades en la ciència, el foment de la pesca sostenible i la promoció d'àrees marines protegides són essencials per a assegurar la supervivència de les poblacions pesqueres i mantindre l'equilibri ecològic.

La contaminació marina, un problema invisible que ha d'abordar-se immediatament. Tones de plàstics, productes químics i deixalles industrials s'aboquen en la mar cada any, creant vertaders abocadors subaquàtics que afecten greument la vida marina i la qualitat de l'aigua. És imperatiu que prenguem consciència de la magnitud d'aquest problema i canviem els nostres hàbits de consum. Reduir l'ús de plàstics d'un sol ús i fomentar la gestió adequada de residus són passos crucials per a revertir aquesta tendència destructiva.

El canvi climàtic i acidificació de l'oceà, una amenaça silenciosa. L'augment de la temperatura de l'aigua i l'acidificació resultant tenen conseqüències devastadores per als ecosistemes marins. Els corals, fonamentals per a la biodiversitat marina, estan experimentant emblanquiment a una velocitat alarmant. L'acidificació afecta espècies com ara molluscos i crustacis, afeblint les seues petxines i comprometent les seues poblacions. La reducció de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle és essencial per a mitigar aquests impactes i preservar la salut dels nostres oceans. La implementació de mesures per a reduir aquestes emissions i la transició cap a fonts d'energia renovables són essencials per a frenar la deterioració dels ecosistemes marins.

La creació i la gestió efectiva d'àrees marines protegides també són peces clau del trencaclosques per a aconseguir l'ODS 14. Aquests santuaris no sols proporcionen refugi a la vida marina, sinó que també fomenten la investigació i l'educació sobre la importància dels oceans en la salut global del planeta.

Una crida urgent i coordinada de la societat. Però és essencial tindre en compte que la implementació reeixida de l'ODS 14 no recau únicament en els governs, sinó que requereix la col·laboració de la societat civil, el sector empresarial i la ciutadania en general. És imperatiu que les empreses adopten pràctiques sostenibles en les seues operacions, que les comunitats costaneres s'involucren en la conservació local i que els individus adopten hàbits responsables que reduïsquen el seu impacte als oceans. I l'educació ambiental exerceix un paper crucial en aquest procés, ja que augmenta la consciència sobre la importància dels oceans i fomenta el respecte cap a aquests ecosistemes.

En aquest sentit, la Fundació Oceanogràfic constitueix un referent de l'ODS 14 pel seu treball de protecció del medi ambient marí, tant en l'àmbit de la Comunitat Valenciana com a nivell internacional, per la seua experiència demostrada en les àrees d'investigació, conservació i divulgació del medi ambient marí, i pels nombrosos projectes que l'avalen.

Donar suport a iniciatives de conservació i participar en activitats de neteja costanera són accions concretes que cada individu pot emprendre. Així mateix, és vital pressionar els governs i les empreses perquè implementen polítiques i pràctiques més sostenibles. La col·laboració a nivell global és essencial, ja que molts dels problemes que enfronten els nostres oceans transcendeixen les fronteres nacionals.

En conclusió, és necessària una resposta urgent i coordinada. Adoptar pràctiques ambientals responsables és un compromís ineludible si volem preservar la bellesa i la vitalitat dels oceans per a les generacions futures. La salut de la Terra està intrínsecament lligada a la salut de les mars i oceans, i només a través d'accions concertades podem garantir un futur sostenible per al nostre preuat tresor blau.

Ecosistemes terrestres

Carlos Javier Durá Alemañ

Centre Internacional d'Estudis en Dret Ambiental. CIEDA-CIEMAT

L'ODS 15 pretén “impulsar un ús sostenible dels ecosistemes terrestres, principalment a través de la lluita contra la desforestació i la degradació del sòl, adoptar mesures per a conservar la diversitat biològica, protegint les espècies animals i vegetals amenaçades i combatre la caça furtiva i el trànsit d'espècies protegides”.

Per a la consecució d'aquest Objectiu es fa necessari millorar les mesures legals i econòmiques que desenvolupen eixa finalitat, com per exemple la Llei de Restauració de la Naturalesa. Però, sobretot, el més important és deixar d'incomplir la normativa ambiental.

La normativa elaborada per la Unió Europea per a la conservació de la biodiversitat i la lluita contra el canvi climàtic abasta la pràctica totalitat dels problemes ambientals. No obstant això, la pèrdua de biodiversitat, l'augment de la contaminació, i les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle continuen pujant.

A vegades, això es deu a qüestions polítiques que bloquegen l'eixida i posada en pràctica de lleis ambientals davant del temor que amenacen l'economia, com va ocórrer amb la Llei de renaturalització, que finalment es va aprovar encara que amb importants retallades en matèria de conservació i restauració.

Espanya porta anys encapçalant els països europeus amb un major nombre d'infraccions mediambientals. De fet, en l'actualitat, Espanya és líder en aquesta vergonyosa categoria.

Fins al moment ha acumulat més de 270 infraccions ambientals, destacant entre altres les condemnes per contaminació atmosfèrica, abocaments il·legals, abocaments d'aigües residuals, irregularitats en la conservació de la biodiversitat, i falta en la transposició de normatives europees a l'ordenament jurídic intern, com succeeix amb el cas del soroll.

Amb la finalitat de millorar la normativa ambiental internacional, es van establir principis ambientals que recullen les orientacions fonamentals que ha de tindre tota societat democràtica i constitucional. No obstant això, en aquests moments, paradoxalment, les amenaces a la legislació ambiental venen de la mateixa UE. Les recents polítiques climàtiques i energètiques de la UE per a la instal·lació de grans projectes d'energies renovables, estan vulnerant de manera injustificada alguns d'aquests principis generals, concretament el de no regressió de la normativa ambiental.

És possible millorar el compliment de la normativa ambiental?

En la major part de les ocasions, es la mateixa Administració la que incompleix la normativa ambiental, passant per alt l'article 103.1 de la Constitució, que estableix:

“L'Administració pública serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb sotmetiment ple a la llei i al dret”.

Un informe recentment realitzat per diversos centres d'investigació per a avaluar l'eficàcia en la persecució de determinats delictes ambientals s'ha pogut comprovar que es fa necessari: dotar d'una major coordinació els diferents cossos i forces de seguretat de l'Estat. En concret, coordinació entre agents mediambientals i del servei de protecció de la naturalesa de la Guàrdia Civil amb la Fiscalia de Medi Ambient.

Al mateix temps, la situació d'incertesa laboral de molts d'aquests agents, unida a la pressió exercida pels seus superiors o per empreses afectades, impedeix una correcta aplicació de la normativa ambiental. Paral·lelament es fa necessari una millora en la formació i especialització dels seus integrants, i dels mateixos jutges i fiscals encarregats d'aplicar la normativa ambiental.

Una altra conclusió d'aquest informe va apuntar la importància de les entitats del tercer sector, les ONG, gràcies a les quals s'han aconseguit les més importants sentències ambientals a Espanya. Per contra, les administracions públiques a penes s'han personat en procediments judicials contra delictes ambientals.

Simplement, tractar de posar solució a les qüestions anteriorment exposades seria la millor manera d'impulsar un ús sostenible per a la millora dels nostres ecosistemes.

Els objectius de desenvolupament sostenible:
el futur del planeta, el nostre futur

Dr. Frédéric Mertens de Wilmars

Professor Titular de Dret Constitucional i Ciències Polítiques

Director del Departament Jurídic

Codirector Càtedra de Cultura de la Seguretat Euro Atlàntica

Coordinador del Grau de Relacions Internacionals

Coordinator of the International Relations Degree

Universitat Europea de València

Què és el desenvolupament sostenible?
El desenvolupament sostenible és aquell
que satisfà les necessitats del present sense
comprometre la capacitat de les generacions
futures per a satisfer les seues pròpies
necessitats.

El desenvolupament sostenible exigeix una acció concertada per a construir, per als individus i per al planeta, un món sostenible i resistent en el qual tots tinguem cabuda.

Per a aconseguir un desenvolupament sostenible, és essencial conciliar tres elements bàsics, interdependents i essencials per al benestar de les persones i les societats: el creixement econòmic, la inclusió social i la protecció del medi ambient.

El desenvolupament sostenible requereix l'erradicació de la pobresa en totes les seues formes i dimensions. Això significa promoure un creixement econòmic sostenible, equitatiu i integrador, crear més oportunitats per a tots, reduir les desigualtats, millorar les condicions de vida bàsiques, fomentar el desenvolupament social equitatiu i la inclusió, i promoure la gestió integrada i sostenible dels recursos naturals.

Quins són els objectius de desenvolupament sostenible?

En la Cimera sobre Desenvolupament Sostenible, celebrada al setembre de 2015 a Nova York, els 193 estats membres de les Nacions Unides van adoptar oficialment una nova agenda de desenvolupament sostenible titulada “Transformar el nostre món: l’Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible”.

Aquest programa universal, integrat i transformador pretén estimular l’acció per a acabar amb la pobresa i construir un món més sostenible en els pròxims 15 anys. Es basa en l’èxit dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, que es van adoptar en 2000 i han guiat l’acció de desenvolupament durant els últims 15 anys. Els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni han demostrat que les metes mundials poden traure milions de persones de la pobresa.

Els nous objectius formen part d'un ambi-
cions i audaç programa de desenvolupament
sostenible centrat en els tres elements in-
terdependents del desenvolupament soste-
nible: creixement econòmic, inclusió social
i protecció del medi ambient.

Els objectius i metes de desenvolupament
sostenible són intrínsecament globals i uni-
versalment aplicables, tenint en compte les
realitats, capacitats i nivells de desenvolupament
dels diferents països i respectant
les prioritats i polítiques nacionals. No són
independents els uns dels altres, per la qual
cosa han de perseguir-se mitjançant un en-
focament integrat.

Els Objectius de Desenvolupament Sosteni-
ble són el resultat d'un procés transparent
i participatiu que durà tres anys, durant el
qual totes les parts interessades i els pobles
van poder expressar les seues opinions. Re-
presenten un acord sense precedents entre
els 193 estats membres sobre les prioritats
del desenvolupament sostenible. Han rebut
el suport a tot el món de la societat civil, la
comunitat empresarial, els parlamentaris
i altres. La decisió de posar en marxa un
procés per a elaborar un conjunt d'Objec-
tius de Desenvolupament Sostenible va ser
adoptada pels estats membres de l'ONU en
la Conferència de les Nacions Unides sobre
el Desenvolupament Sostenible (Rio+20), ce-
lebrada al juny de 2012 a Rio de Janeiro.

Quins són els fonaments dels Objectius de Desenvolupament Sostenible?

Els objectius i metes guiaran l'acció durant
els propers 15 anys en àrees d'importància
crítica: la humanitat, el planeta, la prosperi-
tat, la pau i l'associació.

No depén només dels nostres líders mundials. Tots podem beneficiar-nos d'un món més pròsper, inclusiu i resilient. Tots podem actuar, tant si formem part del govern com de la societat civil, si dirigim una empresa o una llar, si anem a escola o no.

Mentre els governs defineixen polítiques per a orientar el desenvolupament sostenible i els sectors públic i privat han de finançar els grans canvis que exigeix, les decisions individuals s'acumulen ràpidament. Les decisions que prenem per a guanyar-nos la vida, desplaçar-nos, fer amics o defensar la justícia poden tindre repercussions.

Pau: fomentar societats pacífiques, justes i inclusives, lliures de por i violència. No pot haver-hi desenvolupament sostenible sense pau, ni pau sense desenvolupament sostenible.

Associacions: mobilitzar els recursos necessaris per a aplicar aquest programa mitjançant una associació mundial revitalitzada per al desenvolupament sostenible, impulsada per un major esperit de solidaritat, centrada en les necessitats dels més pobres i vulnerables, i en la qual participen tots els països, totes les parts interessades i tots els pobles.

Prosperitat: garantir que tots els éssers humans gaudisquen d'una vida pròspera i plena i que el progrés econòmic, social i tecnològic es produisca en harmonia amb la naturalesa.

El planeta: lluitar contra la degradació del planeta, mitjançant models de consum i producció sostenibles, una gestió sostenible dels seus recursos naturals i mesures urgents de lluita contra el canvi climàtic, perquè pugui satisfer les necessitats de les generacions presents i futures.

Humanitat: erradicar la pobresa i la fam en totes les seues formes i dimensions, i garantir que tots els éssers humans puguen desenvolupar el seu potencial en condicions de dignitat i igualtat i en un medi ambient sa.

Paternariat

Víctor Benet

Coordinador de programes i projectes en UNICC

Què és el desenvolupament sostenible?
El desenvolupament sostenible és aquell
que satisfà les necessitats del present sense
comprometre la capacitat de les generacions
futures per a satisfer les seues pròpies
necessitats.

Deixa'm començar per dir-te qui som i què fem: som UNICC, una agència formada ja fa més de 50 anys, nascuda precisament per la necessitat de col·laborar entre diferents agències en matèria TIC, al nostre cor està ja eixe valor: unir-nos en fer coses junts.

I què fem? La nostra missió és la de ser el soci estratègic per a les diferents agències de les Nacions Unides, ajudant-les amb la seua missió, oferint serveis compartits que permeten optimitzar recursos. I això en què es tradueix?

Deixa'm contar-te algunes de les històries en les quals jo, en primera persona, he pogut participar:

Desintoxiquem les eleccions:

I si et diguera que hem col·laborat amb la Unió Europea i el Fons de Desenvolupament de les Nacions Unides (UNDP) en la Força Conjunta d'Assistència a les Eleccions? Vam fer un sistema de comprovació de notícies per a diverses eleccions ajudant els periodistes i els ciutadans a obtindre informació verificada, a previndre les Fake News i donar transparència i fets validats. I això ho hem fet per processos electorals a Hondures, Kènia, Zàmbia i Libèria.

Hem emprat sistemes de monitorització de xarxes socials i els hem integrat amb un sistema d'intel·ligència artificial per filtrar aquelles notícies que podrien semblar tòxiques enviant aquesta informació a periodistes que validaven la seua certesa.

Convenció sobre el Comerç Internacional d'Espècies Amenaçades de Fauna i Flora Silvestres (CITES)

La resolució de la COP18 sobre l'examen de comerç significatiu fou elaborada per a identificar espècies que podien estar sotmeses a un nivell de comerç internacional insostenible. CITES ens encarregà l'elaboració del sistema de seguiment dels processos de les combinacions països-espècies seleccionades en les etapes de l'examen de comerç significatiu, 184 països formen part de la convenció.

Anualment el comerç internacional de fauna salvatge està estimat en bilions de dòlars i inclou centenars de milions d'espècimens de plantes i animals. Hui la CITES ofereix diversos graus de protecció a més de 35.000 espècies d'animals i plantes.

Sistemes d'informació de salut dels refugiats

Conjuntament amb ACNUR hem desenvolupat sistemes d'informació de salut dels refugiats. Aquest arreplega més de 600.000 consultes, moltes d'elles de països de l'Àfrica i del sud-est asiàtic i ha permés donar-li seguiment a diverses pandèmies, incloses la COVID i la verola del mico.

*#ODS
A LES
FA
LLES*

OBS

Sebas Marín

Presidència de les Falles Innovadores i Experimentals (I+E)

Faller de Borrull-Socors

L'OBS, Objectiu Borrull Socors, s'alineia amb l'Agenda 2030 amb accions dutes a terme des de la participació, accions sentides com a pròpies, reivindicades i respectades. Potser la participació és més important del que pensem per aconseguir els objectius plantejats per a 2030. Una participació activa que crea sinergies i reflexiona al voltant de les mancances i avantatges del col·lectiu. No es tracta d'anar a votar quina acció ens agrada més o quina ens fa més feliços, es tracta d'implicació en el projecte sostenible de la falla.

Es tracta d'un exercici d'intel·ligència col·lectiva en el qual intercanviar opinions, donar idees noves, aportar l'experiència i el coneixement de cadascú per a formar una cosa comuna, que done pas en consciència en pro de la sostenibilitat de la falla i ens esmenta a l'acció.

Recentment, l'Ajuntament de València va convocar el Premi Sostenible a les comissions falleres en conjunt, no només per la falla plantada, sinó en el dia a dia de la comissió. Premi que va caure, tant d'infantil com de majors, en la comissió de la Falla Borrull Socors, i que indubtablement ajuda a continuar el camí.

Camí que cada any el fem amb el taller de pressupost participatiu per buscar propostes sostenibles on destinar part dels ingressos de la comissió. Taller que estimula la directiva en implementar accions, com ara la substitució del paper per eixugamans d'aire, accions de mitigació per compensar la petjada de carboni de la falla, posar ventiladors de sostre, desendollar regletes i optimització per facilitar l'apagada, la millora de l'eficiència de l'enllumenament de la demarcació o buscar un sistema de marcadors personals per a reduir el nombre de gots utilitzats/rentats. Són accions que no tenen per què ser difícils d'implementar a la comissió de Borrull Socors, però per fer un pas més caldrà ser més utòpics.

La utopia de crear en la falla una comunitat energètica, amb la implicació dels veïns compartint recursos i objectius comuns amb l'objectiu d'aportar al barri un bé comú amb responsabilitat i compromís per la millor convivència.

Cal destacar que la comissió serà un model de sostenibilitat en funció dels tres pilars, hem de plantejar projectes mediambientals, rendibles econòmicament i amb l'acceptació de les persones implicades. Som una comissió amb un model sostenible instaurat, respectuosa amb el veïnat i amb ecoresponsabilitat, que ha de ser motor social aprofitant l'eix vertebrador de la cultura festiva i de tot el teixit associatiu que ens envolta.

Aquest ecocompromís ens impulsa a proposar un premi organitzat per la comissió incentivant la resta d'entitats socials a continuar l'agenda 2030, dins dels nostres Premis Manolo Latorre, que ja premien la trajectòria fallera i la cultura valenciana.

Falles sostenibles: una realitat al nostre abast

Vicente Julián García

Artista Faller

A tots els valencians, i també els turistes que ens visiten tots els anys el mes de març, ens sorprén el fum negre que desprenen les falles en el moment de la *Cremà* i que és un dels molts exemples que no ens permet parlar d'una festa sostenible. Recordem que las Falles són Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la UNESCO i que, de l'acord adoptat amb aquesta concessió, estem obligats a caminar cap a l'objectiu de sostenibilitat.

Els artistes fallers sabem que el futur de les Falles i del nostre ofici depèn de la sostenibilitat i de les obligacions legals que ens marcaran el camí a partir de 2030. Entre altres, es prohibiran molts dels materials que formen part de les estructures i la construcció de les falles en l'actualitat i que obligarà els artistes a utilitzar materials més sostenibles, sense derivats del petroli i que afavorisquen la traçabilitat d'emissions zero en els projectes, implicant les comissions falleres amb aquest objectiu de la descarbonització.

En aquests moments, l'ús majoritari del polièspan, que és tòxic en cremar per la presència del poliuretà, pot ser substituït pel suro "Neops", que s'obté dels residus vegetals després d'un procés químic que permet extraure aquesta molècula sense dependre de plantacions agrícoles, i, per tant, sense afectar l'ecosistema. Uns altres criteris que aproximen les falles a l'objectiu de sostenibilitat es referixen a: (1) La substitució progressiva de tots els materials derivats del petroli per uns altres més ecològics (cartó, fibres vegetals per aconseguir textures, pintures a l'aigua, fusta, etc); (2) Caminar cap a la reducció de la petjada de carboni, acreditada pel Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic (MITECO); (3) L'organització d'activitats de divulgació i conscienciació sobre sostenibilitat en els entorns fallers pròxims; i (4) El suport de las comissions falleres de cara a aconseguir l'objectiu de sostenibilitat València 2030.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Planeta

1.19

istock / SGAPhoto

Esfera de la prosperitat

Miguel Arraiz
Arquitecte

L'Esfera de la Prosperitat orientada a les Falles
Els Objectius de Desenvolupament Sostenible
aplicats a les Falles poden semblar una moda,
una cosa interessant que és noticable i per
tant cal promoure des de les comissions per
a ser els primers a aconseguir ressonància
en el diari de la comarca o en el programa de
ràdio local. Però en realitat i sense adonar-nos
estem assistint al principi d'un canvi, lent però
segur i en el qual els primers que s'unisquen
obtindran beneficis, no per ser els primers,
sinó perquè abans estaran conscienciats sobre
la seua manera d'actuació i per tant aquest
els resultarà totalment natural i part del seu
dia a dia.

Ja va succeir en el seu moment amb el debat del canvi climàtic que es va iniciar en els anys 90, van fer falta més de 20 anys perquè els resultats científics feren veure una realitat que hui dia continua posant-nos en perill. Els ODS són una manera d'entendre la nostra acció i el seu impacte en un espectre molt més ampli que el del clima únicament. Una guia, un llistat que ens ha d'ajudar a millorar. Com deia, estem en els inicis d'aquest moviment, però abans o després aquesta onada inicial serà un sisme submarí i haurérem d'estar preparats per a grans canvis. Canvis que afectaran les Falles en gran manera, llevat que decidim obstinar-nos i romandre immòbils al canvi. En un futur seriós i conscienciat aquesta és la situació actual i la que al meu judici seria desitjable (encara que puga semblar radical per la seua difícil implementació), però sense idees força no hi ha canvis possibles.

La producció i celebració de les Falles, l'energia que utilitzem.

En general en aquest sentit hui dia ens trobem amb accions de sensibilització per a contrarestar l'acció contaminant i de consum d'energia que produeixen les Falles. Ús de plàstics reutilitzables i en algunes ocasions Falles que exploren materials no derivats del petroli per a la seua construcció.

En aqueix futur no tan llunyà ens hauríem de trobar amb una seriosa prohibició de l'ús d'uns certs materials per a la construcció de les Falles, per una cerca activa de noves maneres de construir. Per un anteposar la dignitat del material i les conseqüències de la seua producció a la magnitud de les Falles. Per un ús racional dels elements efimers que transformen tota la ciutat, carpes compartides, recursos compartits. Tindre consciència de la necessitat de minimitzar l'impacte sobre el nostre entorn més pròxim.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Prosperitat

123

istock / loeskteboom

Treball digne i creixement econòmic / Indústria i Innovació.

Per la pròpia idiosincràsia de la festa, el sector creatiu que es genera és molt precari. De fet sempre s'ha dit que les Falles acaben expulsant el talent que generen i que qui no té la "sort" de ser expulsat a temps acaba atrapat en una repetició anual de falta de treball digne i poc rendiment econòmic.

Els creatius haurien d'acabar sent els veritaders motors econòmics de la festa, tota inversió en disseny i creativitat repercuteix positivament en la festa. Però no entenent el disseny i la creativitat com la millora estètica de les falles actuals. Entendre el disseny com una cosa transversal que no se centra tan sols en les falles i en els llibrets, sinó que implica fins i tot el model d'implementar-se en la via pública, la manera de relacionar-se amb el veïnat, la manera que el treball creatiu tinga un recorregut posterior i les falles servisquen d'altaveu perquè els artesans i creatius puguin traure el rendiment digne i merescut al seu esforç. En definitiva un canvi de paradigma de la situació actual que passa per apartar el focus de la festa i centrar-lo en la creativitat i a generar una comunitat que lluita per un objectiu de millora comuna.

Ciutats i comunitats sostenibles

No és tan sols l'individualisme de les diferents associacions culturals, hui dia comptem amb quasi un miler sinó més d'associacions festives relacionades amb les falles en tota la comunitat. Es tracta sobretot que pràcticament totes repeteixen (excepte honoroses excepcions) el mateix model d'actuació durant tot l'any. Llibret, presentació, exaltació. I dins d'aqueix individualisme repetit, la comissió veïna poc pot aportar-te perquè repeteix el mateix que tu i tan sols s'entra en una competència entre comissions pel repartiment indiscriminat de pallets que ens porta a un consum de recursos totalment desmesurat.

Una ciutat sostenible és una ciutat que maneja els seus recursos, els potencia i a més aquests recursos estan diversificats. De veritat que és necessari que 1.000 comissions falleres realitzen un llibret cadascuna amb textos que en el millor dels casos llegiran poques persones d'aqueixa comissió i algun erudit de la festa. No seria més raonable que moltes comissions compartiren el discurs teòric dels llibrets i tan sols canviaren la part "protocollària". No seria millor que hi haguera associacions especialitzades en pirotècnia, unes altres en balls regionals i així amb la infinitat d'accions que realitzem, on les persones amb aqueix especial interès en una temàtica es pogueren unir i a més posteriorment oferir a la resta de la ciutadania el resultat del seu treball.

Generem més producte del consumible humanament com a societat en un curt període de temps i actuem dirigits per una "tradicció" repetitiva que ningú posa en dubte. Aqueix és el camí més ràpid al consum excessiu de recursos i a una festa menys sostenible. Dit això, poc més em queda per afegir, que espere que el futur ens vaja fent conscients de la problemàtica (no és un procés lent) i que els ODS ens acompanyen.

Les falles, per la pau!

Toni Gil Trilles

Coordinador general de les Proves d'Accés a la Universitat (PAU) del Sistema Universitari Valencià

Eren els primers dies de març de 2022, dies després del començament de la guerra d'Ucraïna, quan les imatges de la guerra ens encongien el cor a totes i tots, quan vaig pensar de fer alguna iniciativa que, encara que fora simbòlica, ajudara com una més les milers d'ajudes que estaven oferint-se des de qualsevol part del món.

Amb el suport de la Falla Barri la Vila de Borriana i el suport de la Federació de Falles i la Junta Local Fallera de la ciutat, vaig posar en marxa la campanya “Les Falles, per la PAU”, amb l’objectiu de la conscienciació ciutadana davant de la barbàrie de la guerra que Rússia havia començat contra Ucraïna i la seua població.

La campanya va consistir en l’exposició, durant el dies de falles i dins del monument faller, del poema “Alegat per la PAU”, en un cartell en format vertical acompanyat, al costat, d’un altre cartell que continguera tots els noms (sols els noms, sense cognoms) de les falleres i fallers de la comissió que volgueren adherir-se, de manera que el gra d’arena que representava cada ciutadà o ciutadana es fera gran, enorme, fins arribar a sentir-se a tot arreu el clam per la fi de la guerra i la instauració immediata de la pau.

Es va informar la premsa de la iniciativa i es va fer arribar la proposta a la Junta Local Fallera de les ciutats que planten monuments fallers, per tal que la campanya s’estenguera a tots els pobles fallers que volgueren participar-hi. La resposta a la iniciativa va ser molt bona, i s’hi van adherir una trentena de ciutats, incloent-hi València capital, amb una mínima referència mediàtica també en À Punt.

El suport i l’agraïment rebut des de tots els àmbits fallers haguera sigut perfecte si haguera estat acompanyat del millor regal, que la campanya haguera tingut aparellada la consecució del final del conflicte bèl·lic. Però ara, més d’any i mig després, i amb la guerra ucraïnesa en permanent conflicte humà, n’ha aparegut una altra, de guerra, tan cruenta com qualsevol altra.

La humanitat no aprèn!

Per això, a proposta de l’AC Falla Penya El Mocador de Sagunt, la campanya continua, per necessitat, perquè les falles ajuden com saben, amb sàtira i humor però amb crítica duríssima cap a les injustícies, a acabar les guerres a tot arreu.

Aquest és ara el desig...

Amb mesos de cruents combats
 en una guerra enquistada,
 quan ja a tots agradaria
 considerar-la acabada
 el món veu, esmaperdut,
 com ens en comença una altra
 que involucra Israel
 i el territori de Gaza,
 lloc on des de fa prou temps
 la pau és més prompte escassa.

Qui té raó?, gens importa
 quan uns per altres.... matança!,
 i ho paga la població
 que està més desamparada.

Interessos il·legítims
 manejats per mans gens blanques
 de descabellats polítics
 que sols miren conveniències
 sense miraments ni escrúpols
 sinó sols les seues butxaques,
 a qui no importa la gent
 mentre ells siguen els que manen,
 començant conflictes bèl·lics
 que esdevenen en grans guerres
 que pararien de sobte
 si ells volgueren acabar-les.

Com que allò que els interessa
 té màxima prioritat
 i no els importa si viuen
 o moren els ciutadans,
 cal una escena en la falla
 que els pose a tots cap avall
 fent veure que els falta seny
 i que no estan bé del cap,
 posant ben de manifest
 la gran falta de trellat
 per unes guerres inútils
 i faltes d'humanitat.

Volem que acaben les guerres,
 exigim-ho ben fort ara,
 i quan el vers siga públic,
 després d'uns mesos encara,
 allà al març del 24
 quan veja el carrer la falla,
 esperem novetats bones:
 que el desig no faça falta
 perquè tot haja acabat
 i tinguem PAU instaurada.

De les falles com a monocultura
a unes falles ecològiques

Gil-Manuel Hernández i Martí

Director del Museu Faller de València

Professor de la Universitat de València en excèdència

Associació d'Estudis Fallers

Missatge principal

En l'article es planteja que la festa de les Falles funciona com una monocultura, com un sistema social i artístic que tendeix a l'immobilisme, amb problemes per a ser flexible i adaptable. Així doncs, en un context actual de forta crisi ecosocial, hi ha una gran dificultat per a generar unes Falles ecològiques, no sols en termes de materials emprats sinó d'una mentalitat oberta a la pluralitat, diversitat, flexibilitat i la resiliència. De fet, existeix una contradicció entre uns discursos i accions de caràcter epidèrmic i simbòlic, i una real transformació de les Falles en termes ecològics.

1. Les Falles com a monocultura

En els seus orígens, la festa de les Falles està impulsada organitzada per improvisades comissions formades esporàdicament per veïns de places i carrers, amb una presència hegemònica de les classes populars, tot i que amb una progressiva vocació interclassista. És, a més, una festa lligada a tota una cultura d'arrel carnavalesca que podia funcionar com a expressió satírica contra el poder establert. Tanmateix, la història moderna de les Falles és el relat d'un llarg procés pel qual una pràctica cultural popular amb un fort caràcter contestatari, crític i potencialment subversiu és progressivament institucionalitzada i reconvertida per la burgesia local en una expressió festiva domesticada, no conflictiva i dins l'esfera del poder constituït. De manera que en termes generals s'ha anat passant d'una *festa contra el poder* a una *festa del poder*.

El procediment va consistir, especialment a partir del franquisme (Hernández, 1996), en primer lloc, en totalitzar la festa mitjançant una redefinició ideològica plasmada en una sèrie successiva de reglamentacions, premis i sancions i concepcions prescriptives de la festa. En segon lloc, reconfigurant les dimensions identitàries d'aquella (identitat valenciana i fallera). A través d'estos dos procediments (reconfiguració política-ideològica i instrumentalització identitària) restava fabricada l'*ortodòxia festiva*, el cànon faller, la "tradicció" sacrosanta i immutable, la forma hegemònica de concebre la festa fallera que expulsava, invisibilitzava o estigmatitzava qualsevol visió alternativa a la dominant que intentara inspirar-se, com a rerefons mític de referència, en el primigeni esperit transgressor i contestatari de les Falles, i que per eixa raó es convertia en *heterodòxia festiva*. Això sí, tenint en compte que la cultura popular fallera i la cosmovisió expressada en cadafals, llibrets i altres pràctiques festives no ha estat mai exempta d'elements ideològics i morals ambigus, ambivalents, conservadors o refractaris a la modernitat. Amb tot, la festa fallera sempre s'ha caracteritzat per un gran dinamisme, en la mesura que ha sigut un espai simbòlic on s'han expressat les tensions i dialèctiques entre actors, sensibilitats, narratives i pràctiques, de tal manera que al remat la festa fallera en cada època ha estat fruit de les correlacions de forces i tensions entre pols dins l'espai social festiu.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

De les falles com a monocultura a unes falles...
Gil-Manuel Hernández i Martí

132

Tanmateix, el fet ben evident és que al remat l'ortodòxia fallera funciona com una mena de *monocultura* en tant que forma dominant de denominar i valorar la realitat de la festa fallera, basada en criteris arbitraris que es converteixen en sentit comú, definint i sacralitzant *les úniques Falles possibles*. Així, qualsevol realitat festiva, incloent l'artística, que no acabe d'encaixar del tot en este sentit comú tendeix a ser declarada irrellevant, "utòpica" o, en tot cas, perillosa. La monocultura de l'ortodòxia fallera opera a través de la separació, l'exclusió, la intolerància o la indiferència cap a allò considerat com a diferent, alternatiu o experimental.

La fixació de la monocultura fallera, que té la seua expressió en una monocultura artística, salvaguardada per un sistema hegemònic de premis, jurats i concepcions estètiques, respon al que Balandier (1994) anomena *el poder en escenes*, l'escenificació del poder a través de representacions festives, que ja era paradigmàtic durant els segles XVI, XVII i XVIII, especialment en la festa oficial barroca. Esta escenificació parteix de la constatació per part del poder del mateix poder de la representació (en este cas de la festa), el que necessàriament du a la representació del poder (apropiació institucional de la festa). En este context, la Junta Central Fallera (JCF), creada en 1939 i que hauria d'haver sigut substituïda per un organisme nou amb el retorn a la democràcia, ha jugat històricament el paper de l'Església dogmàtica i autoritària, auxiliada per altres instàncies institucionals del món faller convencional i amplificada per mitjans afins. En la monocultura fallera sols hi hauria i hi ha encara una forma correcta i normativa de ser faller i de fer falla, de tal manera que aquelles iniciatives falleres que la qüestionen poden ser designades com a heretgies. Al remat, tal rigidesa ideològica i creativa, orientada a la preservació del poder i hegemonia d'un *establishment* dins l'estructura de la festa, amb poca consideració per les alternatives, ha col·locat esta, tot i el seu històric dinamisme, en una complicada situació per fer front de manera àgil i flexible als grans i nombrosos canvis que s'esdevenen en les nostres societats amb l'entrada en el segle XXI, especialment arran de la convergència, via intensificació de la globalització (Hernández, 2013), de crisi econòmica, crisi energètica i crisi ecològica, amb les implicacions socioculturals que dita situació té.

2. Unes Falles ecològiques

A començaments de 2020 aparegué al món la pandèmia del covid-19, i per a sorpresa de tothom, el 10 de març de 2020 se suspengueren les Falles per primera vegada des de 1937, iniciant-se un lapse de divuit mesos sense festa en un nou context de crisi sanitària, social, econòmica i psicològica. De sobte, allò “impossible” s’havia fet realitat, i la “normalitat” desapareixia de la nit al dia davant l’estupefacció i incredulitat generals. Les Falles s’aturaven, les comissions s’aturaven, els tallers artesans s’aturaven, el planeta sencer s’aturava.

Perquè, vullguem o no vullguem, estem entrant en un món cada vegada més fràgil, volàtil i subjecte a cadenes de crisis entrelaçades. Un escenari caòtic i disruptiu que molts científics, com Carlos Taibo (2019), qualifiquen de *collapse ecosocial*, d’abast mundial i caràcter quasi irreversible. Això significa que la civilització industrial capitalista que coneixem està fent fallida com a sistema estable, amb un alt risc d’arrossegar economies, ecosistemes i cultures. La complexitat es redueix, l’entropia creix. Eixe collapse, iniciat amb la crisi energètica dels anys 70, s’hauria accelerat amb la crisi de 2008, però sobretot en els darrers anys, amb els brutals efectes del canvi climàtic, induït per un embogit sistema capficat en un creixement continu i consumista, a força d’esgotar recursos energètics, destruir la biosfera, generar patologies i aguditzar la precarització, la pobresa i la desigualtat. La pandèmia de la covid-19, que tant ha trastocat el nostre món en només any i mig, sols seria un episodi més d’este collapse sistèmic.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Partenariat

135

istock / CorbalamStudio

La comunitat científica no té clar si el ritme del col·lapse, bàsicament causat pel canvi climàtic antropogènic, pot incrementar-se o variar segons llocs, factors i contextos socials. En tot cas el col·lapse és un procés natural i biofísic, que es dona perquè abans l'actual sistema industrial i expansionista ha desafiat els límits del planeta. El ben cert, com indiquen multitud de testimonis, treballs i estudis rigorosos (Servigne i Stevens, 2020), és que estem ingressant en un *horitzó potencialment crític* definit per la crisi del creixement, l'escassetat progressiva, la intensificació d'emergències climàtiques, el descens energètic, el trencament de les cadenes d'abastiment, la inseguretat alimentària, l'augment de la desigualtat social, la conflictivitat i polarització a tots els nivells, les pandèmies recurrents fruit de la depredació agroindustrial de la natura, l'extinció d'espècies i la degradació mediambiental quasi irreversible, producte del ja referit canvi climàtic.

En el cas de les Falles, alguns *indicis re-levants* són de les mateixes Falles de 2021 i 2022. El primer indicatiu, amb unes Falles celebrades amb el covid-19 circulant, forts retalls del programa de festejos, toc de queda i considerables restriccions d'interacció social, on va haver-hi una *plantà* quasi impossible pels efectes d'una DANA associada als nous episodis meteorològics extrems lligats al canvi climàtic. El segon, unes Falles en març de 2022 amb fortes pluges, com també ha ocorregut durant els mesos de març dels darrers anys degut al progressiu calfament de l'Àrtic pel canvi climàtic. El tercer, unes Falles celebrades en un context en el qual s'han disparat els preus de la llum, el suro blanc, el contraxapat o altres matèries primeres derivades dels combustibles fòssils, essencials per a la construcció de falles i la viabilitat dels tallers on es fan. En suma, una sèrie d'indicis que tenen en comú formar part de la múltiple i inquietant casuística generada pel col·lapse ecosocial referit.

En març de 2022 per fi se celebraren unes Falles menys o menys homologables als temps pre pandèmics, a causa de les fortes subvencions oficials rebudes, però no és cap secret que en el futur pròxim serà molt difícil mantenir eixe nivell, amb tants problemes ecològics, socials, econòmics ja coneguts i nous conflictes bèl·lics al voltant. Dit més cruament, el *problema central* és que múltiples problemàtiques que comprometen la viabilitat de les Falles i les grans festes urbanes. Al remat, esta pandèmia sembla ser el pròleg d'altres de noves i potser més perilloses, ja que les causes que l'han produïda segueixen operant, com la combinació de canvi climàtic i deteriorament industrial de la biosfera, de manera que les Falles i les grans festes urbanes haurien d'estar preparades per a situacions com les de 2020. Amb el problema tan gros que tenim al damunt serà molt necessari que els que organitzen les grans festes tinguen dissenyats, detallats i consensuats *plans de contingència*, sobretot per a fer front a episodis meteorològics imprevistos, enfonsaments econòmics, interrupcions en el subministrament d'energia, de matèries primeres, aliments i béns essencials, o per violència social al carrer.

Per eixa raó la crisi actual del covid-19, així com la intensificació de la crisi energètica i ecològica, hauria de servir d'oportunitat per a obrir un debat en profunditat sobre la *reinvençió integral de la festa*. Però res seriós s'ha fet fins ara, llevat d'algunes reflexions ben intencionades però disperses. El món faller sembla tornar als temes i inquietuds convencionals, dominat per uns grups de poder altament immobilistes, que fa que s'obvien les qüestions crítiques que a partir d'ara seran existencials per a la festa, especialment les de caràcter ecològic. Dit d'altra manera, la monocultura fallera hegemònica impedeix o almenys dificulta que es reconega la gravetat de la situació i la necessitat d'unes falles molt més ecològiques, més enllà de gesticulacions rituals, mesures epidèmiques i campanyes publicitàries. Hom té la impressió que el món faller reproduceix el discurs banalitzat de la sensibilitat mediambiental, però sense actuar coherentment i generar pràctiques de fons vinculades a canvis estructurals en el model de festa, i més pomtpe sembla que eixe món faller prefereix sumar-se al corrent dominant d'una fugida endavant basada en el teño-optimisme o en mesures cosmètiques a curt termini. El que deixa la festa de les Falles prou exposada a les dures lliçons que hauran d'arribar necessàriament per la via dura, la via del *trauma*, especialment perquè l'esmentada rigidesa de les estructures de poder de la festa i la monocultura que la regeix dificulten en gran mesura les necessàries mesures de transició ecosocial.

Per a poder gestionar les Falles en un context de col·lapse en *clau ecològica constructiva*, cal atendre quatre qüestions essencials (Taibo, 2021): el que cal rebutjar, el que cal preservar, el que cal recuperar, i el que cal introduir. En l'apartat del *rebuig* el concepte clau és *decreixement*. Les Falles es veuran obligades a decreïxer, a reimaginar una festa més modesta i reduïda, que no estiga massa lluny de la dels anys trenta del segle passat. Una festa més casolana, més arrelada, menys mercantilitzada, també menys patriarcal i ecològica. Una festa que no siga un objecte de consum neoliberal més com en les darreres dues dècades, on s'han fomentat la competitivitat, la turisticació tòxica, els processos de mercantilització o la privatització de l'espai públic, amb la proliferació d'envelats, xurreries, paradetes i estructures que en principi no tenen molt a veure amb l'arrel de la festa, entrebanquen les relacions fructíferes amb el veïnat i potencien unes festes més brutes, contaminants i insostenibles.

Pel que fa a la *preservació* s'ha d'intentar mantenir tota la valorització i protecció patrimonial de la festa, especialment la condició, sempre revisable per la UNESCO, de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Caldria mantenir els elements més entranyables i emocionals d'una festa total, però sobretot la continuïtat i fortalesa de les comissions, obrint fins i tot la mà a col·laboracions amb entitats cíviques o veïnals, per tal de celebrar la festa de la manera més sostenible possible. I preservar els seus oficis, les arts i artesanies amb ajudes públiques, accions d'estímul i plans estratègics participatius amb una especial protecció i salvaguarda de l'essencial i imprescindible.

Quant a la *recuperació* es refereix a reprendre i actualitzar l'antiga relació simbiòtica de les falles amb els veïns; els antics materials de construcció de falla com cera, teles i cartó; la implicació dels xiquets en una concepció més sanament mediambiental de les Falles; una festa més diürna i més amable, menys alcoholitzada, menys turistificada, menys tumultuosa i amb menys petjada ecològica. I pel que fa a la *introducció* de novetats, implica transformar en clau sostenible els materials amb què són fets els monuments, buscant-ne d'altres de més accessibles, barats i menys contaminants, construint falles de volums més reduïts, però que retribuïsqen als artistes la creativitat i l'originalitat, més que la grandària o la repetició estèril d'esquemes coneguts. I també s'hauria de reflexionar sobre quins són els actes i rituals de la festa imprescindibles, i quins són clarament secundaris. Seria peremptori poder incorporar nous actes, experiències i iniciatives que vinculen càlidament la festa al seu entorn social urbà, amb els seus nous veïns, imaginaris i expectatives. I sempre sota un fort baix ecològic, igualitari i comunitari, capaç de conciliar l'alerta social pròpia dels temps que corren amb la resiliència, la responsabilitat col·lectiva i l'esperança activa en un món millor. Al remat, apostar per unes Falles més ecològiques és el mateix que apostar per unes Falles més democràtiques, diverses i obertes, lligades a unes formes organitzatives més flexibles i plurals, unes Falles concebudes, en definitiva, com un espai creatiu, participatiu i popular.

istock / efsan

Bibliografia

BALANDIER, G (1994): *El poder en escenas. Del poder de la representación a la representación del poder*, Barcelona, Paidós.

HERNÁNDEZ, G.M (1996): *Falles i franquisme a València*, Catarroja-Barcelona, Afers.

HERNÁNDEZ, G.M (2013): *Sociologia de la globalització. Anàlisi social d'un món en crisi*, València, Tirant lo Blanch.

SERVIGNE, P i STEVENS, R (2020): *Colapso-logia*, Barcelona, Arpa.

TAIBO, C (2019): *Ante el colapso. Por la autogestión y por el apoyo mutuo*, Madrid, Libros de la Catarata.

TAIBO, C (2021): *Decrecimiento. Una propuesta razonada*, Madrid, Alianza Editorial.

*#ODS
AL
CAMP
DE
MOR
VEDRE*

**La Tenda de Tot el Món: més de 25 anys
treballant al Camp de Morvedre
pel Comerç Just**

La Tenda de Tot el Món

Portem parlant de comerç just a la comarca 25 anys. Va ser en 1998 quan va començar a fer els seus passos La Tenda de Tot el Món, una associació que va nàixer amb la ferma voluntat de donar a conèixer a veïns i veïnes del Camp de Morvedre com xicotets gestos de compra transformen vides i contribueixen a erradicar la pobresa i la fam al món.

Des de llavors fins ara, hem venut productes de comerç just en La Tenda i allà on ens han convocat, realitzat tallers a les escoles, organitzat trobades amb productors i productores de comerç just, participat en accions institucionals i fomentat l'aposta pel comerç just en tota la comarca del Camp de Morvedre i ací continuem treballant per la difusió dels principis de comerç just perquè al final estem parlant de cooperació i d'erradicació de la pobresa.

Tal com ho defineix la WFTO (Organització Mundial del Comerç Just), el Comerç Just és un moviment internacional que lluita per una major justícia global en allò econòmic, social, humà i mediambiental.

Aquesta definició implica que tots els productes tenen unes característiques comunes i és que han sigut produïts sota condicions dignes, cosa que implica bàsicament 10 principis:

1. Creació d'oportunitats per a grups productors amb desavantatges econòmics. Les persones productores destinen part dels seus beneficis a les necessitats bàsiques de les seues comunitats.
2. Transparència i responsabilitat. Funcionament democràtic de les organitzacions productores.
3. Pràctiques comercials equitatives i a llarg termini amb els productors i productores.
4. Pagament d'un preu just que cobreixca els costos de producció i una manera de vida digna.
5. No al treball infantil ni al treball forçós.
6. Compromís amb la no discriminació, equitat de gènere i llibertat d'associació (sindical).
7. Garantia de les condicions de treball dignes.
8. Facilitar el desenvolupament de capacitats. Assistència als grups productors per a millorar habilitats i aconseguir nous mercats.
9. Promoció del Comerç Just. Informació a les persones consumidores.
10. Respecte pel medi ambient.

De tot això, es dedueix que el comerç just està clarament alineat amb els ODS ja que el primer d'ells és erradicar la fam al món.

A Sagunt portem, com déiem abans, més de 25 anys treballant per la difusió d'aquests principis i pel foment d'un consum més just i responsable. Des de La Tenda treballem en xarxa amb altres organitzacions a nivell nacional per a acostar productes d'alimentació, tèxtil, artesanies o cosmètica elaborats per grups de productors i productores en el sud. Però La Tenda de Tot el Món no és només un espai de comercialització, sinó una associació que reuneix voluntaris i voluntàries, socis i sòcies que treballen per canviar el món. Aquesta capacitat de canvi és possible a tots els nivells i des de La Tenda es promou contínuament. De fet, una de les nostres línies de treball és el foment de la compra ètica. Així, impulsem que, tant des de l'administració com des de diferents organitzacions, com poden ser les Falles, s'aposte per aquest consum alternatiu que suposa un posicionament a favor de la lluita contra la pobresa.

Articles d'alimentació com ara el café, xocolata, cacau o sucre són consumits de forma habitual per la ciutadania. Des de La Tenda volem transmetre que un xicotet gest de consum pot canviar el món, una aposta perquè aquests productes siguen de comerç just suposa que xicotets grups de productors i productores podran viure dignament.

Ja ho va dir Eduardo Galeano, al final som "xicotetes persones, en xicotets llocs, fent xicotetes coses els que canviarem el món" i nosaltres encara que som xicotets tenim la ferma voluntat de fer-ho.

Des de La Tenda de Tot el Món felicitem la Falla per l'aposta realitzada en favor de la difusió dels ODS i del comerç just.

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Agenda 2030

Acció Ecologista Agró

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) constitueixen una crida universal a l'acció per a posar fi a la pobresa, protegir el planeta i millorar les vides i les perspectives de les persones a tot el món.

Des del punt de vista mediambiental, com es concreta això en el nostre territori?

En <https://accioecologista-agro.org/morvedre/>, portem anys treballant per la consecució de molts d'aquests objectius. La renaturalització de platges, la defensa dels espais naturals, l'educació ambiental o les campanyes informatives sobre els macroprojectes a la comarca, formen part de les nostres activitats habituals i totes elles contribueixen a millorar algun dels aspectes contemplats en els ODS.

Però és ben cert que estem en un moment crucial, amb multitud d'iniciatives afectant directament el nostre entorn, de manera que depèn de les decisions que es prenguen ara, la situació futura serà una, o una altra. A més, sabem per experiència que a voltes la velocitat a la qual s'executen algunes iniciatives considerades estratègiques per a l'economia, és incomparablement superior a la de les compensacions ambientals, que a vegades, i malauradament, ni tan sols es posen en marxa.

Per això, el projecte titulat **“Decidim el Camp de Morvedre”** que hem desenvolupat recentment, ha anat dirigit a tota la societat, amb la finalitat d'establir un diàleg entre les persones que estan al capdavant de les decisions que afecten la nostra comarca, i les persones que les viuran.

La iniciativa va rebre una subvenció de la Conselleria de Participació per a la implementació i promoció dels ODS de l'Agenda 2030, abans mencionats. En primer lloc, es va crear una pàgina web amb molta informació per a posar context al que està passant, així com tota la informació necessària per a participar en el projecte, i que us animem a visitar: <https://decidimmorvedre-ae-agro.org>

Les conclusions del projecte es varen presentar en un audiovisual elaborat per Vicent de Castro i Daniel Centelles: <https://www.youtube.com/watch?v=StztQ45Ycn4>, i com a punt final es va realitzar un mural xulíssim en una de les parets de la caseta de les aigües de l'assegador de Quartell (al costat de <https://www.lacasapenya.com/>), dissenyat per l'artista Elías Taño, que encara es pot visitar.

En resum, pensem que ara és un moment vital, en el qual les coses que decidim fer dibuixaran el que serà Sagunt i tota la comarca en el futur més pròxim. Es necessita una ciutadania informada, conscienciada i activa, com a protagonista.

Per això, des d'**Acció Ecologista Agró** vos esperem per a ajudar-nos a aconseguir un millor futur per a totes i tots!

Pam a pam! Defensant la nostra terra! Participa-hi!

<https://accioecologista-agro.org/entra-en-accio/>

**Centre d'Estudis del Camp de Morvedre.
Grup d'Estudis Mediambientals**

Antoni Espinosa Pallarès

Vicepresident del Centre d'Estudis del Camp de Morvedre

El Centre d'Estudis del Camp de Morvedre és una institució sense ànim de lucre en la qual, a través de la revista *Braçal*, a punt ja de complir 24 anys de vida dedicats a la investigació i difusió de tot allò que afecta i involucra la cultura de la nostra comarca, s'ha oferit als subscriptors i subscriptores en general una perspectiva contrastada i científica de tots els esdeveniments presents i pretèrits del context històric, econòmic, tradicional i mediambiental de la comarca del Camp de Morvedre.

Des d'aquesta perspectiva, és evident que l'organigrama de la revista *Braçal* es recolza en un competent i multidisciplinari equip de treball que pugui abastar diversos camps culturals.

La revista *Braçal* consta al voltant de 160 pàgines en les quals s'insereixen fotografies i còpies de documents que ofereixen un enriquiment gràfic i testimonial al lector. Aquest número de pàgines, de manera puntual, es veu incrementat quan s'edita un número doble.

La difusió d'aquesta publicació es realitza de manera semestral i en l'actualitat consta de més de 300 socis que reben per correu la corresponent publicació.

Respecte a l'organigrama estructural d'aquesta publicació, cal dir que consta d'un Consell de Redacció que selecciona i contrasta les diverses publicacions oferides.

D'altra banda, també hi ha un Consell Assessor que referma o qüestiona, en cas donat, els continguts científics i literaris de la corresponent publicació.

Finalment, tenim la columna vertebral de l'edició de la revista, que està integrada per la Junta Directiva del Centre d'Estudis del Camp de Morvedre, la qual consta de:

- President
- Vicepresident
- Secretari
- Tresorer
- i 10 vocals

El sumari de la revista *Braçal* consta de:

- Portada
- Editorial
- Estudis
- Documenta i
- Vària bibliogràfica

La difusió d'aquesta publicació es realitza de manera semestral i en l'actualitat consta de més de 300 socis que reben per correu la corresponent publicació. També arriba la revista als IDECO amb els quals intercanviem publicacions.

Respecte a l'organigrama estructural d'aquesta publicació, cal dir que consta d'un Consell de Redacció que selecciona i contrasta les diverses publicacions oferides.

D'alta banda, també hi ha un Consell Assessor que referma o qüestiona, en cas donat, els continguts científics i literaris de la corresponent publicació.

Després d'haver exposat el funcionament i la idiosincràsia de la revista *Braçal*, cal presentar un altre apartat dins de la institució del Centre d'Estudis del Camp de Morvedre que, any rere any, es presenta amb un alt índex d'assistència i participació.

El Centre d'Estudis Mediambientals "Salvador Vilalta" es va crear atesa l'enorme implicació i afició a la conservació de la natura que sempre ha caracteritzat aquest centre. El nom d'aquest Centre es va aplicar en record de Salvador Vilalta, enginyer agrònom i funcionari de la GV, una excellent persona, lluitador i amant de la natura que, dissortadament, ens va deixar massa prompte i que continua en el record.

En aquest sentit, a banda de diverses activitats relacionades amb el respecte al medi ambient (dia de l'arbre amb plantació de vegetals autòctons, conferències sobre la sequera, les plantes invasives, el retrocés de les platges de sorra...), es va incidir sobretot en l'apassionant món de la micologia. És per això que, dins del Grup d'Estudis Mediambientals "Salvador Vilalta", es va crear el grup d'Amics dels Bolets.

Cal dir que des de la primera jornada, els progressius coneixements micològics, sobretot des del versàtil i complicat camp de la taxonomia, augmentaren espectacularment.

Així, de tindre uns limitats coneixements bàsics i elementals, fruit de la puntual afició basada en escasses espècies heretades de pares a fills, es va passar, progressivament, any rere any, a distingir i catalogar desenes d'espècies amb les corresponents característiques i propietats. En aquest sentit ha estat fonamental la desinteressada col·laboració d'experts en aquesta disciplina com són: Maria Antonia Agut, Paco Tejedor, Natxo Tarazona (Somival)...

La programació va anar més enllà quan es va ampliar, didàcticament, amb la població francesa de Millau, agermanada des de fa anys amb la nostra ciutat i que gaudeix d'una enorme tradició i enormes coneixements micològics.

Des dels inicis d'aquest trobament, cada any es participa en una ciutat. Alternadament, ens visiten i els visitem dins d'un tarannà i compromís acollidor i amb un alt grau d'implicació i germanor.

El dia de l'eixida a recollectar tota mena d'exemplars, els membres dels Amics dels Bolets i diverses persones simpatitzants i aficionats ixen al bosc a aportar tota mena de bolets que, en arribar al centre "Capellà Pallarès", s'identificaran i catalogaran amb fitxes plastificades que oferiran als visitants la corresponent denominació taxonòmica. Aquestes fitxes, per fer-les més funcionals, es presentaran en tres colors diferents perquè siga més fàcil reconèixer-les. Les grogues són tòxiques, però no mortals; les verdes són plenament comestibles i les roges ens assabenten de si són mortals o molt tòxiques.

Pel que fa a les publicacions, dins del "Grup d'Estudis Mediambientals Salvador Vilalta", cal enumerar també la publicació de dues edicions de la revista *Quadern boletaire*. Ambdues, a banda de fotografies testimonials de les corresponents activitats, ens presenten diversos elements didàctics esquematitzats que permeten aprofundir en l'ampli ventall de característiques relacionades amb la micologia.

Comptat i debatut, podem afirmar que des de l'amor i el compromís adquirit vers la natura es pot mantenir un tarannà engrescador i vehicular alhora que fomenta i conree entre nosaltres la unió, el respecte i la passió per la natura, tot deixant de banda la nefasta perspectiva de destrucció i menfotisme alimentada impunement per interessos de dubtosa projecció.

ODS i CEACV. Aliances de futur

Víctor Benlloch Tamborero

Biòleg

Tècnic del CEACV

Parlar sobre els ODS no resulta especialment senzill. L'ús d'unes simples sigles, tres lletres, pot representar una forma de comunicació directa amb l'oient o amb l'interlocutor; tanmateix, en moltíssimes ocasions representa també una difícil barrera de comprensió a superar, ja que el que engloben aquestes tres lletres és una cosa tan àmplia i ambiciosa que moltes vegades costa comunicar-ho, fer-ho entendre o que genere empatia.

Els ODS són una immensa aposta de millora global del planeta i de la humanitat, i assolir-la, no sols arribar a aconseguir-la, sinó fer-la avançar, com és comprensible, ni és fàcil, ni és ràpid, ni treball d'una minoria.

Com ja s'ha explicat en nombroses ocasions, els ODS es concreten en 17 objectius fonamentals, que al seu torn es desglossen en un ampli nombre de metes específiques.

Assolir aquests objectius l'any 2030 és la meta final i una millora global contínua és necessària perquè arribe a bon port aquest procés global. Una millora contínua que depèn de tots, institucions públiques, empreses, col·lectius socials, ciutadania..., però per a poder ser conscients de les implicacions d'aquests 17 grans objectius i generar els processos necessaris de participació general, és imprescindible que des de les institucions públiques s'iniciïn processos d'informació i conscienciació sobre aquestes necessitats que desemboquen en una participació àmplia i el més generalitzada com siga possible.

És per això que visibilitzar aquest gran projecte col·lectiu mundial és absolutament imprescindible perquè pugui arribar a un final positiu.

A una escala geogràfica més reduïda, han de ser els estats i les regions les que han de prendre la responsabilitat d'impulsar el desenvolupament d'aquest projecte secundats des de les entitats privades. En el cas del territori valencià, aquest necessari procés de donar a conèixer els ODS i fomentar-los en el conjunt de la societat i la ciutadania és realitzat per diverses entitats, tant públiques (ajuntaments, diputacions, Generalitat Valenciana) com a privades (empreses, associacions, fundacions...), sense que això siga obstacle per a ampliar i intensificar aquest procés de comunicació i conscienciació.

Dins d'aquest conjunt d'entitats que desenvolupen accions de comunicació o didàctiques per a donar a conèixer els ODS i les seues implicacions, també es troba el nostre centre, el Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana, CEACV, entre les competències del qual entra de ple aquest procés de donar a conèixer els ODS i promoure la participació del conjunt de la societat en el seu si.

Però, a més, des del CEACV es pretén ajudar a posar les bases per a forjar una societat implicada amb els ODS, és a dir, que l'objectiu real siga transformar la societat per a fer-la coherent amb els principis pels quals es regeix aquest programa global.

Generar processos d'informació, formació, comunicació, conscienciació, participació, reflexió... són la tasca diària en el CEACV. Això es tradueix en accions de tota mena, dirigides a públics de tota mena de qualsevol racó de la geografia valenciana. I cadascuna d'aquestes accions està associada a un o diversos dels 17 ODS que pretenem potenciar per a donar-los a conèixer, visualitzar-los i interioritzar-los en la consciència social general.

A més, des del CEACV hem dissenyat algunes accions i activitats específicament dirigides a donar a conèixer els ODS, els seus continguts i la necessitat de participació global per a aconseguir-los.

Accions sobre el canvi climàtic, la mobilitat sostenible, la preservació i millora de la biodiversitat, la prevenció i correcta gestió dels residus, l'estalvi i ús responsable de l'aigua, l'alimentació sana i equilibrada, la reducció del balafament alimentari, l'agricultura... són dissenyades i posades en marxa de manera habitual en el CEACV i totes elles tenen les seues connexions i nexes d'unió directes i indirectes amb els ODS, que són posats de manifest de manera palesa en el propi desenvolupament d'aquestes accions i activitats.

També en els materials, publicacions i comunicacions del CEACV s'inclouen els ODS implicats en els seus continguts.

En el CEACV, com a exemple d'algunes de les activitats que realitzem, podem assenyalar les línies de formació de formadors en l'àmbit de l'educació ambiental, sobre residus o en el camp de la biodiversitat. També desenvolupem activitats directament amb escolars i estudiants de tots els nivells educatius amb els quals es treballen diverses temàtiques socioambientals amb l'objectiu de millorar les seues competències i comportaments quotidians i fer-los més responsables ambientalment parlant i, per tant, acostar-los als objectius plantejats pels ODS, com ara avançar cap a un consum més equilibrat d'energia, aigua o productes de tota mena, incrementar el respecte i la participació en relació a la biodiversitat, tractar d'aconseguir reduir la producció de residus i millorar-ne la gestió... En aquestes activitats participen milers d'estudiants anualment i, entre ells, molts procedeixen de centres educatius del Camp de Morvedre, que ens visiten per a imbuir-se dels principis que plantegen els ODS en les diverses instal·lacions del CEACV o en l'espai natural en el qual ens trobem, la marjal dels Moros.

Assolir un bon desenvolupament dels objectius i metes plantejats per a l'any 2030 en el marc d'aquest projecte, com ja hem dit, és una tasca absolutament de tothom. Aconseguir-ho tan sols depèn que cadascú pose el seu granet d'arena.

Camp de Morvedre Sostenible

Cristina Plumed

Empresària, mare i feminista

Administradora de Pérez Plumed, S.L

Presidenta de ASECAM

Vicepresidenta de CEV Valencia i membre del comitè executiu de CEV CV

Consellera de Umivale Activa

Presidenta d'AFÍ SGR

**Un dels projectes més bonics i il·lusionants
que s'han posat en marxa en ASECAM,
Associació Empresarial del Camp de Morvedre,
és el Fòrum de Sostenibilitat Ambiental
i la comissió de responsabilitat social
empresarial.**

En el Fòrum de Sostenibilitat Ambiental, comencem a treballar el 2018, fins a eixe moment les empreses més grans treballaven individualment en els objectius de desenvolupament sostenible i per descomptat en sostenibilitat ambiental.

I aquest Fòrum pretén que es treballe de manera conjunta i no sols amb les empreses de major grandària, sinó exercint un efecte tractor amb les pymes. Per a això creem diversos grups de treball, un d'economia circular, un de solucions basades en la naturalesa, un altre de mobilitat i l'últim d'energia.

Dins de cadascun d'aquests grups, treballen projectes que puguen ajudar les nostres empreses associades a millorar i a conèixer com treballar internament i amb altres empreses per a aprofitar millor els recursos disponibles. Ajudem a teixir aliances.

Parlem molt de simbiosi industrial i això al final és que les nostres empreses contenen a la resta quins recursos necessiten i quins no utilitzen o els sobren, per a veure si poden ser reaprofitats.

Actualment es creen a vegades empreses només per a aprofitar alguns residus i convertir-los en part d'un nou producte, però no sempre és necessari, a vegades hi ha empreses que rebutgen "coses" que podrien usar-ne altres i no es fa, perquè no els ho contenen.

Per exemple, hi ha empreses a les quals els sobra aigua tractada, que altres empreses podrien usar. Empreses a les quals els sobra espai que unes altres podrien utilitzar, i, això, no sols suposa estalviar diners, sinó també recursos.

En això treballem, a ajudar les nostres empreses a millorar, a aprofitar millor els recursos, i a ser millors amb l'entorn, i sobretot al fet que ho facen totes, les xicotetes i les grans, i si pot ser de la mà, col·laborant. Cap empresa es pot quedar arrere, totes les empreses que no siguen sostenibles no seran, sembla una obvietat, però hem de treballar molt ensenyant què i com ser sostenible.

I la sostenibilitat va molt més enllà de la part mediambiental, la responsabilitat social es mesura mediambientalment, econòmicament i socialment.

Les empreses, per xicotetes que siguen, poden i deuen conèixer què han de fer per a ser sostenibles, mesurar-ho, millorar-ho i explicar-ho als altres. Per a això les empreses tenen memòries de sostenibilitat. I ajudem també les empreses xicotetes a saber què és aconsellable fer-les i a saber com es fan.

És bonic saber que les empreses que ens envolten ajuden a millorar l'entorn i la vida de les persones en general i de les persones que treballen en la mateixa empresa especialment, que es preocupen i ocupen per generar riquesa i benestar.

En moltes ocasions coneixem les notícies de les nostres empreses a través dels relats negatius, i no coneixem les coses bones que fan per la nostra societat, el que aporten com a veïns a la nostra comarca. Com afavoreixen a l'ecosistema ambiental i d'atenció i cura a les persones.

Crec que en un futur pròxim serem més conscients del que aporten i fins i tot ho posarem més en valor. La seua contribució a la societat és fonamental i us assegure que l'impacte global és positiu.

Som un territori empresarial pioner en innovació i en millora conjunta i des d'altres territoris ho reconeixen i som exemple, continuarem treballant així, i escoltant les necessitats de les persones que ens envolten.

Enguany hem començat un projecte precisament per a conèixer com esperen els nostres xiquets i joves que millore el nostre entorn i recollir les seues idees a través d'un concurs anomenat: "EL MEDI AMBIENT AL CAMP DE MORVEDRE - LA NOSTRA ALTRA MEITAT". I la veritat és que ens ha sorprès gratament les idees que ens han plantejat els xiquets i xiquetes.

Han proposat projectes al voltant d'aquests ODS:

I ara ens hem proposat ajudar, posar els mitjans oportuns perquè puguen executar aquests projectes.

És fonamental educar en sostenibilitat, ells i elles són el futur, i han de cuidar de l'entorn i entendre allò fonamental de fer-ho.

Continuarem treballant per mitjà d'aliances empresarials, però també amb el sistema educatiu per a contribuir a tindre una societat i un entorn millor, eixa és la nostra missió i és il·lusionant. Junts podem!

Erradicar la fam i la pobresa del món

Concha Cañete Manzanera

Presidencia Morredre Acull

**“Erradicar la fam i la pobresa del món”
Fou el primer punt, en els OBJECTIUS
DE DESENVOLUPAMENT DEL MILENNI
(OMD) l’any 2000, com a AGENDA 2030
en els OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT
I SOSTENIBILITAT(#ODS).**

UNA CRIDA UNIVERSAL PER DUR A TERME EL PRIMER I MÍNIM DRET A NO PATIR FAM NI SET, UN MÍNIMS PER A LA DIGNITAT HUMANA.

La fam, la pobresa, les guerres, la curiositat han estat la causa i l'efecte del fet de les migracions que no han deixat mai de succeir-se en la història de la humanitat des de la prehistòria fins avui.

Crearen nacions, o invaliden estats per a substituir el poder. Les invasions "bàrbares" foren les que construïren les nacions europees damunt les ruïnes de l'Imperi Romà. Altres, poblacions pobres i oprimides, ixen en recerca de terres, si bé no de promeses, almenys prometedores d'una vida millor.

Les migracions actualment no són de pobles sencers com podien ser els habitants de la cova del Parpalló i altres pobles, sinó de viatges individuals, més o menys agrupats de molts i diferents països.

Actualment es produeixen els grans corrents o corredors a nivell mundial, des de països en desenvolupament cap a economies més grans.

L'any 2020 el nombre de persones desplaçades en el món era de 281 milions, que suposa el 3,6% de la població mundial, segons informe de l'ONU-Migracions.

Actualment, es compta amb un nombre de 6.335.419 de persones desplaçades o immigrants a l'estat espanyol.

Fugen tant de conflictes bèl·lics com mediambientals per causa de la desertització, inundacions, degradació climàtica que produeixen extrema pobresa. Migrants xinesos a l'Àfrica, migrants de totes les procedències als països petrolers del Golf, on són el 80% de la mà d'obra.

Dels països sud-americans sotmesos als traficants de la màfia amb destinació a l'Europa. La pobresa també deguda a uns governs que mirem més cap als EUA que a la realitat de la població dels seus països.

La colonització a l'Àfrica possibilità el desenvolupament de diferents països d'Europa gràcies a tots els productes i béns que sostragueren als pobles colonitzats. Ara continuem fent el mateix, empobrint Àfrica mitjançant acords internacionals: el de la pesca a les costes africanes i l'explotació de minerals. Així a Europa podem gaudir d'un alt nivell de consum: productes tropicals, pesca, nous minerals, petroli, or, fustes, etc.

Cal afegir l'èxode de persones amb un alt nivell intel·lectual: metges, enginyers diplomats africans cap a Europa, europeus cap als EUA, Anglaterra, Alemanya.

S'està mirant cap un altre lloc, es consenten uns governs corruptes, al servei de les grans economies, s'infravalora el seu desenvolupament. Estem sostraint el treball a les poblacions joves, no els queda més remei que migrar.

Quan arriben aquí, han de passar per la dolorosa situació de perdre el dret de ciutadania, són il·legals. Han d'estar tres anys clandestins. Pateixen l'acollida en la incertesa. La majoria fan cap als centres d'internament, molt pitjor que les presons. Sense dret a cap defensa. No substitueixen nadius en els treballs. Fan generalment activitats que els nadius no volem fer.

Sagunt, des dels inicis ha estat ciutat oberta a diferents cultures i civilitzacions. A principis el segle XX s'inicia un increment poblacional a causa del desenvolupament industrial que prové de migració de l'interior de l'estat espanyol.

A partir de l'any 1990 i ha un increment significatiu poblacional originari de països de l'est, d'Àfrica i dels pobles sud-americans.

#ODS

L'ANY 2005 es crea l'associació Morvedre Acull amb els objectius d'acollida, i sensibilitzar la població saguntina de fer un lloc **a les persones nouvingudes, acollir-les i facilitar espais** per a la nova realitat que representa i suposa un ajust social.

#ODS

Promoure acollida, crear xarxa d'integració, d'atendre les necessitats urgents de subsistència, alimentació, habitatge, treball, salut, empadronament.
#ODS “

Reduir la desigualtat, empoderar les dones. Tindre accés a la formació promouent oportunitats d'aprenentatge. Qualificar el treball mitjançant tallers: de cuina, primers auxilis, cura de persones grans, de cambres, manipulació d'aliments.
#ODS

Promoure societats pacífiques i inclusives. Facilitar l'accés a la justícia, legalització per a obtindre drets i deures. ACOMPANYAR a la regularització legal.

ODS
Morvedre Acull desenvolupa totes les activitats amb el criteri fonamental d'un TREBALL EN XARXA amb totes les institucions i associacions ciutadanes. Ajuntament: Serveis Socials, Ensenyament, Pau i Solidaritat, el centre d'Educació de Persones Adultes, Serveis de Salut, asso. de veïns i veïnes, La Casa Nova, el banc d'aliments, amb el món faller, mitjans de comunicació de la població: La Voz, El Económico. Onda Cero.

#ODS
Informació i donar a conèixer el lloc on viuen: la comarca del Camp de Morvedre, el municipi de Sagunt; situació física, històrica, cultural, el món del treball.

És imprescindible la sensibilització i la participació perquè permeabilitze en l'entramat social de la població i forme a curt i mitjà termini una societat pluricultural, on participen totes les cultures i ens enriquim mútuament, on la convivència siga amable, creativa i solidària.

Creiem que aquest és el camí perquè a Sagunt siguem cada vegada més acollidors, multiculturals i respectuosos entre nosaltres.

Tots, totes hi cabem.

ODS a Sagunt

Darío Moreno Lerga

Alcalde de Sagunt

Poques sensacions són comparables
a la de formar part d'un projecte col·lectiu.
Saber que la teua empremta se sumará
a moltes altres i que totes quedaran per
sempre gravades en el camí que ens ha portat
a un millor destí. Eixa és la principal motivació
que hi ha darrere de les Falles: aportar
conjuntament, fer créixer la nostra ciutat,
vertebrar els nostres barris i unir-nos
al voltant de la festa. Tot això i, per descomptat,
motivar la reflexió conjunta, des de la sàtira,
l'art i la tradició.

Qualsevol persona que forme part del món faller coincidirà amb mi que, sense la força conjunta de totes les persones que hi participen, les Falles no serien possibles. També compartirà que sense la feina de les comissions, i la resta d'agents implicats en la festa, la nostra ciutat no seria la mateixa. Les aportacions dins l'àmbit de la cultura, la tradició, l'art, l'esport, la participació i, igualment important, l'oci i la distensió, són innegables.

Eixa mateixa filosofia del compartir i cooperar que es troba darrere de les Falles, i que tant ens caracteritza els valencians i les valencianes, és, al meu parer, la mateixa que hauria d'orientar la tasca política. Són temps en què el soroll, la desinformació i les eixides de to ocupen un espai massa gran als mitjans de comunicació i als parlaments. I mentre posem el focus en això, oblidem que l'èxit de qualsevol iniciativa està en el diàleg, que va de parlar, però, sobretot, d'escoltar.

Un dels objectius que, des d'una perspectiva global, ens hem marcat de cara a 2030, és enfortir les aliances mundials per a complir amb la resta d'Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Dit així, no sembla que els municipis tinguem molt a dir en eixe sentit. No obstant, els grans canvis només són possibles a partir de xicotetes accions. Si pretenem donar lloc a una societat més igualitària, inclusiva, justa i respectuosa amb l'entorn, des de l'àmbit local hem de promoure ciutats que no deixen ningú arreu i que no cresquen a costa de l'explotació i esgotament dels recursos naturals. És a dir, hem d'apostar per la sostenibilitat en el sentit ampli de la paraula: centrada en el planeta, però també en la vida de les persones.

En eixe sentit, a la nostra ciutat tenim molt clar que és fonamental teixir xarxes que, d'una banda, ens ajuden a ser conscients dels reptes que tenim per davant i, d'altra, contribueixen a articular solucions per a fer del nostre municipi un lloc habitable per a totes les persones, sense excepcions.

Ho fem fomentant les connexions entre l'Ajuntament, empreses, associacions i entitats del municipi i la comarca. Però també buscant la internacionalització de la ciutat i promovent aliances més enllà de les nostres fronteres. Bon exemple és l'agermanament amb altres municipis que ens serveix per a compartir experiències de bon govern en l'àmbit local. També la presència de la nostra ciutat, cada vegada més, en esdeveniments de caràcter internacional. Sense anar més lluny, fa unes setmanes, teníem la possibilitat de participar en el Future Battery Forum de Berlín, a Alemanya, un punt de trobada, el més important d'Europa, entre tots els actors implicats en la indústria de bateries.

D'este foment de l'anomenat partenariat, en la línia del que proposen les Nacions Unides, l'arribada de la gigafactoria de Volkswagen és, possiblement, l'exemple més paradigmàtic, encara que no l'únic. A banda de la col·laboració òbvia entre sector públic local i l'empresa privada, l'èxit de la iniciativa és, precisament, incloure tot l'ecosistema al voltant de la indústria de la mobilitat elèctrica. Açò comprén l'administració autonòmica i estatal, però també els instituts tecnològics, les universitats, els centres de Formació Professional, el teixit empresarial local i també aquelles empreses internacionals involucrades en la fabricació de bateries, que aterran al municipi.

Gràcies a l'intercanvi de coneixements, tecnologia i recursos entre sector públic i privat ens trobem davant un fet històric: la major inversió industrial que s'ha produït mai a Espanya, amb un impacte molt positiu en l'economia municipal, començant per la creació de 3.000 llocs de treballs directes i uns 15.000 indirectes. Això, sense mencionar el projecte de Campus Battery, que oferirà formació especialitzada i servirà de palanca perquè les i els nostres joves puguin incorporar-se al mercat laboral. Oportunitats per a la joventut i retenció del talent al municipi, la recepta perfecta.

En definitiva, des de les institucions locals tenim una oportunitat extraordinària per a establir sinergies entre l'àmbit públic i privat i, per descomptat, per a incorporar la societat civil en unes decisions que han de servir per a promoure un model urbà més sostenible i inclusiu. Sense dubte, és el camí que cal seguir.

Abans d'acabar, no voldria deixar d'agrair a la directiva de la Falla El Mocador, als presidents i les falleres majors, tot el treball i l'esforç darrere d'este llibret. Gràcies per ser exemple de cooperació, per donar lloc a este espai en què poder compartir reflexions i pensaments, però, sobretot, per fer-nos gaudir d'esta festa tan especial.

Visca la Falla Penya el Mocador i visquen les Falles!

FEM
FALLA
FEM
MOCA
DOR

Fallera Major Infantil

Sofía Espuig Caballero

182

Hi ha una estrella en el cel
que m'ha fet una escolteta,
la illusió per voler regnar
d'una bonica xiqueta.

Fallera Major Infantil

Eixa regina bonica
que s'ha criat a la falla
porta per nom Sofia,
la major de la xicalla.

I l'estrella m'ha contat
que ella té molta alegria,
que li agrada molt ballar
i que és molt divertida.

I és molt encantadora,
i que té molta dolçor,
tot m'ho ha contat l'estrella
que coneix el Mocador.

I també conta l'estrella
que son pare és president,
sa mare està molt pagada
i que té un germanet.

Una xiqueta feliç
que enguany regna a la falla,
Sofia ha complit el somni
de regnar la xicalla.

Done gràcies a l'estrella,
l'esperem pel Mocador,
vine a veure Sofia,
que enguany és la major!

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

Fallera Major Infantil Sofia Espuig Caballero

Aitana Morte Langarán
Óscar Tierno Romero
Julia Morte LLuesma
Marta Morte Gaspar
Aitana Beltrán Caballero
Baltasar Soriano Muñoz
Alba Aranda Catalá
Eva Aranda Catalá
Candela Beltrán Caballero
Triana Fito Cañada
Sergio Espuig Caballero
Maria Platero Benet

La Xicalla

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

Lema

#O₂

Artista faller

Miguel Hache

Explicació i relació de la falla

Rosa Benet

@miguel__hache

El conte...

Conec un conte europeu
on un príncep molt valent
volia casar-se com fora
amb una princesa decent.

Havia de ser bonica,
que li agradara a la gent,
amb pell fina i delicada,
i amb un caràcter atent.

Cap princesa li encaixava,
una, tenia el nas gran,
l'altra les galtes molt grosses
i havia de seguir buscant.

Va recórrer els set mars,
escalat moltes muntanyes,
havia lluitat amb els dracs
i cavalcant moltes hores.

Després de cinc anys buscant
el príncep molt esgotat
va tornat al seu reialme
amb una conclusió al cap.

Ja no hi ha princeses bones,
va estar el príncep pensant.
princeses de les veritables,
i només volia estar tancat.

I es tancà a la torre més alta,
mentre es quedà cavillant,
pensava i repensava
a qui podria estimar.

De sobte, una forta tempesta,
que espantava fins als criats,
fa que truquen a la porta,
toc, toc, algú hi ha?

La reina va obrir la porta
i molt ella es va alegrar
quan va veure una xica bonica
amb unes sabates brillants.

Anava tota xopada,
la pluja l'havia banyat,
la nit de forta tempesta,
que l'aigua queia a barrals.

Portava unes llargues trenes
recollint el seu cabell,
un doll d'aigua a les sabates
i un vestit que pareixia vell.

Una cosa assegurava,
malgrat que tots ho dubtaven,
prometia ser una princesa
i reptava que ho comprovaren.

La reina, amb molta picardia
va pensar com comprovar-ho
i va posar al seu dormitori
un llit amb vint matalassos.

Vint matalassos i un pésol,
un pésol com un diamant,
amagat entre els matalassos
perquè dormira prou mal.

Al dia següent, la princesa,
quan ja va sortir el sol,
es va aixecar del seu llit
sense descansar ni un poc.

Li va fer saber a la reina
que havia dormit malament,
quelcom dur li molestava
i no havia descansat gens.

El pésol no el nota qualsevol,
sols la gent de pell molt fina,
les princeses de debò
amb la pell delicadíssima.

Sí que era una princesa,
va comprovar la reina,
una muller per al príncep,
que fan una feliç parella.

I conte contat, conte acabat,
com diu el refrany aquell,
el príncep amb la princesa
i el pésol a un museu.

Capgirant el conte...

I si capgirem el conte?,
vaig estar un dia pensant,
no vull ser una princesa,
sinó eixir a lluitar.

Preferisc canviar el món
i lluitar per la igualtat,
estalviar energia
amb pau i prosperitat.

I lluitar per les persones,
i cuidar del nostre bosc,
en un planeta sostenible,
que encara és cosa de tots!

Eixa soc jo, la princesa Gaia,
una xica peculiar,
que treballa fent matalassos
en l'empresa familiar.

L'empresa de la meua iaia,
que ma mare va heretar,
on fem matalassos de llana
perquè pugueu descansar.

I un dia jo molt valenta,
doncs mon pare és llaurador,
vaig deixar els matalassos
per acompanyar-lo a l'hort.

Entre taronges i llimes,
bajoques i alguna fava,
em vaig trobar amb vuit pésols
que pareixien de llana.

Tenien molt de romanç
quan m'intentaven explicar
com canviar el món sencer
no massa ràpid, pas a pas.

Ara vos presente els pésols,
els pésols i el seu romanç,
vos convide a conèixer-los
i a fer-los una mica de cas!

O₂ (OXIGEN)

Oxigen vos presente,
un pèsol amb molt de romanç
que vol el nostre aire net,
sense ser un xarlatà.

Utilitza el transport públic,
va en bici sempre que pot,
va caminant a diari,
o en patinet si fa sol.

Protegeix l'atmosfera
de gasos que ens fan mal,
gasos nocius per a la vida,
del planeta i la humanitat.

GUARDABOSC

A guardabosc vos presente,
un pèsol amb molt de romanç,
ell cuida totes les plantes
que teniu al vostre voltant.

Planta llavors a diari
i menja molta verdura,
aprèn d'arbusts el glossari
i cuida molt la natura.

I si va per la muntanya
a passejar un poquet,
gaudeix de la caminada
i arreplega el seu fem.

H₂O

A pèsol aigua vos presente,
un pèsol amb molt de romanç,
que té al cap tancar l'aixeta,
i lluitar pels oceans.

Les seues dutxes són curtes,
i quan es renta les mans,
tanca l'aixeta molt prompte
per aigua no malgastar.

Ompli les ampolles d'aigua,
usa recipients reutilitzats,
un pèsol molt sostenible,
feu-li un poquet de cas.

ISOS

A pèsol Isos vos presente,
un pèsol amb molt de romanç,
que vol dir "igual" en grec
si no ho sabíeu abans.

Este pèsol, sense dubte,
lluita molt per la igualtat,
per la igualtat de gènere,
i a ningú discriminar.

És cert que no ho té fàcil,
més prompte ho té complicat,
tractar a tothom igual
en un món prou capgirat.

COSIDOR

A cosidor vos presente,
un pésol amb molt de romanç,
que arregla i dona la roba
que mai ja no es ficarà.

Aprén a arreglar la roba,
reutilitza el que tens,
no permetes que els vestits
acaben quasi nous al fem.

Si ets una persona creativa,
pots reutilitzar les teles,
pensa amb una nova vida,
que alguna cosa modeles.

ERRA que ERRA

A ERRA que ERRA vos presente,
un pésol amb molt de romanç,
que reutilitza i recicla
i li ho diu als seus paisans.

El paper, on el tirarem?,
al groc, al blau o al verd?
encara és cosa de tots
separar el vostre fem.

Amb xicotetes accions
que la xicalla ja feu,
podem salvar el planeta
de contaminació i de fem.

VERD

A verd vos el presente,
un pèsol amb molt de romanç,
que menja fruita i verdura
i això que no és celiac.

Menja fruits de temporada,
carxofa i molt d'enciam,
les llegums també són bones,
ja em pots escudellar!

Prepara noves receptes,
així no t'avorriràs,
fes els plats amb colorit,
i et trobaràs molt més sa.

ENERGIA

A energia vos presente,
un pèsol amb molt de romanç,
que sempre apaga els llums
per a no molt malgastar.

Desconnecta els aparells,
quan no els estigues gasant,
estalviar energia
és fàcil si ho tens al cap.

Vos anime que ho proveu,
i en casa cavil·leu,
de quants llums puc apagar,
i, de pas, quants aparells.

I conte contat...

I este romanç s'acaba
de Gaia i els seus amics,
uns pésols molt optimistes,
que es miren fins el melic.

Els pésols vos han contat
com salvar el nostre planeta,
amb xicotetes accions
que no ens porten de culera.

Eixes accions tan petites
que vosaltres podeu fer
són els pocs granets de sorra
que no s'emporta cap vent.

Vos animem a provar
apagar els aparells,
estalviar aigua neta
mentre es renteu les dents.

Recicla i reutilitza,
que vosaltres ja sabeu
què va en cada contenidor,
i, si no, em pregunteu.

Penseu i repenseu
en els pésols i en Gaia,
mai no els oblideu, mai,
perquè els veureu a la falla.

... conte acabat.

Pèsol O2

Gaia elimina els monstres malvats de l'aire

Marta Marqués Meseguer

Professora de Física i Química

IES Clot del Moro (Sagunt)

L'aventura de Gaia
continua fent que el
nostre planeta Terra siga
millor cada dia, lluitant
per viure en un ambient
net. En aquest conte Gaia
busca respirar millor,
però no perquè ella estiga
malalta, sinó perquè el
nostre aire està cada
vegada més brut.

Sabeu qui embruta la nostra atmosfera? I per què cada vegada ens costa més trobar un lloc on respirar aire pur?

Gaia ha trobat uns monstres malvats que contaminen l'aire, aquests monstres s'anomenen NO_x , SO_x i CO_x . Ella s'adona que aquests monstres apareixen cada vegada que els cotxes es posen en marxa, els veu enlairar-se quan la fàbrica de taulells del seu poble entra en funcionament, també observa que les cases en hivern solten uns d'aquests monstres pels fumerals.

A banda dels monstres, s'adona que quan plou els monstres es transformen en uns altres monstres encara més malvats perquè retornen a la terra en forma d'una pluja tòxica i nociva anomenada pluja àcida.

Gaia es posa molt trista, perquè la Terra està malalta, ja que la capa protectora que l'envolta, l'atmosfera, cada dia té més monstres SO_x , NO_x i CO_x que fan perillar la seua vida.

Un dia, Gaia explica als seus amics i amigues el que ha vist i junts es posen a idear un pla per salvar l'atmosfera de la Terra. El seu pla consisteix a eliminar els monstres malvats de l'aire i per a aconseguir-ho decideixen anar a tots els llocs a peu o en bicicleta.

A més, Gaia li demana la seua família que tots i cadascun d'ells han de plantar un arbre per a netejar el nostre aire i eliminar els monstres del cel. La seua colla d'amics, guiats per Gaia, fa el mateix amb les seues famílies i junts creen una cadena de plantació d'arbres que envien oxigen a l'atmosfera fent que l'aire estiga súper net.

El pla funcionava i la Terra va agrair-li-ho a Gaia personalment, de sobte, plovia més, ja no teníem sequera, les persones vivien més felices per haver millorat la qualitat de l'aire, els monstres havien quasi quasi desaparegut i ja no feia tanta calor a l'hivern, els mars i oceans havien tornat al seu nivell normal sense pluja tòxica i sense perillar la vida dels éssers vius que els habiten.

Junts van curar la Terra, l'atmosfera per fi va ser lliure dels monstres malvats que la pertorbaven. Entre totes i tots podem fer del nostre planeta un lloc més net i fer que les generacions futures visquen en unes condicions millors a les nostres. “Respirar aire pur és un dret, no contaminar-lo és el nostre deure”.

Pèsol Guardabosc

Gaia i els guardians del bosc

Ana Lluesma

Professora de Biologia IES Clot del Moro (Sagunt)

**Corrien temps convulsos
al Regne de LILIDOREI.
La guerra entre els seus
habitants i la rebel·lió ja
durava massa temps.**

Feia uns cinc anys que les tribus CO₂, NO_x i SO_x s'havien aliat amb l'únic objectiu de destruir i aniquilar tot ésser viu, així com contaminar qualsevol ecosistema que trobaren en el seu camí.

Malgrat això, encara quedava la batalla final que decidiria la victòria definitiva.

En la part alta de la muntanya, on encara es podia respirar aire pur i fresc, amagats dins la Cova de l'Esperança es trobaven la princesa GAIA i un grapat dels seus Guardians Reials del Bosc. Aquella nit prendrien la decisió final.

Al costat de la foguera, GAIA va parlar:

- GAIA: “Guardians, el nostre regne està agonitzant. Hem de buscar el GRAN PÈSOL GUARDABOSC. Ell ens aconsellarà què hem de fer”.
- GUARDIÀ DELS ARBRES: “Però, com sabrem on trobar-lo?”.
- GAIA: “Ho sabreu. Recordeu el color dels pèsols i de segur el trobareu”.
- GUARDIÀ DEL SÒL: “Així ho farem”.
- GUARDIÀ DE L'AIGUA: “Força, GAIA”.

I durant cinc sols i cinc llunes els guardians i la princesa GAIA varen buscar i seguir el rastre de tot allò de color verd que per sort hi havien deixat viu els enemics.

De sobte, darrere d'un pujol es van topetar amb un hortet tot ple de tomaqueres, coliflors i faves envoltant centenars de pesoleres de totes les grandàries i colors. I, sense esperar-ho, el GRAN PÈSOL GUARDABOSC va eixir d'una beina i va dir amb veu ferma i profunda:

-“Si voleu combatre la contaminació atmosfèrica, d'aigües i de sòl, hauréu d'emprar armes poderoses. Tots els habitants de LILIDOREI plantaran arbres, herbes o matolls, menjaran més fruites i verdures, aniran en bicicleta als seus llocs de treball i donaran el menjar sobrant a aquells més necessitats”.

Així ho van fer i en cada racó del regne, en cada camí i tros de muntanya van plantar romaní, pins, farigola... A poc a poc, tot es va tenyir de verd i CO₂, NO_x i SO_x s'esfumaren i LILIDOREI va brillar com mai.

GLOSSARI

- GAIA: deïtat grega considerada la mare Terra.
- CO₂: el diòxid de carboni és un gas íntimament relacionat amb l'efecte d'hivernacle.
- NO_x: compostos de N contaminants alliberats a l'aire des de la fuita de vehicles motoritzats, de la combustió del carbó, petroli, o gas natural.
- SO_x: Compostos de S contaminants originats sobretot durant la combustió de carburants fòssils que contenen sofre (petroli, combustibles sòlids).

- Romani o romer: *Rosmarinus officinalis*, arbust típic mediterrani molt conegut gràcies als seus usos culinaris i medicinals.
- Farigola, timó o tomell: *Thymus vulgaris*, matoll típic mediterrani amb diversos usos medicinals.
- Pi blanc: *Pinus halepensis*, arbre originari de la regió mediterrània.
- Contaminació atmosfèrica: contaminació de l'aire i fa referència a la presència a l'aire de determinades substàncies en concentracions superiors als naturals que impliquen risc.
- Contaminació del sòl: es considera contaminació del sòl la degradació física o química d'aquest, que hi provoca una degradació que porta a la pèrdua parcial o total del sòl o bé a un canvi significatiu de l'ecosistema al qual pertany.
- Contaminació d'aigües: la contaminació de l'aigua, generalment com a conseqüència d'activitats humanes. Les masses d'aigua inclouen, per exemple, llacs, rius, oceans, aqüífers i aigües subterrànies.
- Pèsol: *Pisum sativa*, planta de la família de les lleguminoses o fabàcies.

Pèsol H2O

El futur en les nostres mans

Estibaliz Sáez Moreno

Mestra del CC San Vicent Ferrer FESD (Sagunt)

Era un dia normal d'estiu a la platja. Una colla de xiquets havien quedat com tots els divendres per anar-hi i esmorzar, ja sabem que moltes vegades quan tota la colla s'ajunta no es comporta com quan estan els adults davant; així doncs, es comportaven d'eixa manera.

Estaven els que no deixaven de jugar a futbol i els que prenien el sol i parlaven de les seues coses, sobretot amb els dispositius electrònics.

Arribà l'hora d'esmorzar i havien dut de tot per a compartir: entrepans, refrescs, aigua, unes quantes llepolies..., quan de sobte a Lluís se li va ocórrer fer una carrera a l'aigua a veure qui arribava primer. (Deixaren tot a l'arena i ningú se n'havia quedat a replegar res.)

A l'instant se'ls aparegué una xica que no coneixien de res, amb el monyo blau, amb un semblant molt empoderat. Tots es quedaren mirant-la. Hola, em diuen GAIA! Es pot saber per què em mireu així?, pel meu monyo?

—Doncs que sapieu que he vingut a donar un colp de mà i salvar la Terra, no m'agrada gens com esteu deixant la platja, tota bruta de les vostres llaunes i plàstics!

—Mira la carca! A vore tu, rareta, no ens contes contes de fades. No tens res millor a fer?

—Sí, de fet ara me'n vaig amb un equip a soltar a la mar unes tortugues marines, però evidentment si no respecteu el medi no soltaré res.

—Tortugues marines?? -digueren tots a la vegada.

En eixe moment GAIA va traure del ganxet del seu monyo un dels seus pèsols màgics. El va mostrar a la colla, va explotar en l'aire i es va convertir en una gota parlant del color de l'arc de Sant Martí. La gota explicà fil per randa el següent:

—Hola, amics, soc H₂O, i junt amb GAIA hem vingut a protegir la vida a la Terra. Venim a aconseguir que estalviem l'aigua i evitem que els plàstics arriben als oceans. Per això és imprescindible la vostra ajuda, la dels xiquets, perquè el futur sou vosaltres.

Els xiquets quedaren bocabadats. No sabien què dir. En eixe mateix moment tots anaren a la voreta del mar a replegar-ho tot corrents i demanaren a H₂O i a GAIA anar amb ells a soltar les tortugues, mai n'havien vist una de veritat, però abans d'això Marieta, la xiqueta més xicoteta, va dir:

—Hem de començar a fer alguna cosa ja! Propose que abans d'anar amb ells fem un passeig per la platja d'espigó a espigó i anem arreplegant tots el plàstics que trobem i donant els pots per a les burilles, així les reciclem!

—He llegit que les tortugues es mengen les bosses pensant que són meduses, i això no pot ser, acabariem amb elles i altres animals marins.

—Sí -va respondre Lluís-, i nosaltres anem pels llavapeus per a conscienciar la gent que amb una pulsació dona temps de rentar-se els peus, et pareix, H₂O?

—Sí, clar que dona temps! Jo em dutxe en cinc minuts —va respondre GAIA.

—Gràcies a tots! Si feu això, clar que ens podeu acompanyar a soltar les tortugues, però primer crideu als vostres pares per a demanar permís.

Varen aconseguir que tota la platja, que estava de gom a gom, en veure els xiquets es ficaren fil a l'agulla amb la neteja.

Així és com la colla van conèixer GAIA i H₂O que, encara que personatges màgics, ajuden cada dia a salvar el nostre planeta. Tenim el FUTUR EN LES NOSTRES MANS.

Pèsol ISOS

Gaia! Desperta! Vinga!

Anabel Forte

*Directora de la Càtedra de Bretxa Digital de Gènere
(GenCaTIC)*

Codirectora del Màster en Bioestadística

*Presidenta de la Societat Espanyola
de Bioestadística (SEB)*

VaBaR Valencia Bayesian Research group

Departament d'Estadística I.O.

(Universitat de València)

**Isos*, amb el seu brillant
color verd i els seus ulls
molt oberts, sacsava
Gaia, que s'havia quedat
adormida després
d'haver estat treballant
fins a molt tard.**

—Gaia! Per favor! Hi ha una cosa parpellejant en la pantalla. Crec que ja estan els resultats.

Gaia es desemperesí i mirà de reüll l'ordinador. En veure el missatge que ocupava tota la pantalla, va fer un salt del llit. El programa, que portava tota la nit executant-se, havia acabat, els resultats estaven llestos i no hi havia temps a perdre.

Mentre es recollia el cabell en un monyo i es posava una dessuadora damunt del pijama, Isos girava nerviós al seu voltant.

—Vinga! Vinga! Vinga!

—Ja vaig, Isos, deixa de girar, que m'estàs marejant —va fer broma Gaia mentre el xicotet pésol donava voltes d'emoció.

Es va asseure lentament i va obrir el missatge que parpellejava en la pantalla. Efectivament els càlculs havien acabat.

Feia dos anys que Gaia havia contactat amb els xiquets i xiquetes d'un col·legi pròxim i juntes havien dissenyat un pla perquè el pati fora un espai on conviure en igualtat.

El futbol era l'esport estrela, però utilitzava molt d'espai i les pilotes que s'escapaven feien molt de mal i apartaven la resta de la gent, de manera que els deixava un lloc molt xicotet per a estar. No obstant això, eliminar el futbol no era una bona idea, sobretot ara que moltes xiquetes començaven a voler jugar gràcies a les campiones de la selecció femenina.

Se'ls havia ocorregut llavors dissenyar unes xarxes amb materials reciclats. Les van construir entre totes les persones del col·legi i les van col·locar envoltant la zona en la qual es jugaria al futbol a partir de llavors. La nova pista era un poc més xicoteta i deixava espai a una altra pista en la qual es podia jugar a pilota presonera, a bàsquet o a altres jocs de pilota. Aquesta també estava protegida per la xarxa i així les pilotes no escaparien.

Es va organitzar una lliga de futbol mixta i els partits es jugaven durant el temps de pati. Eren partits més curts, molt divertits, amb algunes regles noves consensuades per a fer el joc menys agressiu.

La resta de pati es va omplir amb bancs per a asseure's, tauletes de diferents grandàries, carrets amb llibres i jocs de taula, algun gronxador..., i tot estava fet amb materials reciclats com palets o pneumàtics usats. Molava un muntó..., però quan portaven un any amb el nou pati va esclatar "la notícia".

Va començar a córrer el rumor que el nou pati no estava funcionant. Un dia es deia que un grup de xiquetes havien pres el control dels jocs de taula i no deixaven jugar a ningú. Un altre que els xiquets havien tirat les xiquetes dels equips de futbol. Un altre que eren les xiquetes les que ho havien fet. Semblava que tot l'esforç no havia servit per a res, però llavors Gaia va tindre una idea.

El següent any el va passar prenent dades al pati..., anotava qui jugava a què, quan, si alguna baralla feia que algú deixara de jugar a alguna cosa. Com que Gaia era Matemàtica i Estadística, havia posat en marxa un programa que analitzava totes eixes dades amb l'objectiu de saber si hi havia realment grups que estaven apartant uns altres d'uns certs jocs..., i havia arribat el moment de conèixer el resultat. Que era tot fruit que a xiquets i xiquetes els agrada canviar de jocs de tant en tant o hi havia alguna cosa més darrere?

Isos estava nerviós, tant o més que Gaia.

—Eureka! Van cridar a l'uníson.

Ací eren els resultats! Eren clars. El canvi al pati estava funcionant i tot el que els rumors havien assenyalat era només fruit que no tots sempre volem el mateix. Una vegada més, les dades i l'Estadística venien al rescat per a donar respostes als rumors sense fonament! I sí, juntes i junts podem canviar les coses perquè, al pati, i en el món, capiem totes les persones.

*Isos significa “Igual” en grec.

Pèsol Cosidor

Una segona vida

Pep Fuertes Tarazona

*Enginyer informàtic nascut i criat a l'ombra del castell
de Sagunt i del Forn Alt*

**Quan Llum i Diego varen
entrar a la tenda,
la campaneta va
anunciar la seua
presència.**

—Bon dia —va dir ella—, vostè és Gaia, la que fa coses amb roba vella?

—Bon dia —va contestar una dona bella com les flors que duia un vestit multicolor que semblava haver sigut creat amb un centenar de retalls—. Sí, soc Gaia, però el mag de la roba és en Cosidor. Com vos podem ajudar?

—Tenim aquesta roba que hem trobat al traster i a les nostres mares els feia pena tirar-la al fem —va dir Diego mostrant la bossa.

—Esteu al lloc correcte —va dir una veu des de darrere del mostrador. Un pèsol amb ulleres, un didal, agulla i fil els observava pacient—. A vore, xiquets, mostreu-me què teniu.

Els dos varen ficar les bosses damunt el mostrador i el pèsol va començar a separar la roba en muntons.

—Per un costat fique la roba que podria utilitzar-se tal com està —va dir sense que ningú li preguntara—. Per un altre, la que tan sols necessita una xicoteta reparació. El tercer és la que només val per a fer retalls, i l'últim és, directament, per a fer draps.

—Com està fet el teu vestit? —va preguntar-li Llum a Gaia—. No havia vist mai res així. És preciós.

—Cosidor el va fer per a mi —va dir la dona assenyalant el pèsol—. Va utilitzar un centenar de retalls que anaven a tirar al fem. Els va llavar, seleccionar, tallar i recosir per a fer-lo. Et puc dir que és molt còmode i calentet.

—Estic prou orgullós d'eixe vestit —va dir el pèsol—. Però estic segur que vosaltres també podrieu fer coses paregudes. Teniu el material i, estic segur, l'habilitat. Per cert, què voleu fer amb aquesta roba? —va dir assenyalant els muntons damunt el mostrador—. Voleu aprendre a reutilitzar-les, sanejar-les i recosir-les o només donar-les o canviar-les?

—Sembla molt complicat reutilitzar roba antiga, Llum —va dir-li Diego en veu baixa a la seua cosina Llum—. És més fàcil comprar-ne de nova quan es trenca la vella.

Immediatament el pèsol es va clavar dins el tercer muntó, va traure cinc tipus diferents de tela i va començar a tallar i cosir.

—Recosir i refer roba no és la única manera —va dir Gaia mentre treia una peça d'una perxa—. Mira aquest vestit. Està quasi nou. Té pinta que només l'han gastat un parell de vegades.

—I per què està ací?

—És possible que l'anterior propietària ja no se'l puga posar i per això ha fet açò: donar-lo perquè una altra persona puga utilitzar-lo, que és una altra manera de donar-li una segona vida.

—Com quan el meu germà es fica la roba que ja és xicoteta per a mi? —va preguntar Diego.

—Sí, eixa també és una manera.

—Prova't açò —va dir-li el pèsol al xiquet oferint-li una samarreta multicolor.

Al posar-se-la, la va notar suau i càlida.

—Sembla una pell de drac! És meravellosa! Em podries ensenyar a fer el que fas amb la roba? Potser podria fer-me una disfressa de drac completa.

—I jo una un vestit com el de Gaia per a ma mare! —va dir Llum.

—Clar que sí —va contestar el pèsol emocionat—. Primer, mireu si hi ha alguna cosa que vos serveix de base i, després, anirem mirant si cal arreglar, afegir o refer alguna cosa.

Dit i fet, els xiquets es varen clavar a la faena. La Gaia se'ls mirava amb els ulls vessant d'alegria mentre li donava una palmadeta a l'esquena a l'enginyós pèsol.

Pèsol Erra que Erra

Erra que Erra

Rosa Benet Carot

Científica de dades

Li he dit a CHATGPT que
collaborara en el llibret
dels infants:

“Escriu un conte infantil
d’unes 500 paraules on
la protagonista és una
princesa empoderada
que es diu Gaia que es
fa amiga d’un pèsol
anomenat Erra que
Erra i entre els dos han
d’ensenyar als xiquets
a reciclar i reutilitzar
per a fer del món un lloc
millor.”

I CHATGPT ha col·laborat
amb aquest conte:

Hi havia una vegada, en un regne llunyà, una princesa anomenada Gaia. A diferència de les princeses comunes, a Gaia li encantava explorar i descobrir el món que l'envoltava. Sempre portava amb ella un vestit verd fet de materials reciclats que ella mateixa havia dissenyat. Gaia estimava el seu regne, però tenia un somni: volia ensenyar a tots els xiquets del regne a cuidar i protegir el món que compartien.

Un dia, mentre passejava pels jardins del castell, Gaia va trobar una cosa xicoteta i redona en terra. Era un pèsol! Però no era un pèsol comú, aquest pèsol tenia una cara amistososa i una xicoteta cua que es movia d'un costat a un altre. La princesa va somriure i va decidir anomenar-lo Erra que Erra.

-Hola, Erra que Erra! -va exclamar Gaia.

Erra que Erra, que era molt xarrai-re, va respondre efusivament:

-Hola, princesa Gaia! Com estàs? Quina sort la meua que m'has trobat!

Des d'eixe dia, Gaia i Erra que Erra es van convertir en els millors amics. Junts, van decidir emprendre una missió especial: ensenyar als xiquets del regne la importància de reciclar i reutilitzar per a cuidar el planeta.

Gaia i Erra que Erra van visitar les escoles i van organitzar tallers on els xiquets aprenien a separar els residus, a reutilitzar materials i a crear coses meravelloses a partir d'objectes que abans consideraven fem. La princesa explicava la importància de cuidar la Terra i de fer xicotetes accions que marcarien la diferència.

Un dia, Gaia va tindre una brillant idea. Va convocar els xiquets del regne a un gran concurs de manualitats, on l'únic requisit era utilitzar materials reciclats. Els xiquets es van entusiasmar i van començar a treballar en els seus projectes amb entusiasme.

El dia del concurs va arribar, i el castell es va omplir d'acolorides creacions fetes amb botelles de plàstic, cartó i llandes reciclades. Gaia i Tretzesóntretze estaven impressionats per la creativitat dels xiquets. Després de la votació, van premiar els tres millors projectes, però tots van rebre elogis i aplaudiments pel seu esforç i dedicació.

El regne va començar a canviar. Els habitants es van tornar més conscients de les seues accions i van començar a cuidar el medi ambient. Gaia i Erra que Erra es van convertir en els herois del regne, i tots volien seguir els seus exemples.

Un dia, mentre Gaia i Erra que Erra passejaven pels jardins del castell, van observar amb alegria com els xiquets del regne plantaven arbres i cuidaven les flors. El regne estava més bell que mai, i Gaia se sentia orgullosa d'haver fet una diferència.

Des d'aquell dia, la princesa Gaia i Erra que Erra van continuar la seua missió d'inspirar els xiquets i els adults a cuidar del planeta. Junts van demostrar que, amb xicotetes accions, tots podien contribuir a fer del món un lloc millor. I, així, la princesa empoderada i el seu amic Erra que Erra van viure feliços ensenyant el valor de la cura del medi ambient, deixant un llegat d'amor i respecte per la Terra per a les generacions futures.

Pèsol Verd

Marina, Pau i la Falla Màgica de la Salut

Montse Tormo Pardo

Departament de Sostenibilitat

Grup Cajamar

Hi havia una vegada,
al cor de València,
un casal faller ple
de riures i secrets.
En aquest lloc màgic,
dos xiquets curiosos,
Marina i Pau, vivien dies
plens d'emocions ja que
havien sigut nomenats
per la seua comissió
fallera major infantil
i president infantil,
un honor que els
convertiria en els
protagonistes de la festa
durant tot un any.

Durant un any també hi havia moments menys agradables..., com quan, durant una avorrida junta de la comissió, es van trobar atrapats en una mar de paraules i discussions dels majors, que parlaven de projectes i esdeveniments, mentre ells se sentien avorrits i perduts, sense entendre res i pensant que eixes idees no agradarien a la comissió infantil.

Van decidir escapar de la sala de reunions i explorar el casal a la recerca d'inspiració, desitjant fer alguna cosa que els fera ser recordats per sempre. Van caminar per corredors plens de records d'antigues falles fins a arribar a un racó oblidat on es guardaven els ninots indultats d'anys passats.

Allí van trobar Nico, un ninot especial indultat. Un pésol amb ulls brillants i somriure savi. Nico es va convertir en el seu confident i guia.

—Hola, Marina i Pau! Estava esperant que em trobàreu. Tinc una cosa emocionant per mostrar-vos —va dir Nico amb entusiasme.

Pésol Verd els va parlar sobre la importància de mantindre viva la tradició de les Falles i els va parlar del taller on Pere, l'artista faller, treballava en la falla que tenia com a lema: “Els menjars saludables”.

La falla mostrava acolorides fruites, verdures i peixos, inspirats en la dieta mediterrània. Era preciosa! De segur que guanyaria el primer premi.

El ninot central era un menjar molt especial: la paella!

Pere, l'artista faller, els va explicar que la paella, amb arròs, verdures i pollastre o conill, era una joia culinària i un menjar “súper-saludable”.

—Durant aquestes festes ens delectem amb paelles plenes d'energia i vitalitat. L'arròs ens dona força, les verdures ens omplin de vitamines, i les proteïnes del pollastre o conill ens fan sentir forts... i poder aguantar tots els actes fallers— va dir el pèsol verd.

Pere, l'artista faller, els va revelar un secret. La falla estava inspirada per una musa molt especial: la princesa Gaia. La qual desitjava transformar el món promovent una alimentació sana i sostenible.

Escoltant les indicacions de la musa-princesa Gaia, Pere els va explicar que havia decidit deixar-se portar pels seus savis consells i plasmar la visió de Gaia en una nova falla que representara la unió entre la tradició fallera i el compromís amb la salut i la naturalesa.

—També m'ha deixat un encàrrec per a vosaltres... Seria una bona idea que la comissió organitzara un berenar saludable en un dia de Falles: fruites fresques amb mel i fruita seca, una explosió d'energia per a continuar amb la celebració —els va dir Pere.

—Ohh..., gran idea... Sorprendrem els majors amb aquestes propostes —va dir Marina.

Marina i Pau van tornar a la reunió ràpidament i van parlar als entusiasmatats majors i van decidir compartir la lliçó apresada amb la comissió. Tots junts van organitzar un esdeveniment on tots pogueren gaudir d'una bona paella i altres delícies mediterrànies, aprenent sobre els seus beneficis.

També van proposar crear un concurs de dibuix especial per a ensenyar la importància del menjar saludable i recordar a tots que la paella i altres delícies mediterrànies eren la base de la salut i l'alegria durant les Falles.

Des d'eixe dia, la seua comissió va brillar amb vitalitat i sabor, demostrant que una dieta mediterrània saludable és tan essencial com la llum de les falles que il·luminen València.

Així, la falla de Marina i Pau es va convertir en un símbol màgic de la unió entre les tradicions de les Falles, la importància de cuidar del nostre cos i planeta, i la visió inspiradora de Gaia. La comissió infantil va viure una festa plena de riures, sabor i tradició, portant amb si el missatge de salut i alegria per a tots els xiquets i xiquetes de València.

I així, la màgia de les Falles es va estendre més enllà de la celebració, deixant un llegat de benestar i consciència per a les generacions esdevenidores.

Pèsol Energia

Gaia i Lux: Protegint Morvedre

Albert LLueca

L'Arviu Camp de Morvedre

Dins de les muralles de l'històric Castell de Morvedre vivia la jove Gaia, filla de l'Infant Pere de Portugal senyor de Morvedre, que destacava per la seua passió per la natura. Tot i ser menuda, la seua passió pel món natural irradiava com un far. La seua curiositat infinita i amor pels detalls convertien cada petita descoberta en un món d'aventures inesgotables.

Un dia es va trobar amb Anna, una dona d'edat avançada que irradiava una bellesa que només podia provenir d'una vida plena d'experiències. Amb els cabells platejats com fils de plata, el seu somriure acollidor reflectia la calidesa d'una llarga existència viscuda amb passió. Els seus ulls brillants, plens d'històries, captivaven tot aquell qui se'ls trobava. Vestida amb roba còmoda i xal amarantat, la seua presència emanava una pau reconfortant, com si cada arruga del seu rostre fos un capítol d'una història que esperava pacientment ser compartida.

I allí amb una veu suau i melòdica, Anna transportava a Gaia a temps passats, on la imaginació prenia volada amb les seues paraules. Les seues narracions, plenes de saviesa i coneixement acumulat durant anys, evocaven l'època d'antics contes i llegendes. Sempre hi havia alguna història a contar. Hui la història transcorria al voltant dels passadissos del castell. Uns passadissos que solen ser estrets, amb parets de pedra gruixuda i finestres petites que deixen entrar raigs de llum, creant ombres misterioses. A mesura que camines, et trobes amb portes que porten a habitacions diverses. Poden conduir a les cambres de la reialesa, sales dels cavallers o habitacions de misteri on es guardaven tresors antics.

I, pensat i fet, la nostra valenta Gaia després d'escoltar l'Anna va anar a explorar els passadissos del castell, on va trobar un pèsol màgic anomenat Lux. Aquest artefacte especial no només encenia i apagava les llums dels passadissos, sinó que protegia l'energia per preservar el medi ambient.

Amb el pèsol màgic a les seues mans, la Gaia va organitzar una festa als jardins del castell de Morvedre, a la plaça de Sant Ferran, per ensenyar als xiquets i xiquetes de Morvedre la importància de protegir la terra. Va preparar jocs, cançons i activitats pràctiques per il·lustrar com el pèsol podia ajudar a estalviar energia.

Tot i la seua dedicació, Malví, un conseller del castell amb una barba en desordre i cabell descuidat, era reticent a canviar els seus hàbits i ignorava les ensenyances de la Gaia. Durant la festa, la princesa va narrar històries, com si fora l'Anna!, meravelloses sobre la bellesa de la naturalesa i com el pèsol màgic podia ajudar a protegir-la.

Els xiquets i xiquetes de Morvedre van sentir-se inspirats per les paraules de la Gaia. Van prometre fer servir el pèsol màgic a casa per ajudar a protegir el medi ambient.

Malví, però, continuava sense comprendre la importància de les accions sostenibles, encara que la Gaia intentava il·lustrar-lo com de positiu seria.

La determinació de la Gaia va inspirar els joves a continuar fent canvis positius. Van unir esforços per netejar els voltants del castell, apagar els llums i desconnectar els aparells quan no els necessitaven.

La Gaia, amb el seu cor valent, va continuar ensenyant als joves de Morvedre la importància de protegir el planeta, mentre la saviesa i la màgia del pèsol màgic Lux, juntament amb la inspiració de la Gaia, els animaven a ser els protectors del medi ambient. Tot i els obstacles, treballaven junts per fer de Morvedre un lloc més sostenible i saludable, mirant cap a un futur més verd i brillant per a tothom.

Fallers d'Honor

Fallers d'Honor

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt#ODSO₂

Héctor Alepuz i Cristina Martí
 Jesús Pimpollo i Lola Soler
 Giordano Galcerá i Maria Teresa Comenche
 Antoni Espinosa Pallarès
 Marcelino Martínez Picó
 Quartet de Corda "A tota corda"
 Paco Navarro Gabaldón
 Germans Caballer i Amics
 AC L'Arxiu Camp de Morvedre
 Yogur de Fresa

Salutació de la presidència

Sergio Espuig Pageo

186

En primer lloc, és un honor
dirigir-me a tots vosaltres
com el president
de l'AC Falla Penya
El Mocador un any més.

Salutació de la presidència

Però enguany és molt especial per a mi. Poder compartir amb la meua benvolguda filla i acompanyar-la com a fallera major infantil. A casa estem de festa ja que totes les generacions de dones han sigut falleres majors. És un orgull que la tradició continue i poder dir que iaia, mare i filla, totes són ja història del Mocador.

Vull donar les gràcies a la comissió per fer que tot siga més fàcil i estar sempre al meu costat colze a colze treballant perquè tot estiga bé.

També vull recordar a les nostres falleres i fallers que ja no estan amb nosaltres que mai els oblidem i que estan sempre presents.

Aquest llibret és d'un tema molt interessant, #ODSO₂, el canvi climàtic, la pobresa, desigualtat social que colpeja la nostra societat i és tema a conèixer i tractar com més prompte millor o serà massa tard.

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO₂

Executiva

188

Presidència

Sergio Espuig Pageo

Vicepresidència 1a

Pere Morte Abellán

Vicepresidència 2a

Hugo Morte Lorente

Vicepresidència 3a

Rubén Morte Lorente

Vicepresidència 4a

Benjamín Alepúz Soriano

Secretaria

Rosa Carot Sanchis

Vicsecretaria

Rosa Benet Carot

Tresoreria

Maria Jesús Casabella Almela

Comptador

Jorge Morte Lorente

Viccomptador

Maria Teresa Lorente Guillén

Delegació d'infantils

Maria Benet Carot

Delegació de loteries

Eduardo Aranda Garcia

Delegació de playback

Anna Lluesma Gordo

Delegació de comparsa

Sonia Caballero Narro

Delegació de cultura

Maria Isabel Soriano Conde

Delegació de Festejos

Noelia Torres Soriano

Delegació de falla

Estíbaliz Sáez Moreno

Executiva

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

Delegació d'esports

Fco. Gabriel Giménez Verdú

Delegació de cavalcada

Silvia Caballero Potenciano

Delegació de RRPP

María Gaspar Julià

Bibliotecari-Arxiver

Pedro Javier Morte Lorente

Vocals

Mercedes Camarena Maronda

Ana Muñoz Prats

Baltasar Soriano Ribelles

Miquel Platero Berjas

Miguel Ángel Beltran Estada

Ana Maria Català Peña

Rubén Gargallo Castillo

Ana Gomis Gaspar

Luis Jiménez Ortega

Nahia Morte Ortiz

Jorge Rios Blanco

Baltasar Soriano Ribelles

Rosa Soto Morte

Laura Martin González

Oscar Tierno Maya

Emilio Verdú Cuenca

Natalia Catalá Camarena

Paola Catalá Camarena

Marta Gracia Rios Soto

Julia Aliaga Rothe

Quim Aliaga Rothe

Maria Morte Gaspar

Luz Morte LLuesma

Paula Soriano Muñoz

Maria Verdú Casabella

Laura Camps Peris

María Teresa Lizana Martínez

Carmen Alfaro Peris

Cintia Galcerá González

Neus Arnau Vilanova

Melanie Dos Santos Teixera Aranda

Inmaculada Camps Peris

Vanessa Martínez Sanchez

Isabel Alcaide Martínez

Jorge Mestre Ruiz

Activitats culturals

El projecte cultural-social dut a terme per l'AC Falla EL Mocador per a l'exercici 23-24 porta com a fil conductor la divulgació de els ODS entre el públic.

Englobades en les cinc esferes: PLANETA, PERSONES, PROSPERITAT, PARTENARIAT i PAU s'ha intentat donar a conèixer alguns dels objectius de l'AGENDA 2030 així com conscienciar entre les persones la importància de la consecució de les mateixes per a tenir un planeta millor.

STEM de Birres

Divulguem els ODS entre TOT el públic. Entre els diferents ponents participa LA TENDA DE TOT EL MÓN com exemple d'ONG dedicada al comerç just i solidari.

192

Persones

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

Regal solidari

Regal solidari de la nostra FMI a tota la comissió a favor de la investigación del neuroblastoma infantil.

Setmana Cultural

Dediquem la nostra setmana cultural als ODS amb un STEM de birres edició especial.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Persones

194

Passeig amb rodes
Setmana de la mobilitat sostenible

196

Planeta

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

Playback Els Guardians del Bosc
Playback dedicat a la cura i respecte de
GAIA reutilitzant disfresses i fent decorat
sostenible.

#ODSO2

Visita taller falla sostenible
Visita al taller de la falla gran, falla feta amb materials sostenibles.

Replantació d'arbres
Seguiment de la plantació que va realitzar la nostra xicalla l'any passat.

Planeta R5S. Taller recicla amb els cinc sentits
Conscienciem de la importància del reciclatge entre els més menuts.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Planeta

198

Ruta i repte: Senda dels Lladres
Coneixem el nostre entorn mitjançant reptes relacionats amb els ODS.

Visita a Lafarge

Visita a la fàbrica Lafarge Holcim com exemple d'empresa compromesa amb el medi ambient i l'economia circular.

Visita cantera Lafarge

Visita a la cantera de LAFARGE pionera en programes de pràctiques de restauració ecològica.

#ODSO₂

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Prosperitat

200

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Partenariats

201

Dinar germanor i-e
Dinar germanor falles i+e de València.

Trobades Falleres

La nostra xicalla participa en les Trobades Falleres a Gilet.

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Partenariat

202

2023

Partenariat

2024

AC Falla Penya El Mocador Sagunt

#ODSO2

Presentación proyectos Falles i+e
 Participem en la presentació del nostre projecte #ODSO2 junt la resta de falles de Federació de Falles i+e

Premis Mocador i Emili Llueca

El passat febrer de 2023, l'Associació Cultural Falla Penya El Mocador donà a conèixer el nom dels finalistes als premis Mocador i Emili Llucca de les Lletres Falleres, els quals premien respectivament el millor assaig publicat a un llibret de la Comunitat Valenciana i a un llibret de la comarca del camp de Morvedre.

Els treballs nominats al premi **MOCADOR** són:

- “*La crònica de les Falles del 1933, des de l’òptica de la premsa del moment*” de **Juan Ramon Alcocer Pla** per a la **falla Espanyoleto de Xàtiva**.
- “*Aigua i foc*”, de **Vicent Lloret** per a la **falla Sant Nicolau Mosquit de Gandia**.
- “*Les comissions falleres d’ara fa noranta anys*”, de **Rafa Tortosa Garcia** per a la **falla Benlloch Aleixandre VIé de Xàtiva**.
- “*Història paral·lela. La Dona en la societat i en les falles de la València de finals del segle XIX i inicis del XX*” de **Manolo Sanchis Ambrós** per a la **falla Molina – Claret de Xàtiva**.
- “*Falles i teatre amateur a Gandia*”, de **Josep Enric Gongga Colomina** per a la **falla Sant Nicolau Mosquit de Gandia**.

D’altra banda, els finalistes al premi **EMILI LLUECA** són:

- “*La importància d’unes falles sostenibles*”, de **Gaby Collado Soria** per a la **falla Luis Cendoya de Sagunt**.
- “*Màgia i llegendes valencianes. Els nostres monstres*”, d’**Amparo Pons Cortell** per a la **falla La Palmera de Sagunt**.
- “*Els dijous lladrers*”, d’**Ignasi Corresa Marín** per a la **falla Plaça Rodrigo de Sagunt**.

El jurat dels premis Mocador i Emili Llueca 2023 ha estat conformat per Javi Mozas, Premi Mocador 2011, membre de la delegació d'Arxiu-Biblioteca-Publicacions de JCF i membre de l'ADEF; Mar Llueca, membre de l'Arxiu Camp de Morvedre; i Antoni Espinosa, filòleg i vicepresident del Centre d'Estudis del Camp de Morvedre.

Aquest any han participat un total de 34 comissions d'onze poblacions diferents, que han presentat un total de 47 treballs a concurs. Els guanyadors es donaran a conèixer en la festa de les Lletres Falleres, i el premi és de 300 euros en el cas del Mocador: (150 per a l'autor/autora de l'assaig i 150 per a la comissió que el publica al seu llibret) i 200 per a l'Emili Llueca (100 per a l'autor/autora de l'assaig i 100 per a la comissió que el publica al seu llibret).

El treball guanyador del **Premi Mocador 2023** és:

“Història paral·lela. La Dona en la societat i en les falles de la València de finals del segle XIX i inicis del XX” de **Manolo Sanchís Ambrós** per a la **falla Molina–Claret de Xàtiva**.

El treball guanyador del **Premi Emili Llueca 2023** és:

“La importància d'unes falles sostenibles”, de **Gaby Collado Soria** per a la **falla Luis Cendoya de Sagunt**.

Premi ViP, Valors i Professionalitat

**La AC Falla Penya el Mocador de Sagunt
premia el Centre Internacional de Càlculs
Electrònics de les Nacions Unides amb el Premi
ViP: Un Reconeixement a la Professionalitat
i Valors.**

El premi ViP (Valors i Professionalitat), que cada any distingeix aquella entitat que destaca pel seu compromís amb els valors cívics i la seua professionalitat, serà atorgat a una institució que ha dedicat la seua tasca a la innovació i al progrés: el Centre Internacional de Càlculs Electrònics de les Nacions Unides (UNICC). En un món cada cop més interconnectat i complex, des d' UNICC han demostrat la seua capacitat per mobilitzar esforços col·lectius i fomentar la col·laboració internacional. Des dels programes d'ajuda humanitària fins a les iniciatives per a la promoció de la igualtat de gènere, ha estat al capdavant en la lluita per millorar les condicions de vida arreu del món.

La Falla el Mocador de Sagunt, coneguda per la seua participació activa en la comunitat i la promoció de valors fonamentals, ha decidit destacar la tasca excepcional del UNICC . Aquest centre, que depèn de les Nacions Unides, ha estat un pilar fonamental en el desenvolupament i la implementació de solucions tecnològiques per a les diferents agències i programes de les Nacions Unides des de la Comunitat Valenciana.

El Premi ViP, creat per la Falla el Mocador, té com a objectiu destacar la importància dels valors com la responsabilitat, la cooperació i la innovació en la construcció d'una societat millor. En aquesta ocasió, el premi reconeix la professionalitat d'UNICC en la seua tasca diària, assegurant que les Nacions Unides disposen de les eines i la infraestructura necessària per dur a terme les seues operacions de manera eficient.

El Centre Internacional de Càlculs Electrònics de les Nacions Unides ha estat clau en la implementació de solucions tecnològiques avançades, contribuint a la modernització de les operacions de les Nacions Unides i millorant la seua capacitat de resposta davant dels reptes globals. Des de la gestió de dades fins a la seguretat informàtica, el UNICC ha demostrat la seua excel·lència en l'àmbit dels càlculs electrònics, essencial per al bon funcionament de les agències de les Nacions Unides.

La AC Falla el Mocador reconeix amb este guardó la dedicació i el talent del UNICC, que ha contribuït de manera significativa a la missió de les Nacions Unides en la promoció de la pau, la justícia i el desenvolupament sostenible destacant la importància de la tecnologia i la innovació en la consecució dels objectius de la comunitat internacional. A més, incentiva altres entitats a seguir l'exemple del UNICC en la combinació d'expertesa tècnica amb valors profundament ancorats en la millora del benestar global.

*PU
BLI
CI
TAT*

Ana Estada Centro de Belleza
Carrer del Rosari, 14 | Sagunt | 625 197 701

214

Agropal S.L.
José Antonio Peruga Vinyals
C/ Puçol, 29 | Sagunt | 962 662 158

Carnes selectas Pascual
C/ Benavites 2 (esquina Doctor Palos)
Sagunt | 962 661 401

Estación de Servicio Sendra Solbes
24 hores | Avda. País Valencià, 27
Sagunt | 962 660 026

Forn de L'Olleria
C/ Maestro Palanca, 14 | Sagunt | 962 660 856
C/ Emilio Llopis, 17 | Sagunt | 962 650 954
C/ Camí Real, 124 | Sagunt

MC Sport Club
El teu gimnàs a Sagunt
Plaça Antiga Moreria, 2 bj. | Sagunt
617 129 819 | 961 014 150

Publicitat

Óptica Ribelles
C/ Huertos, 25 | Sagunt | 962 661 212

Racó de l'Horta
C/ Puzol, 13 | Sagunt
962 664 744 | 962 664 622

2024

Sal i Sucre , Forn pastisseria
Carrer Altamira 3 | 1 Puçol | 626 225 002

Yogur de Fresa
info@yogurdefresa.com | yogurdefresa.com

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

La Dolçeria
pastisseria artesanal

Reserves 960 084 231 | 651 681 999
ladolçeria.com | info@ladolçeria.com
C/ General Canino, 20 | Sagunt

— BAR ★ BOBATERIA —

Av. Benifairo, 1 Quartell
T. 676 393 747

marieta
maria torres

Sabateria infantil i juvenil

Circ Romà, 1 bajo
Sagunt
981188 744 / 658 944 172
mariatr@live.com

marietasagunt
@marietasagunt
marieta_sagunt

CLÍNICA DENTAL

YANESVERDÚ

962 650 847

www.clinicayanesverdu.com

GRÚAS ANDRÉS DEL REY

Carrer Mariano Mestre, 29
Sagunt
608 667 647

Mar
Indumentaria
Bordados
Serigrafía

C/ del Trabajo, 17 · 46520 Port de Sagunt
mar@indumentariamar.com · 960 05 25 61

EL
BANCO LARGO
• CERVECERÍA •

Av. Agermanats, 11, 46500 Sagunt, Valencia
722 63 46 94

Grupo Musical **tota corda**

Vicente
680512790

Cuarteto de Cámara y Soprano
Bodas Religiosas y Civiles
Todo tipo de Eventos Musicales

Estibaliz
618772426

atotacorda@gmail.com <http://atotacorda.webcindario.com>

216

Publicitat

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

PANADERÍAS

C/ AMERICA, Nº 31
C/ SEPULVEDA, Nº 42
Avda. CAMP DE MORVEDRE
Avda. MAESTRAT, Nº 6
C/ NARANJO, 31
C/ CHURRUCA, 20

TEL. 962672818
TEL. 962683674
TEL. 962683634
TEL. 962683718
TEL. 961085304
TEL. 962683325

PUERTO SAGUNTO
C/ LOS HUERTOS, Nº 39
SAGUNTO
C/ JAIME I, Nº 8

TEL. 663897150
TEL. 627512716

CANET D'EN BERENGUER
(PLAYA)

LA MERCED

ximo's
Desde 1997

HAMBURGUESERÍA · BOCATERÍA

20 AÑOS

📞 96 268 43 84

🚗 Pedido mínimo 9€
SERVICIO A DOMICILIO GRATUITO

Búscanos en Facebook

C/ Asturias, 1 Puerto de Sagunto

Loli Burgos

CARRER VERGE DEL CARME 11
PORT DE SAGUNT · 962 672 215

Publicitat

218

ESCOLA DE DANSA
TAMARA VALLADOLID

C/ LLARGA, 10
(PORT DE SAGUNT)

C/ JOSÉ LUIS BLASCO ESTELLÉS, 20
(SAGUNT)

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

#ODSO2

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Publicitat

219

EL MIRADOR
SAGUNT

BODES I ESDEVENIMENTS

Baudeix d'un entorn únic
junt el castell mil·lenari de Sagunt!

Camí de Llíria, 461 T. 667 844 866 | 636 712 844
info@elmiradordesagunto.com | www.elmiradordesagunto.com

ADMINISTRACIÓN DE LOTERÍAS N.º1
— DESDE 1790 —

CARUANA

LA MÁS ANTIGUA DE ESPAÑA

Plaza Cronista Chabret, 8 · 46500 Sagunto, Valencia
T. 962 661 576 · loteriacaruana.com

Kiosco Chaplin G

Plaza Cronista Chabret nº 8 SAGUNTO

675 396 058 - 653 576 402

VENTA DE PIROTÉCNIA

Fiestas Fuentès Celebraciones

Cohetes Baterías Tracas

Todo el año

CALIZA

POOL BAR

220

Publicitat

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

221

Publicitat

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

Plaça Antiga Moreria, 3
46500 / Sagunt
T. 658 469 446

CARNICERÍA
CHARCUTERÍA

ESPECIALITAT EN CORDERS · EMBOTITS CASOLANS
ELABORACIÓ PRÒPIA

C/ Virgen del Carmen, 9 · T. 962 673 417
Mercat Port de Sagunt, lloc 2
46520 Port de Sagunt (València)

dec
SUMIPOINT

Subministraments industrials
Hidràulics - Pneumàtics

T: 96 111 26 67 - 661 551 726
administracion@decsumiport.com

Publicitat

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

RESTAURANTE / ARROZAL

CHARQUITO

MENÚ DIARIO - TAPAS Y ARROCES

🏠 C/Castellón, 35 bajo · Pto. Sagunto 📞 96 267 60 90

PEZ
GLOBO
BEACH BAR

Explora
Sagunt

CAFETERÍA HERMOSILLA

ELS MILLORS ESMORZARS - CAFETERIA - FORN
PASTES CASOLANES - ROSQUILLETES
TERÇOS 1,2€- PA 0,50€

Carrer Cánovas del Castillo, 96
Port de Sagunt
962 675 007

HOTEL CHISPA

RESTAURANTE

Av. 9 de Octubre, 27 - T. 962 607 800 - F. 962 609 041
h.chispa@tsai.es - Platja de Canet d'en Berenguer - València - Espanya

Publicitat

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

Pl. del Cronista Chabret, 17
Sagunt

#ODSO2

EN CIUTAT VELLA DE SAGUNT UN RACÓ PER PENSAR
 TAPES I BEGUDES AMB SABOR A TRADICIÓ
 C/ CASTELL, 43 / SAGUNT / DAVANT DEL TEATRE ROMÀ
 T. 961 193 642

HORNOS
DAMINGU

TERCERA GENERACIÓ
 PORTANT EL PA A LA TAULA

40 anys al Camp de Morvedre

Asador & Catering
VORARIU

SERVEIS

Catering per a empreses
Cofee break, vi d'honor, desdjunis...
Menús per a col·lectivitats
Organització d'esdeveniments
Empreses, centres educatius,
geriàtrics, associacions culturals...
Bodes, comunions, batejos

CUINA CENTRAL | PUNT DE VENDA | 96 266 61 65
ESDEVENIMENTS | CATERING | 635 56 23 04 | 605 677 115
MAIL | Arelis.rescol@gmail.com | Carlos.rescol@gmail.com
AV. SANTS DE LA PEDRA, 91 • SAGUNT

Publicitat

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

960 917 275
www.isolved.es

PIROTÈCNIA

Juan Miguel Lluch
T. 600 267 076

Restaurante
La
Perla

en el Nàutic de Canet d'en Berenguer

Innovar - Sorprendre - Seduir

MENÚ FRESC I CASERO

DE DILLUNS A DIVENDRES

**Tots els dimarts el nostre putxero
no te'l perdes**

Passeig Marítim 9 d'Octubre, 2
Canet d'en Berenguer (València)

960 825 603

228

Publicitat

2024

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

#ODSO2

CIRURGIA PLÀSTICA
MEDICINA ESTÈTICA
TRACTAMENTS FACIALS
I CORPORALS
DERMATOLOGIA

POLÍGON INGRUINSA
CARRER TALLERS, 17
PORT DE SAGUNT

C/ CATEDRÀTIC
JOSEP LLUIS BLASCO ESTELLÉS, 20
SAGUNT

960 656 642 (EXT. 5)

centromedicomorvedre.es

A L'antiga

Roba Tradicional

Juan Vicente Solaz Giménez

Indumentarista oficial FMS
i Cort d'Honor Infantil
2018 i 2019 de FJFS

C/ Concepción Arenal, 25 baix - Port de Sagunt
962 678 767 - 616 671 475

el nou
wizard

Avinguda de Montiber, s/n
46500 Sagunt
Tel. 963 948 360

TUCAN

Canet Playa

• COCKTAILS • PISCINA •

CARRER JOSÉ SEGRELLES, 19
CANET D'EN BERENGUER

#ODSO2

AC Falla Penya El Mocador
Sagunt

2024

Publicitat

232

